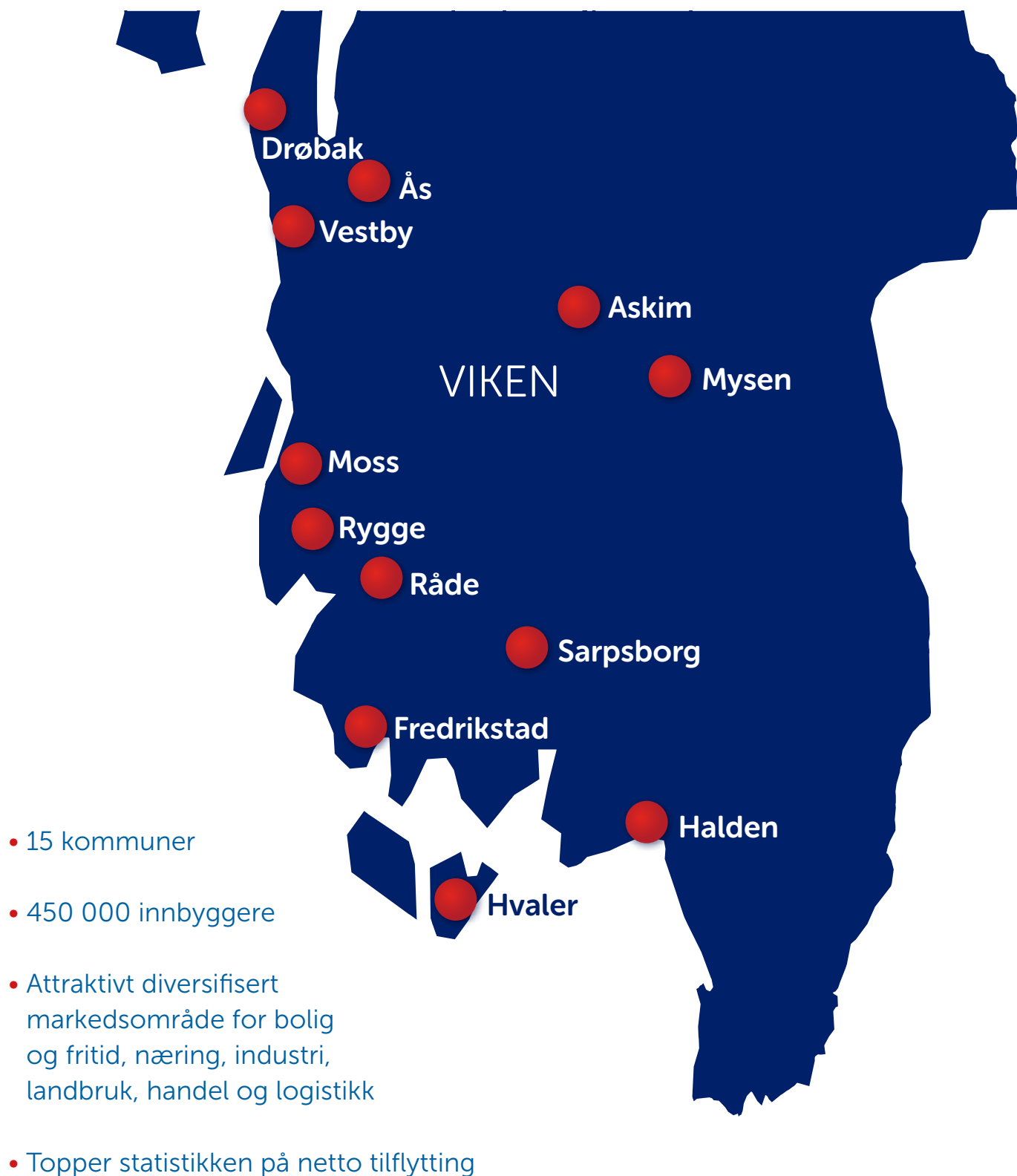

2019

ÅRSRAPPORT

Vårt markedsområde

ÅRSRAPPORT 2019

SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS

- 04 Administrerende direktørs kommentar
- 05 Hovedtall og nøkkeltall siste 5 år
- 07 Styrets beretning

FINANSIELLE RESULTATER

- 24 Resultatregnskap
- 26 Balanse
- 28 Endring i egenkapital
- 30 Kontantstrømoppstilling
- 31 Noter
- 103 Revisjonsberetning
- 108 Erklæring fra styret og administrerende direktør

LEDELSE OG MILJØ

- 110 Eierstyring og selskapsledelse
- 120 SpareBank 1-alliansen

ENGASJEMENT

- 116 Lokalt engasjement

TILLITSVALGTE I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS

- 118 Tillitsvalgte i SpareBank 1 Østfold Akershus

Lønnsom og ansvarlig driftsmodell gjennom 185 år

Jeg vil oppsummere 2019 som et godt og innholdsrikt år med stor aktivitet, hvor SpareBank 1 Østfold Akershus leverer egenkapitalavkastning langt utover vår målsetning. Jeg er stolt og glad for at konsernet nok en gang leverer solide resultater med en 185 år gammel forretningsmodell hvor nærheten til kundene, og lokal verdiskapning fortsatt er en viktig del av vårt DNA.

Vi driver bank og eiendomsmegling i en region med stort potensial og som er i god utvikling. Kombinasjonen av geografisk beliggenhet nær hovedstaden, viktige transportårer til EU, god infrastruktur, korte avstander mellom byene, levende bygder og et velfungerende næringsliv gjør oss attraktive både for tilflyttere og potensielle bedrifter.

Konkurransen i markedet oppleves som tøff, men sunn. Vi er konkurransedyktige og opprettholder vår posisjon som den ledende sparebanken i Østfold og Follo.

Lokal og digital

Egenkapitalavkastningen viser at vår forretningsmodell er robust og lønnsom. Vi er en solid relasjonsbank som evner å drive lønnsomt og skape store verdier gjennom å kombinere det fysiske med det digitale.

Det er fantastisk når nye digitale tjenester bidrar til bedre kundeopplevelser og mer effektiv drift. Vi vet også at kundene verdsetter å ha en lokal bank, hvor de kan møte mennesker, og ikke bare maskiner, når de skal søke råd eller hjelp for sin økonomi. Vi har både gode digitale tjenester og lokal tilstedeværelse. Slik har kundene muligheten til å velge det beste fra to bankverdener etter hvert som nye behov oppstår.

Medarbeidernes kompetanse og kundenes tillit er bankens viktigste kapital

Visjonen om å være den anbefalte leverandør av bank og eiendomsmejlertjenester i vår region setter store krav til hvordan vi betjener våre kunder og engasjerer oss i regionen. Sterke relasjoner og tilliten fra kundene er avgjørende for vår drift. Våre kunder skal oppleve trygghet, enkelhet og forutsigbarhet, og vi skal ha en aktiv samfunnsrolle hvor vi bidrar til utvikling av nye arbeidsplasser og bærekraftige lokalsamfunn i regionen.

Vi skal kjennetegnes av høy kompetanse og god rådgivning, og vi skal alltid levere den beste kundeopplevelsen. Dette er viktige ambisjoner som er godt forankret i konsernets strategi. I dette vil ansatte være vår viktigste ressurs og viktigste faktor for å kunne skille oss fra konkurrentene. Derfor legger vi stor vekt på å utvikle kompetanse og ferdigheter.

Vi er takknemlige og ydmyke for tilliten kundene viser oss, og jobber kontinuerlig for å forbedre oss og opprettholde våre sterke relasjoner med kundene. Vi jobber hardt hver eneste dag for å gjøre oss fortjent til denne tilliten.

Bærekraft på agendaen

I løpet av de siste årene har det vært et stadig økende fokus på bærekraftig utvikling av samfunnet. Dette er en utvikling vi ønsker å forsterke gjennom å ta vår del av ansvaret, og bidra til å løse utfordringene vi står overfor.

SpareBank 1 Østfold Akershus har drevet bærekraftig utvikling av våre lokalsamfunn i 185 år. Å skape bærekraftige samfunn var årsaken til at vi ble stiftet, og det er fortsatt vår viktigste misjon selv om innholdet nå endres i takt med nye tider og nye samfunnsutfordringer.

Gjennom bærekraftig drift, finansiering og investering i vår region, vil vi som bank være en pådriver og lede bedrifter og privatpersoner i en bærekraftig retning. Forebyggende tiltak innen forsikring, nye retningslinjer for kredittgivning og grønne produkter, er eksempler på viktige bidrag til utviklingen av et grønnere, smartere og nyskapende næringsliv i vår region.

Vi ser grønt på fremtiden og har startet arbeidet med å tilpasse oss for å bli et mer bærekraftig finanshus. Bærekraft er nå strategisk forankret, og blir et av våre viktigste samfunnsbyggende satsningsområder i årene som kommer.

Arild Bjørn Hansen
administrerende direktør

HOVEDTALL OG NØKKELTALL SISTE 5 ÅR

(i hele tusen kroner)

KONSERN	2019	2018	2017	2016	2015
Resultat					
Netto renteinntekter	427 112	380 716	363 866	363 666	337 891
Netto provisjons- og andre inntekter	271 802	304 062	256 523	232 240	239 759
Netto inntekter på finansielle instrumenter til virkelig verdi	142 332	96 807	88 588	126 585	32 233
Sum netto inntekter	841 245	781 586	708 978	722 491	609 883
Sum driftskostnader før tap	355 288	338 088	307 583	317 378	318 164
Driftsresultat før tap	485 957	443 497	401 394	405 113	291 719
Tap på utlån og garantier	- 3 213	6 396	94	966	13 544
Resultat før skatt	489 170	437 101	401 300	404 148	278 175
Skattekostnad	85 617	78 881	80 446	75 705	60 481
Årsresultat fra videreført virksomhet	403 554	358 220	320 854	328 443	217 694
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	0	0	0	3 597	3 294
Årsresultat	403 554	358 220	320 854	332 040	220 989
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	1,78 %	1,69 %	1,78 %	1,88 %	1,82 %
Netto provisjons- og andre inntekter	1,13 %	1,35 %	1,26 %	1,20 %	1,29 %
Netto inntekter på finansielle instrumenter til virkelig verdi	0,59 %	0,43 %	0,43 %	0,65 %	0,17 %
Sum netto inntekter	3,50 %	3,47 %	3,47 %	3,73 %	3,29 %
Sum driftskostnader før tap på utlån	1,48 %	1,50 %	1,51 %	1,64 %	1,72 %
Driftsresultat før tap	2,02 %	1,97 %	1,96 %	2,09 %	1,58 %
Tap på utlån og garantier	-0,01 %	0,03 %	0,00 %	0,00 %	0,07 %
Resultat før skatt	2,03 %	1,94 %	1,96 %	2,09 %	1,50 %
Skattekostnad	0,36 %	0,35 %	0,39 %	0,39 %	0,33 %
Årsresultat fra videreført virksomhet	1,68 %	1,59 %	1,57 %	1,70 %	1,18 %
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,02 %	0,02 %
Årsresultat	1,68 %	1,59 %	1,57 %	1,71 %	1,19 %
Balansetall					
Brutto utlån til kunder	19 153 503	18 910 841	17 004 745	16 082 315	15 312 961
Brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak	28 392 134	27 187 127	25 348 731	23 878 725	22 531 690
Innskudd fra kunder	15 411 865	14 358 985	12 939 314	12 369 642	11 806 142
Innskuddsdekning	80,5 %	75,9 %	76,1 %	76,9 %	77,1 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	1,3 %	11,3 %	5,7 %	5,0 %	6,4 %
Utlånsvekst inkl. overført til kredittforetak	4,4 %	7,3 %	6,2 %	6,0 %	6,8 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	7,3 %	11,0 %	4,6 %	4,8 %	1,0 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	24 048 176	22 513 526	20 428 121	19 363 463	18 520 253
Forvaltningskapital	24 004 051	23 437 210	20 944 057	19 865 179	18 793 190
Forvaltningskapital inkl. overført til kredittforetak	33 242 682	31 713 496	29 288 043	27 661 589	26 011 919

HOVEDTALL OG NØKKELTALL SISTE 5 ÅR (forts.)

(i hele tusen kroner)

KONSERN	2019	2018	2017	2016	2015
Nøkkeltall					
Resultat av ordinær drift % ⁴⁾	1,43 %	1,54 %	1,53 %	1,44 %	1,40 %
Egenkapitalavkastning ¹⁾	12,1 %	11,6 %	12,3 %	13,8 %	10,8 %
Kostnadsprosent ²⁾	42,2 %	43,3 %	43,4 %	43,9 %	52,2 %
Tapsprosent utlån ³⁾	-0,02 %	0,03 %	0,00 %	0,01 %	0,09 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,56 %	0,34 %	0,26 %	0,35 %	0,51 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,10 %	0,13 %	0,15 %	0,16 %	0,11 %
Tapsprosent utlån inkl. overført til kredittforetak ³⁾	-0,01 %	0,02 %	0,00 %	0,00 %	0,06 %
Misl. eng. i % av brutto utlån inkl overført til kredittforetak	0,38 %	0,24 %	0,18 %	0,24 %	0,34 %
A. tapsut.eng. i % av br. utlån inkl overført til kredittforetak	0,07 %	0,09 %	0,10 %	0,10 %	0,07 %
Kapitaldekningsprosent	20,5 %	19,2 %	20,1 %	18,2 %	17,5 %
Kjernekapitalsprosent	19,1 %	17,8 %	19,3 %	17,9 %	17,5 %
Ren kjernekapitalsprosent	17,8 %	16,1 %	17,6 %	16,3 %	16,6 %
Antall kontor	7	8	8	9	9
Antall årsverk	206,8	200,9	198,7	200,0	209,5

1) Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig egenkapital

2) Sum kostnader i prosent av sum driftsinntekter

3) Netto tap i prosent av gjennomsnittlig brutto utlån

4) I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Styrets beretning

(tall for 2018 i parentes)

SpareBank 1 Østfold Akershus konsernet består av mor-banken SpareBank 1 Østfold Akershus, EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS, Varnaveien 43E Kontor AS samt noen mindre datterselskap. Banken har også betydelige eierandeler i Samarbeidende Sparebanker AS og BN Bank ASA.

SpareBank 1 Østfold Akershus har sitt hovedkontor i Moss og totalt syv kontorer syd i regionen Viken. Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av finansielle produkter og tjenester, investeringstjenester samt eiendomsmedling.

Året 2019

Resultat før skatt i 2019 ble 489,2 mill. kr (437,1 mill. kr). Resultatet er preget av engangseffekter fra forsikringsfusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og DNB Skadeforsikring. Resultat fra ordinær drift etter tap ble på 346,8 mill. kr (312,9 mill. kr) og styrket seg i fjerde kvartal. Egenkapitalavkastningen ble på 12,1 % (11,6 %).

Netto renteinntekter og netto provisjons- og andre inntekter

Rentenettoen ble på 427,1 mill. kr (380,7 mill. kr). Rentenettoen utgjorde 1,78 % (1,72 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Økningen sammenlignet med fjoråret skyldes primært effekten av gjennomførte renteøkninger. Rentenettoen påvirkes av overførslar til kredittforetak. En betydelig del av inntektene på utlån er som følge av dette flyttet fra netto renteinntekter til provisjonsinntekter. Endring i rentenetto og endring i provisjon fra kredittforetak må derfor ses i sammenheng.

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter ble på 271,8 mill. kr (304,1 mill. kr). Fjorårstallet inkluderer gevinst knyttet til salg av eiendom på 27,4 mill. kr, korrigert for dette utgjorde netto provisjonsinntekter og andre inntekter 271,8 mill. kr (276,7 mill. kr). Se nærmere spesifikasjon i note 15. Av dette utgjorde provisjon fra utlån overført til kredittforetak 74,0 mill. kr (73,6 mill. kr).

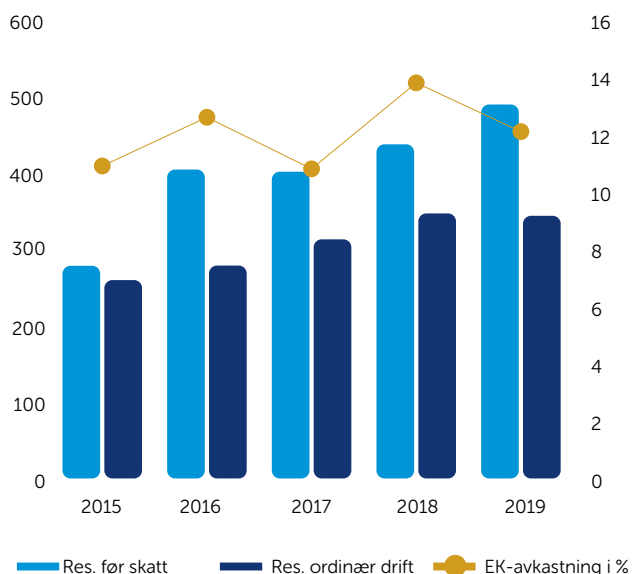
Forsikringsfusjonen, fusjon av skadeforsikring

Fremtind Forsikring AS var 1. januar 2019 et resultat av fusjonen av SpareBank 1 Skadeforsikring AS og DNB Skadeforsikring AS.

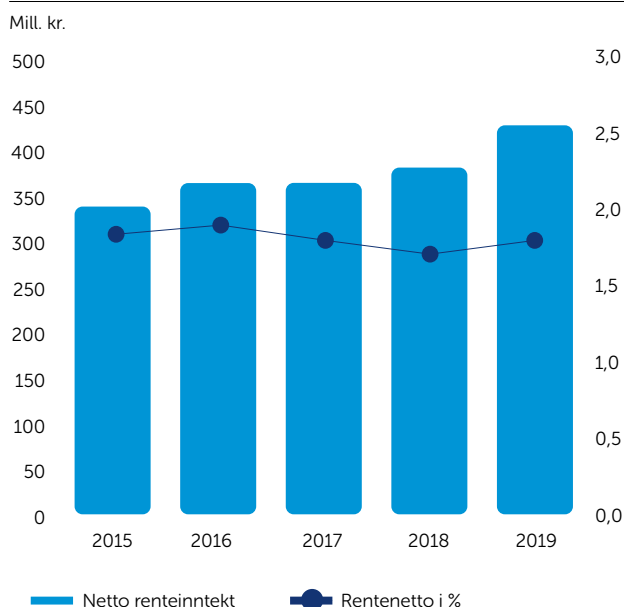
I transaksjonsavtalen ble det lagt til grunn et bytteforhold på 80 prosent for SpareBank 1 Skadeforsikring AS og 20 prosent for DNB Skadeforsikring AS. DNB ASA kjøpte seg opp i januar 2019 til en eierandel på 35 prosent i selskapet. DNB ASA har videre en opsjon på å kjøpe seg opp til 40 prosent eierandel. Opsjonen går ut 31. mars 2020. Samlet sett økte transaksjonen egenkapitalen for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå på ca. 4,7 milliarder kr. Majoriteten (SpareBank 1-bankene og LO) sin andel av denne økningen var ca 2,4 milliarder kr. SpareBank 1 Østfold Akershus andel av denne økningen (3,04 prosent) utgjorde 73,0 mill. kr og ble ført som inntekter av eierinteresser i konsern i første kvartal.

SpareBank 1 Gruppen AS (morselskapet) har fått en skattefri gevinst på ca. 1,7 milliarder kr. (andel av de 2,4 milliarder kr. over) som følge av nedsalget. Gevinsten er utbetalt som ekstraordinært utbytte til eierne fra SpareBank 1

Resultat og avkastning

Netto renteinntekt og rentenetto

Gruppen AS, herunder Samarbeidende Sparebanker AS, 29. mars 2019. Dette ble utbetalt til eierbankene i Samarbeidende Sparebanker AS i andre kvartal 2019. SpareBank 1 Østfold Akershus andel av utbytte utgjorde 51,8 mill. kr og ble ført som inntekter av eierinteresser i morbank i andre kvartal.

Forsikringsfusjonen, fusjon av livforsikring

Fremtind Forsikring AS fikk i september 2019 tillatelse av Finanstilsynet til å drive livsforsikringsvirksomhet gjennom sitt heleide datterselskap Fremtind Livsforsikring AS.

Personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring og DNB Livsforsikring, samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring, ble overført til Fremtind Livsforsikring 1. januar 2020.

Fisjonen av SpareBank 1 Forsikring og DNB Livsforsikring med overføring til Fremtind Livsforsikring der vederlaget er utstedt av Fremtind Forsikring blir gjennomført med regnskapsmessige virkning per 1. januar 2020. Det er lagt til grunn en samlet verdi av personrisikoområdet på ca. 6,25 mrd. kroner. Fisjonen vil medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå i første kvartal 2020. Majoriteten (SpareBank 1-bankene og LO) sin andel av denne økningen er ca. 1,7 mrd. kroner. SpareBank 1 Østfold Akershus sin andel av denne økningen (3,04 %) utgjør ca. 51,7 mill. kr og vil inntektsføres i første kvartal 2020.

SpareBank 1 Gruppen AS (morselskapet) vil få en skattefri gevinst på ca. 950 mill. kroner som følge av denne transaksjonen. SpareBank 1 Gruppen AS sitt utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten. SpareBank 1 Østfold Akershus sin andel av et eventuelt utbytte på ca. 937 mill. kroner (3,04 %), utgjør 28,4 mill. kr.

DNB har en opsjon på å kjøpe seg opp fra 35 % til 40 % i Fremtind Forsikring AS innen 31. mars 2020. Hvis DNB utøver opsjonen vil SpareBank 1 Gruppen AS (morselskapet) få en gevinst på ca. 890 mill. kroner og en tilsvarende økningen i utbyttegrunnlag.

Et eventuelt ekstraordinært eller ordinært utbytte fra SpareBank 1 Gruppen AS vil være betinget av kapitalsituasjonen, beslutninger i selskapets styrende organer og regelverket for ekstraordinært utbytte fra finansforetak på det aktuelle tidspunkt.

Utøvelse av opsjonen vil også medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå. Majoriteten (SpareBank 1-bankene og LO) sin andel av den økningen vil være ca. 590 mill. kroner. SpareBank 1 Østfold Akershus sin andel av denne økningen (3,04 %) utgjør ca. 17,9 mill. kr og vil inntektsføres i løpet av 2020.

Det gjøres oppmerksom på at beregningene er basert på estimerte tall pr 31.12.2019.

BN Bank, endring i eierskap

SpareBank 1 Østfold Akershus eierskap i BN Bank ASA ble i andre kvartal 2019 endret fra indirekte eierskap via Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS til direkte eierskap. Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS ble avvirket, og aksjene i BN Bank ASA ble overført til eierbankene. SpareBank 1 Østfold Akershus har etter transaksjonen et direkte eierskap i BN Bank ASA på 2,52 % som er uforandret fra tidligere. Transaksjonen fikk ingen regnskaps- eller kapitalmessig effekt for banken.

Netto avkastning på finansielle instrumenter

Netto avkastning på finansielle instrumenter, inklusive resultatandel i felleskontrollert virksomhet, viste en gevinst på 142,3 mill. kr (96,8 mill. kr) i 2019. Økningen skyldes primært gevinsten på 73,0 mill. kr knyttet til fusjonen av SpareBank 1 Skadeforsikring AS og DNB Forsikring AS til Fremtind Forsikring AS.

Inntekter fra eierinteresser, fratrukket gevinst knyttet til forsikringsfusjonen ble 46,1 mill. kr (52,3 mill. kr).

SpareBank 1 Gruppen AS årsresultat etter skatt er på 1.5 mrd. kr (1.5 mrd. kr) hvorav majoritetens andel utgjør 1.3 mrd. kr (1.479 mrd. kr). Om lag 95 % av resultatet til SpareBank 1 Gruppen AS tilskrives resultater fra Fremtind Forsikring AS og SpareBank 1 Forsikring AS.

Oppskrivningen av livselskapets eiendomsportefølje i juni samt gode finansinntekter i Fremtind Forsikring AS bidrar positivt på resultatet i 2019. På den andre siden er forsikringsresultatet i Fremtind Forsikring AS vesentlig svakere enn i 2018. Dette skyldes i hovedsak høyere skadeutbetalinger, høyere kostnader samt lavere avviklingsgevinster. Resultatet i SpareBank 1 Forsikring AS er svakere i fjerde kvartal som følge av betydelige administrasjonsavsetninger til dekning av fremtidige fripoliser. I tillegg er oppskrivningen av egen eiendom i konsernregnskapet til SpareBank 1 Gruppen omklassifisert til OCI.

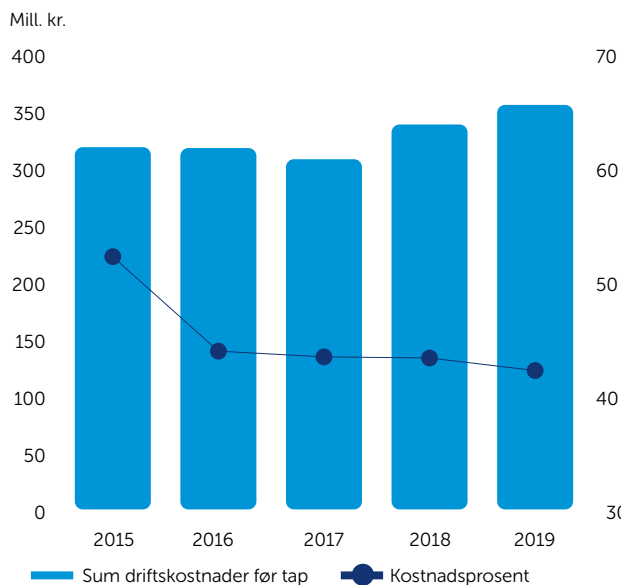
SpareBank 1 Østfold Akershus sin andel av SpareBank 1 Gruppens resultat, inklusive effekter knyttet til skadeforsikringsfusjonen, utgjør 110,8 mill. kr (45,2 mill. kr).

BN Bank ASA sitt resultat for året ble 326,7 mill. kr (294,0 mill. kr). BN Bank ASA har noe høyere tap i 2019 sammenlignet med 2018, men bedring i rentenetto på grunn av vekst og økte marginer gjør at resultatet for 2019 er bedret. SpareBank 1 Østfold Akershus sin andel av BN Banks resultat utgjør 8,2 mill. kr (7,1 mill. kr).

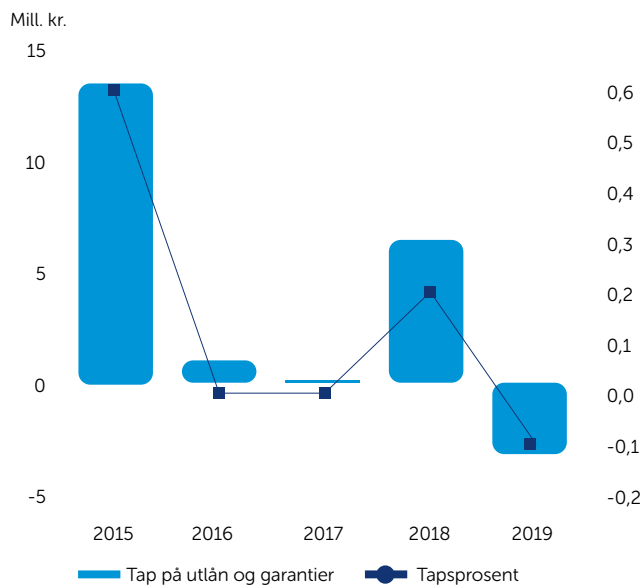
Nettogeinst på finansielle instrumenter i 2019 ble 4,7 mill. kr (20,7 mill. kr). Tallet for fjoråret var preget av verdurdering og fusjon av Vipps, BankAxept AS og BankID Norge AS. Aksjeporteføljen er liten og obligasjonsporteføljen består utelukkende av høykvalitets- obligasjoner fra solide utstedere.

Driftskostnader og kostnadsprosent

Tap og tap i prosent av brutto utlån inkl. boligkreditt

Sum netto inntekter

Sum netto inntekter i 2019 ble 841,2 mill. kr (781,6 mill. kr).

Driftskostnader

Driftskostnadene i 2019 ble på 355,3 mill. kr (338,1 mill. kr), 1,48 % (1,53 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Konsernet flyttet i første kvartal 2019 inn i nytt hovedkontor. I den forbindelse påløp det noe flyttekostnader samt at det i første halvår 2019 påløp dobbel husleie som følge av at leieavtalen for det gamle hovedkontoret varte til 30. juni 2019. Ekstrakostnader i første halvår 2019 utgjorde ca. 2,5 mill. kr. Øvrig økning i driftskostnadene sammenlignet med samme periode i fjor er primært knyttet til økt satsning på eiendomsmeistring, lønnsregulering og noe økte kostnader til sentralisert IT/utvikling og markedsføring.

Kostnadsprosenten ble 42,2 % (43,3 %). Målet for konsernet er å ha en kostnadsprosent som er konkurransedyktig med andre banker det er naturlig å sammenligne seg med.

Tap og mislighold

De lave tapsnivåene forsetter. Konsernet hadde netto tap i 2019 på -3,2 mill. kr (6,4 mill. kr). Tapene er primært knyttet til endringer i tapsavsetninger for trinn 1 og trinn 2. Netto tap utgjorde -0,01 % (0,02 %) av brutto utlån inklusiv utlån overført til kredittforetak. Tapsavsetningene utgjorde 0,25 % av brutto utlån inklusiv utlån overført til kredittforetak.

Resultat og disponering

Konsernet fikk for 2019 et resultat for året på 403,6 mill. kr (358,2 mill. kr). Tilsvarende for morbank var på 382,2 mill. kr (387,7 mill. kr).

For 2019 foreslår styret et utbytte på kr. 14,40 pr egenkapitalbevis (kr. 14,60), totalt 178,4 mill. kr. Det tilsvarer 49,9 % av egenkapitalbeviserne andel av overskuddet i morbank. Det foreslås tilsvarende en utdeling av gaver på 12,2 mill. kr. Etter disponering og utdeling opprettholdes egenkapitalbrøken på samme nivå. Utbytte for 2019 er i tråd med tidligere kommuniserte målsetninger.

BALANSEN

Forvaltningskapitalen inklusiv utlån overført til kredittforetak utgjorde 33 242,7 mill. kr ved utgangen av 2019. En endring siste 12 måneder på 4,8 % / 1 529,2 mill. kr. Forvaltningskapitalen uten utlån overført til kredittforetak var 24 004,1 mill. kr.

Utlån

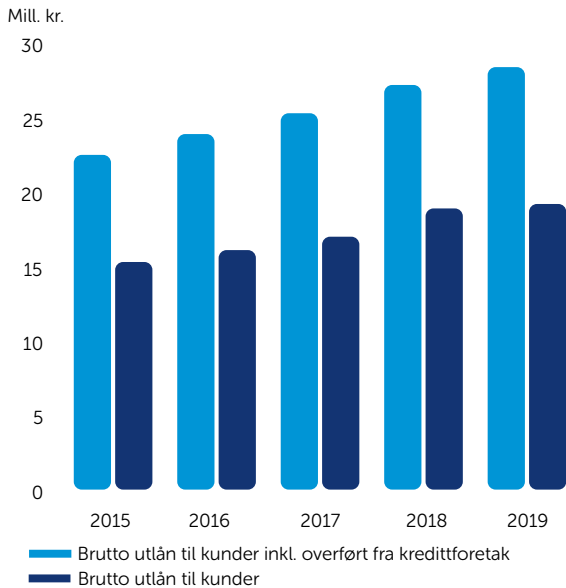
Brutto utlån inklusive overføring til kredittforetak utgjorde 28 392,1 mill. kr (27 187,1 mill. kr) ved utgangen av 2019. Det tilsvarer en utlånsvest på 1 205,0 mill. kr siste 12 måneder, tilsvarende 4,4 % (7,3 %).

Eksklusiv lån overført til kredittforetak utgjorde brutto utlån 19 153,5 mill. kr (18 910,8 mill. kr) ved utgangen av 2019. Det tilsvarer en økning på 242,7 mill. kr siste 12 måneder, tilsvarende 1,3 % (11,3 %).

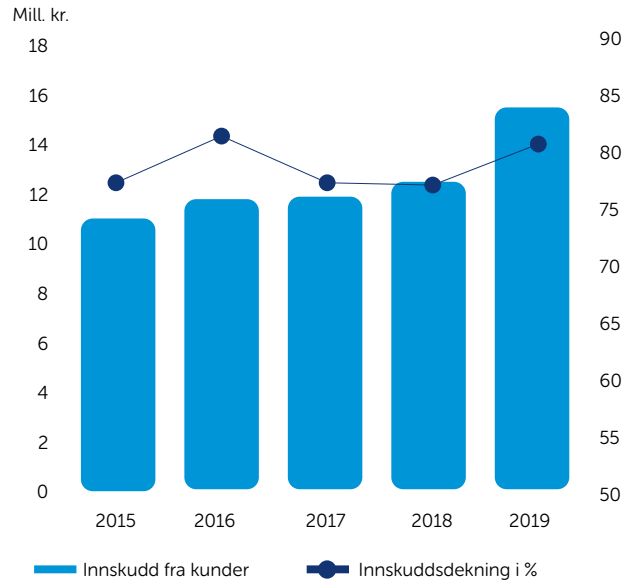
Innskudd

Konsernets innskudd har økt med 7,3 % (11,0 %) siste 12 måneder til 15 411,9 mill. kr (14 359,0 mill. kr). Innskuddsdekningen var på 80,5 % (75,9 %) ved utgangen av 2019.

Brutto utlånsvolum

Innskuddsvolum og -dekning

Privatmarkedet

Etter en lengre periode med synkende fysiske besøk på lokalkontorene ser vi de siste to årene at besøkstallet har stabilisert seg. Samtidig er bruk av selvbetjente løsninger i rivende utvikling og våre kunder har kåret mobilbanken til SpareBank 1 til Norges beste. PSD2 gir nå alle bankkunder i Norge muligheten til å nyte godt av våre digitale flater.

Kunder organiserer nå i stor grad sine egne kundeforhold via nett eller mobilbank mens de oppsøker våre lokalkontorer ved større livshendelser. Det er en utvikling vi er godt fornøyd med. Vi ønsker fremdeles å være kundenes sparingspartner og medhjelper til en trygg og forutsigbar økonomi ved hjelp av fysiske møter når kunden ønsker det.

I 2019 styrket vi satsningen mot yngre boligkjøpere og har i samarbeid med LO lansert LO Favør Førstehjemslån som har blitt tatt godt imot i markedet. Vi har videre startet arbeidet med grønne finansieringsmuligheter og ønsker å tilby grønne produkter og tjenester som gjør det enklere for våre kunder å ta grønne, bærekraftige valg. Vi tror, og håper, at endringer på produkter og tjenester vil endre seg langt hurtigere enn vi har vært vant til.

Markedet kjennetegnes av tøff priskonkurranse og stadig økende marginpress. Første halvår 2019 var også preget av enkelte lavpristilbydere i privatmarkedet.

I sum har den generelle utviklingen i bank- og boligmarkedet siden november 2018 gitt svakere vekst i 2019 enn foregående år. Kundene er prisbevisste og fire renteøk-

ninger på et år har gitt større bevegelser i markedet. Vi har i 2019 automatisert deler av kreditprosessen og gjort organisasjonsmessige tilpasninger for å redusere svartiden på lånehenvendelser. Vi har med det frigitt tid og går 2020 i møte bedre rustet for å kombinere det fysiske og digitale mer effektivt til det beste for kundene våre. Vi har hatt stort fokus på å redusere svartidene på digitale lånesøknader og setter stadig nye rekorder på antall mottatte søknader. Innføringen av gjeldsregisteret har ikke ført til høyere avslag. Kundetilfredsheten innen privatmarkedet har vært stabilt høy, så også i 2019.

Utlånsvæksten innen privatmarkedet ble 4,1 % i 2019 mens innskuddsvæksten ble 8,3 %.

Bedriftsmarkedet

SpareBank 1 Østfold Akershus driver bank i en attraktiv region både for næringsliv og privatpersoner, og vi merker en økende attraktivitet og interesse fra Osloområdet i takt med forbedringer rundt infrastruktur og logistikk.

Banken har et kontinuerlig fokus på å være en god støttespiller for regionen og for næringslivet generelt, samt å bidra til en positiv utvikling både i forhold til å bevare og skape nye arbeidsplasser.

Sammen med Stiftelsene våre støtter vi, og har ansatte som er engasjert i, en rekke spennende prosjekter som er med på å fremme regionen vår. Østfold Follo Nyskapingfond hjelper små og mellomstore teknologi- og kunnskapsbedrifter i oppstartsfasen, og vi har et mangeårig

samarbeid med Ungt Entreprenørskap Østfold. I 2019 etablerte vi også et samarbeid med Smart Innovation Norway om Pangstart-programmene hvor gründere får hjelp til å realisere sine forretningsideer.

Som initiativtakere viderefører vi den økonomiske støtten til Ambassadørprogrammet. Det er et av flere tiltak i regi av «Mulighetsriket Østfold» som er et felles prosjekt hvor mange av de sentrale institusjonene i Østfold har forpliktet seg til å være med på å fremme regionen. Målet er å bidra til flere arbeidsplasser, et styrket næringsliv og økt kunnskap om Østfold.

Med nye samfunnsutfordringer innen klima, miljø og sosiale og økonomiske forskjeller blir det viktig å tenke nytt og omstille seg. Skal vi sammen nå bærekraftsmålene er vi avhengige av endring.

Gjennom å finansiere og investere i vår region ønsker vi å være en pådriver og veileder for bedrifter og privatpersoner i forbindelse med bærekraft. Det blir derfor viktig fremover å integrere bærekraft i alle prosesser for å kunne bidra til utviklingen av et grønt, smart og nyskapende næringsliv i vår region.

SpareBank 1 Østfold Akershus har som ambisjon å bidra til kundenes utvikling gjennom å bry oss, kjenne kunden og gi gode råd. Våre bedriftskunder betjenes gjennom dedikerte rådgivere, forsikringsspesialister og et effektivt bedriftssenter. Den årlige kundetilfredshetsundersøkelsen viser at våre kunder blir stadig mere fornøyd med den jobben vi gjør.

Utlånsveksten innen bedriftsmarkedet i 2019 ble 6,0 % mens innskuddsveksten ble 5,2 %. I 2020 har vi ambisjoner om å ta markedsandeler.

Eiendomsmedling

EiendomsMegler 1 Østfold Akershus har 53 dedikerte medarbeidere fordelt på 7 kontor som sammen med rådgiverapparatet i banken arbeider for å bygge opp under visjonen som regionens anbefalte finanshus.

Eiendomsmedling opprettholder omsetningen fra fjoråret på tross av bytte til nytt kjernesystem, og har satt mer fokus på organisering av selskapet for å videreutvikle de gode kundeopplevelsene. Vi opprettholder vår gode anbefalingsgrad på godt over 90 %. Markedet varierer noe i forhold til antall solgte boliger og antall utlagte boliger sammenlignet med samme periode i fjor. Generelt vurderer vi boligmarkedet i vårt nedslagsfelt som relativt stabilt og forutsigbart.

Kapitalanskaffelse

Markedet for pengemarkedsfinansiering har i 2019 vært velfungerende.

Ratingen som SpareBank 1 Østfold Akershus ble tildelt i november 2018 har generelt hatt en positiv effekt på bankens tilgang på markedsfinansiering.

I 2019 emiterte SpareBank 1 Østfold Akershus 700,0 mill. kr i pengemarkedet. Gjennomsnittlig vektet løpetid på pengemarkedslån er 2,75 år.

Konsernets gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var ved utgangen av 2019 på 4 677,0 mill. kr (5 046,7 mill. kr). Konsernet har i tillegg ansvarlig lån på 150,9 mill. kr (150,7 mill. kr) og en fondsobligasjon på 150,0 mill. kr (150,0 mill. kr) klassifisert som egenkapital.

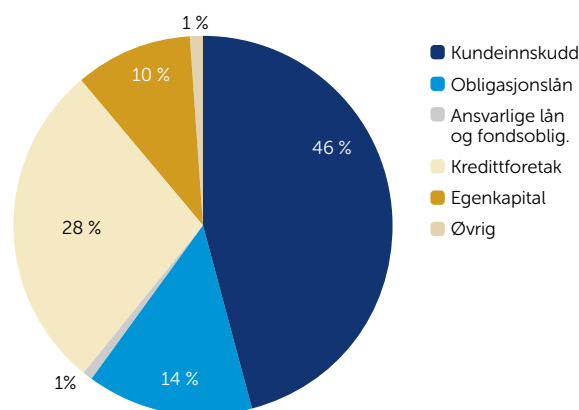
SpareBank 1 Østfold Akershus har en god likviditetssituasjon. 435 mill. kr av bankens eksterne markedsfinansiering har forfall de neste 12 månedene. I 2021 forfaller 1060 mill. kr av bankens markedsfinansiering noe som gir lav refinansieringsrisiko.

Ved utgangen av 2019 er 9 238,6 mill. kr av bankens utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Det er planlagt å øke andelen overførte lån til kredittforetaket med 1 000 mill. kr 2020.

Bankens innskuddsdekning er på et tilfredsstillende nivå med 80,5 % eksklusive kredittforetak og 54,3 % inkl. kredittforetak.

Bankens likviditetsrisiko er redusert gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Bankens styre har vedtatt en likviditetsstrategi som blant annet inneholder beredskapsplaner og stressanalyser. Styret vurderer likviditetssituasjonen som god samtidig som finansieringsmarkedet er velfungerende.

Finansieringskilder

Kapitaldekning

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitaldekning. Dette innebærer isolert sett en mer konservativ måling av risiko enn tilfellet er ved bruk av interne kredittrisikomodeller.

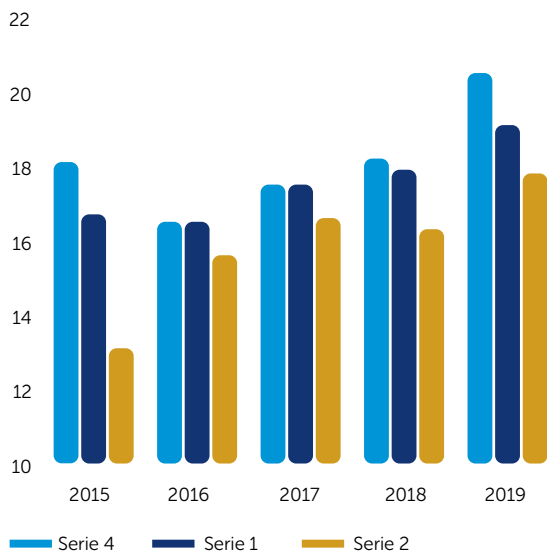
I juni mottok SpareBank 1 Østfold Akershus sitt pilar 2-krav basert på morbank forholdsmessig konsolidert. SpareBank 1 Østfold Akershus skal ha et pilar 2-krav ut-over minstekrav og bufferkrav som utgjør 1,7 % av beregningsgrunnlaget, dog minimum 270 mill. kr. Kravet til ren kjernekapital for SpareBank 1 Østfold Akershus er 14,2 % ved utgangen av 2019 (etter en økning i motsyklisk buffer på 0,5 prosentpoeng ved årsslutt).

Første del av SMB-rabatten ble innført per 31.12.2019. Dette har gitt en reduksjon i beregningsgrunnlaget på ca. 300 mill. kr. ved utgangen av 2019. Dette er noe lavere enn det som er estimert og rapportert tidligere. På samme tidspunkt ble gulvet til IRB-bankene fjernet. Bortfall av Basel 1-gulvet i selskap som forholdsmessig konsolideres ga en reduksjon i beregningsgrunnlaget på forholdsmessig konsolidert nivå på ca. 1.300 mill. kr, som samsvarer med tidligere estimater.

SpareBank 1 Østfold Akershus har et mål på ren kjernekapitaldekning på 15,0 %, kjernekapitaldekning på 16,5 % og kapitaldekning på 18,5 %. Mål på uvektet kjernekapitalandel er 6,0 %. Målene skal innfris både på morbanknivå og på konsernnivå etter reglene om forholdsmessig konsolidering. Målene innfris med god margin ved utgangen av 2019.

Kapitaldekning

Tall for morbank tom. 2017. Fra 2018 forholdsmessig konsolidert.

Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at inntil 50 % av morbankens årsresultat deles ut som gaver og utbytte. For 2019 foreslår styret at 49,9 % av morbankens resultat deles ut i utbytte og gaver.

Konsernet har et mål om egenkapitalavkastning på over 10 %. Målet innfris med god margin for 2019.

Kapitaldekning per 31.12.2019:

Morbank

Ren kjernekapitaldekning:	16,2 % (16,4 %)
Kjernekapitaldekningen:	17,3 % (18,2 %)
Kapitaldekningen:	18,4 % (19,3 %)

Konsern forholdsmessig konsolidert

Ren kjernekapitaldekning:	17,8 % (16,1 %)*
Kjernekapitaldekning:	19,1 % (17,8 %)*
Kapitaldekning:	20,5 % (19,2 %)*

*fjorårstall viser morbank forholdsmessig konsolidert

Uvektet kjernekapitalandel for morbank var på 9,7 % (10,0 %) ved utgangen av 2019 og 8,9 % (8,8 %) basert på forholdsmessig konsolidering.

DATTERSELSKAP

Konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus består av morbanken og de heleide datterselskapene Nekor Gårdselskap AS, EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS, Varnaveien 43E Kontor AS og Våler Park AS.

Datterselskapene hadde et resultat etter skatt hittil i år (hittil i fjor) på:

EiendomsMegler 1	
Østfold Akershus AS	4,8 mill. kr (6,9 mill. kr)
Nekor Gårdselskap AS	-0,2 mill. kr (-0,2 mill. kr)
Varnaveien 43E Kontor AS	1,6 mill. kr (0,0 mill. kr)
Våler Park AS	0,0 mill. kr (0,0 mill. kr)

REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsernregnskapet og morbankregnskapet for 2019 er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS). Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC). Styret og daglig leder bekrefter at forutsetningene om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

RISIKOINFORMASJON

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Østfold Akershus er å oppnå verdiskapning gjennom å ta bevisst og akseptable risiko. Risikostyringen skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse og bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Det er en målsetting at ingen enkelthendelse skal kunne

skade konsernets finansielle stilling i vesentlig grad. Dette skal oppnås gjennom en moderat til lav risikoprofil og:

- En god forståelse for hva som driver inntjening.
- Å ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyringen og konsernets verdigrunnlag.
- Å ha et tilstrekkelig kapitalnivå ut fra valgt risikoprofil.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

Konsernet har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser. SpareBank 1 Østfold Akershus eksponeres for ulike risikoer. Konsernets vesentligste risikoer omtales under.

Kredittrisiko og porteføljeutvikling

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyring. Kredittrisikorammene overvåkes løpende med kvartalsvis rapportering til styret. Rammene revideres minimum årlig.

Utlån til privatmarkedet er i hovedsak utlån til boligeiendom. Kvaliteten i privatmarkedsporteføljen er god og viser en stabil utvikling gjennom året og tilbakeføringer av nedskrivninger i 2019. 88 % av morbankens brutto utlån er til kunder i bankens primærområde (Viken) og 95 % av boliglånene er sikret innenfor 85 % av boligverdien. Kredittrisikoen knyttet til privatmarkedet anses å være lav.

De siste års fokus på å forbedre risikohåndteringen og lønnsomheten i kredittporteføljen på bedriftsmarkedet har medført at kvaliteten i kredittporteføljen er god og har vært tilnærmet uendret gjennom året.

Forventninger om fortsatt lavt rentenivå, tilfredsstillende inntektsutvikling og en stabil lav arbeidsledighet tilsier at kvaliteten i kredittporteføljene fortsatt vil være god framover og at nivå for mislighold og tap vil være stabile.

Likviditetsrisiko

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring. Den blir gjennomgått minimum en gang i året. Strategien inneholder konkrete rammer og styringsparametere, retningslinjer for diversifisering og retningslinjer for rapportering. Inkludert er også en beredskapsplan for likviditet. Konsernet reduserer sin likviditetsrisiko gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder og forfallstidspunkter. Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde, og innskuddsdekningen målt som innskudd i prosent av brutto utlån i konsernet var 75,9 % (77,1 %) ved utgangen av 2019. Utviklingen i innskudds-

dekningen og likviditeten følges løpende av administrasjonen, og rapporteres til styret månedlig.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår i konsernet hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som funding og rente- og valutahandel. Styringen av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente og valutamarkedene. Rammene blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Risikostørrelsen overvåkes løpende og følges opp gjennom periodevis rapportering til styret. Renterisikoen for alle renteposisjoner kan uttrykkes ved å se på endringen i verdien på renteinstrumentene ved en endring på 1 prosentpoeng. Som et ledd i den løpende likviditetsstyringen har SpareBank 1 Østfold Akershus behov for å disponere en beholdning av verdipapirer som kan benyttes på flere måter for å regulere konsernets behov for likviditet og som grunnlag for sikkerhetsstillelse i Norges Bank. Banken har kun rammer for å eie høykvalitetsobligasjoner. Beholdningen av verdipapirer var på 1 970,4 mill. kr (1 645,4 mill. kr) ved utgangen av 2019 og blir bokført til virkelig verdi over resultatet.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko i SpareBank 1 Østfold Akershus defineres som risikoen for tap, som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. SpareBank 1 Østfold Akershus har et mål om lav operasjonell risiko og lave tap operasjonelle tap. Styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre effektiv og vellykket drift og at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Konsernet jobber kontinuerlig med å bygge og videreutvikle en sunn og god risikokultur. Fokus på gode holdninger, adferd og arbeidspraksis, systematisk arbeid med å identifisere og vurdere risiko og etablere og evaluere tiltak samt rapportering av hendelser bidrar til en sunn og god risikokultur. Alle hendelser registreres i en hendelsesdatabase.

Eierrisiko

Eierrisiko er risiko for at SpareBank 1 Østfold Akershus blir påført negative resultater eller må tilføre ny egenkapital i strategisk eide selskap, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift.

SpareBank 1 Østfold Akershus har i hovedsak eierrisiko gjennom indirekte eierandeler i SpareBank 1 Gruppen AS samt gjennom direkte eierandel i BN Bank ASA, SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kredittkort AS, SpareBank 1 Betaling AS og SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS.

Compliance

Compliancerisiko er risikoen at SpareBank 1 Østfold Akershus pådrar seg økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av uredelig opptreden, brudd på god forretningskikk eller manglende etterlevelse av gjeldende regelverk. Konsernet skal preges av gode prosesser og god etterlevelseskultur for å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk. Nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i det interne rammeverket.

Kapitalstyring

Kapitalstyringen skal sikre at SpareBank 1 Østfold Akershus balanserer forholdet mellom:

- En effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske mål og vedtatte strategi.
- En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra den valgte risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører.
- Konkurransedyktig avkastning.
- Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene.
- Utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde.
- At ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Det utarbeides årlig en kapitalplan for å sikre en langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse fremskrivningene tar hensyn til både forventet utvikling i de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Et viktig verktøy for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag er stresstester. Det gjøres stresstester av enkeltfaktorer og scenarioanalyser hvor konsernet utsettes for en rekke ulike negative makroøkonomiske hendelser. SpareBank 1 Østfold Akershus har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner på likviditets- og kapitaldekningsområdet for i størst mulig grad å kunne håndtere slike kriser hvis de skulle oppstå.

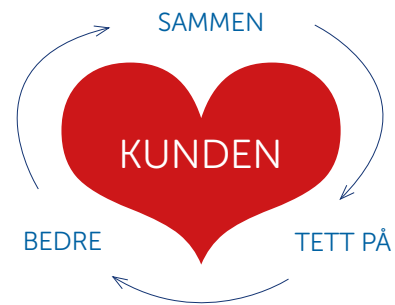
Banken rapporterer kapitaldekning etter standardmetoden.

MEDARBEIDERE, KOMPETANSE OG ARBEIDSMILJØ

Antall årsverk i konsernet har i 2019 økt noe fra 201 i 2018 til 206,8. Antall ansatte er endret fra 214 til 219. Dette skyldes blant annet opprettelse og drift av felles IT-brukerstøtte for flere av SamSpar-bankene. Banken fremstår som en attraktiv arbeidsplass og tiltrekker dyktige medarbeidere til utlyste stillinger.

Kompetanseutvikling

For å være en anbefalt bank for privatkunder og næringslivet i regionen må vi kjennetegnes av gode kundeopplevelser fra medarbeidere som har høy kompetanse innen sitt fagområde. God rådgiving med nærhet til kundene i

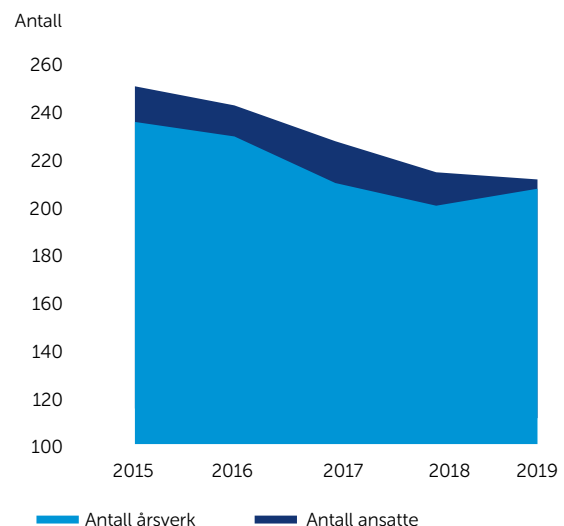
samspill med svært gode digitale kundeløsninger er en av våre styrker.

Omstillingsevne er avgjørende for å være relevant for kundene i fremtiden og dermed for vår konkurransekraft. Kompetanse utvikles etter hvert som behov oppstår som følge av nye oppgaver og nye måter å utføre prosesser på. Virkemidlene er både utvikling av dagens medarbeidere og rekruttering av nye medarbeidere med annen type kompetanse.

Systemer og fastlagte prosesser ivaretar jevnlig oppfølging og utvikling av medarbeidere, bl.a. gjennom kvartalsvise mål- og utviklingsamtaler tilrettelagt i egen webportal. Læringsaktiviteter er både rettet mot det enkelte fagområdet og hele organisasjonen. Det gjennomføres fysiske og digitale fagsamlinger, e-læringskurs gjennom egen kompetanseportal og nanolæringer, podcaster, treninger, interne og eksterne kurs. Samtlige medarbeidere får jevnlig kompetanseoppdatering innen områder som IT-sikkerhet, håndtering av personopplysninger, etikk og antihvitvasking/ antiterrorfinansiering.

Vi har i løpet av siste år ansatt mange nye medarbeidere. For å strukturere og effektivisere mottak og opplæring for nyansatte og ved interne forflytninger er en egen SØA-skole etablert, der ansatte får opplæring i relevante fagområder i sin nye stilling. Oppdatert fagkompetanse og digital kompetanse kombinert med endrings- og læringsevne er viktig

Ansatte og årsverk

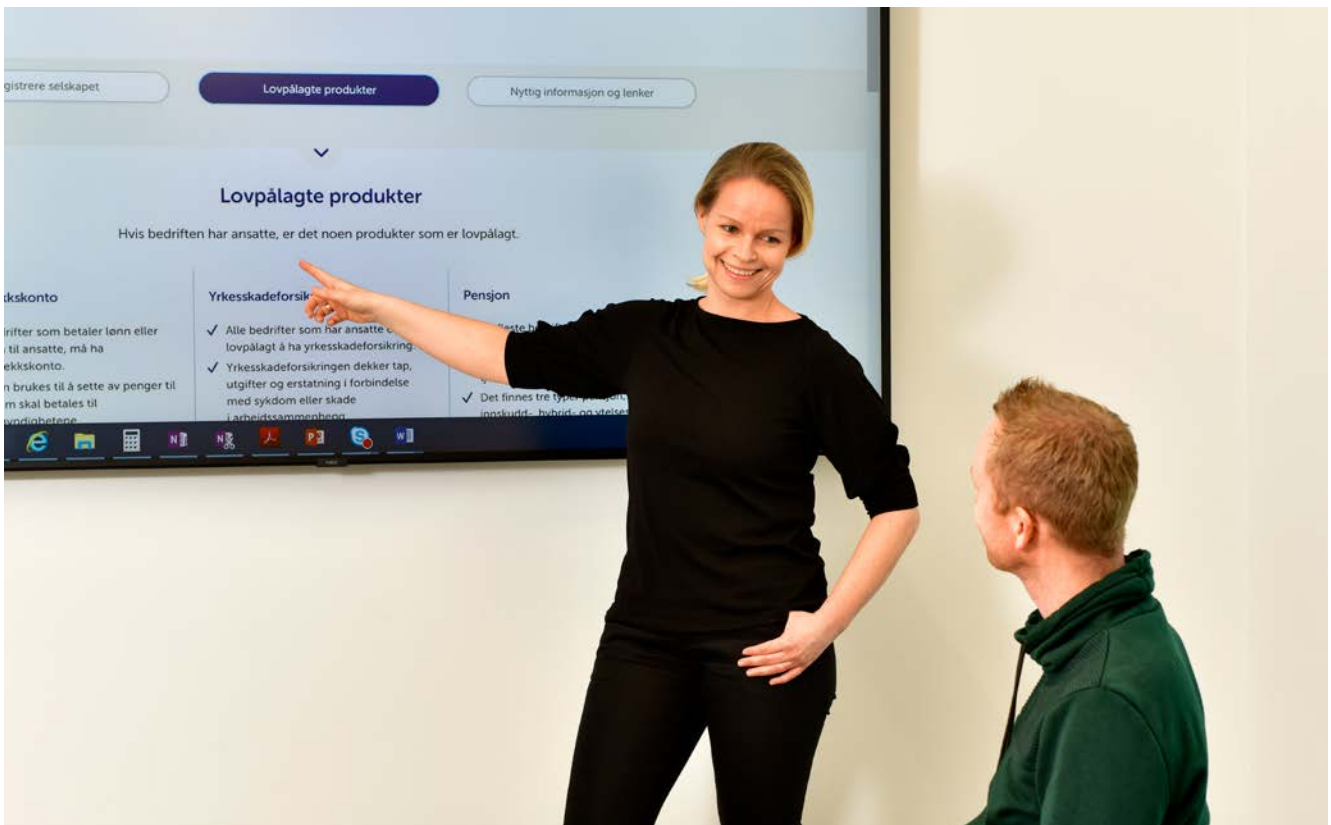

Foto: Fotograf Jan Larsen

for fremtidens medarbeidere. Den enkeltes arbeidsoppgaver er en viktig læringsarena, og en stor del av utviklingen og læringen skjer i det daglige. Derfor er det vesentlig å styrke en god læringskultur med bevissthet om hva man skal lære, hvordan man lærer og systematikk for å dele kunnskap.

Banken er tilknyttet alle nasjonale autorisasjons- og godkjenningsordninger i Bank- og finansbransjen; Autorisasjonsordning for sparing og investering (AFR), autorisasjonsordning for kreditt (KDR), godkjenningsordningene for skadeforsikring (SF) og personforsikring (PF). Samtlige rådgivere autoriseres før de jobber selvstendig med kunder innen disse områdene.

Medarbeiderskap, organisasjonskultur og ledelse

For å skape nødvendige resultater som gir gode vilkår til kunder, lokalsamfunn og eiere kreves dyktige, engasjerte medarbeidere og ledere med felles norm for fokus og handlinger. Ved å ha kunden i fokus og ta kundens perspektiv utvikles banken i takt med kundebehov. Vår merkevarehåndbok og organisasjonskulturplattform «bedre, sammen, tett på» identifiserer ønskelig adferd både overfor kunder og mellom medarbeidere.

Organisasjonskultur er fundamentet for å realisere strategi, og organisasjonsutviklingsprogrammet som ble igangsatt i 2018 er videreført i 2019. Programmet understøtter strategien gjennom å ha et sterkt kundefokus, styrke tverr-

faglig samarbeid, åpenhet og tilbakemeldingskultur, og bygge endringsevne med forståelse for utfordringer og muligheter fremover. Metodikk for kontinuerlige forbedringer er en viktig del av vår organisasjonskultur, og medarbeidere tar aktivt del i ulike forbedringsprosesser i avdelingene og gjennom tverrfaglige grupper.

Innflyttingen i nytt hovedkontor med funksjonelle lokaler for kunder og medarbeidere oppleves positivt. Åpne kontorlandskap kombinert med sosiale soner og møte-/stillerom er effektivt for kunnskapsdeling og for samhandling på tvers av avdelingsgrenser.

God ledelse gjennom å utvikle medarbeidere og kultur er vesentlig for å nå målene vi har satt oss. Lederutviklingen er forankret i vår leder-, organisasjonskulturplattform og strategi. Det gjennomføres jevnlig ledersamlinger, treninger og individuelt rettede lederutviklingstiltak. En viktig lederkompetanse fremover er å sikre at vi bruker hele potensialet i medarbeideres kunnskap og engasjement gjennom åpenhet og god involvering i prosesser. Medarbeidere som er godt kjent med retningen og målene er rustet til å ta gode beslutninger som gir gode kundeopplevelser. Fastsetting av mål for avdelingene skal gjennomføres med involvering av medarbeidere, og prosessen rundt resultatledelse bidrar til å utvikle lederteamenes kollektive ansvar for måloppnåelse.

Profesjonalitet og ansvarlighet skal prege vårt arbeid så vel med kunder som internt. Medarbeidere skal være gode representanter for konsernet, og etterlevelse av etiske retningslinjer er en del av organisasjonskulturen. Konsernets etikkregler ble revidert i 2019 og det gjennomføres jevnlig e-læringer for å øke bevisstheten rundt etiske problemstillinger.

Helse, miljø og sikkerhet

En attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker, utvikler og beholder riktig kompetanse er vesentlig for banken. Et godt og utviklende arbeidsmiljø, god ledelse, meningsfulle oppgaver og en god jobbsituasjon hva gjelder autonomi og fleksibilitet er vesentlig for medarbeiderne. Det gjennomføres flere organisasjonsundersøkelser i løpet av året som følges opp i avdelingene gjennom involvering av medarbeidere. Arbeidsmiljøet oppleves som godt, med engasjerte medarbeidere som er opptatt av kunnskapsdeling og utvikling. Medarbeiderne er stolte av banken, av å hjelpe kunder og den viktige rollen knyttet til vårt samfunnsansvar.

Det gjennomføres ulike aktiviteter, både avdelingsvis og som konserntiltak, som skal bidra til et godt sosialt miljø og god fysisk helse. En egen organisasjonskulturgruppe som er etablert på tvers av organisasjonen jobber med ulike tiltak for trivsel og medarbeiderskap.

Det arbeides kontinuerlig innenfor sikkerhetsområdet med forebygging gjennom sikkerhetsrutiner og opplæring. Informasjonssikkerhet gis høy oppmerksomhet. Det gjennomføres jevnlig informasjon og øvelser for å forebygge og håndtere krisesituasjoner. I løpet av året har det vært gjennomført flere varslingsøvelser og kriseøvelser i konsernledelse og krisestab.

Sykefraværet (syke- og egenmeldt fravær) var 4,7% i 2019, omtrent samme nivå som året før (4,5%). Det jobbes aktivt med forebygging, og sykemeldte følges tett opp med mulighet for tilrettelegging. På hovedkontoret gjennomføres det ukentlig korte samlinger med enkle treningsøvelser som kan utføres i det daglige for å forebygge muskel- og skjelettplager. Samtlige medarbeidere er tilknyttet helseforsikring, har tilgang på hev- og senkbare arbeidsbord og mulighet for ergonomisk veiledning gjennom vår bedriftshelsetjeneste. Det har i 2019 vært rapportert om en mindre ulykke med personskade på arbeidsplassen.

Ytre miljø

Virksomheten til SpareBank 1 Østfold Akershus påvirker i liten grad det ytre miljø. Konsernet vektlegger miljøriktige tiltak og har en utstrakt bruk av Skypemøter i stedet for å benytte bil til møter. Jordvarme/fjernvarme benyttes til oppvarming og kjøling i noen av bankens bygninger. Avfall sorteres og gjenvinnes. Den samlede bruken av papir er redusert de siste årene gjennom økt bruk av elektronisk kommunikasjon med kunden og internt.

ORGANISASJON OG TILLITSVALGTE

Bankens konsernledelse består av Administrerende direktør Arild Bjørn Hansen, Viseadm. direktør/CFO Lillian E. Lundberg, PM direktør Terese Troy Prebensen, BM direktør Jon Tørmoen, Direktør HR/Forretningsstøtte Jorunn Solstad, Direktør Marked/Forretningsutvikling Geir Haugan. Leder Risikostyring og Compliance Annicken Steinsvik Herje har møterett i konsernledelsen.

Bankens organisasjonsnummer er NO 837 884 942 og driver bankvirksomhet med hovedkontor i Varnaveien 43 E, 1526 Moss.

LIKESTILLING OG TILTAK MOT DISKRIMINERING

Det er et mål at begge kjønn er representert i balansert grad der beslutningene treffes, og at det er mangfold i ledergruppene. Det legges vekt på kompetanse og egnethet i utvelgelsesprosesser, og det er ingen forskjeller i forhold til kvinner og menns mulighet til å søke og komme i betraktning for videre utvikling og nye stillinger. Kriterier for fastsettelse av lønn er heller ikke påvirket av den ansattes kjønn. Statistikk for lønnsforskjeller mellom kvinner og menn vurderes årlig sammen med tillitsvalgte. Det er fleksible ordninger som tilrettelegger for å kombinere jobb og familieliv i ulike livsfaser. Banken er fleksibel i forhold til å innvilge permisjon og deltidsordninger for kvinner og menn som er i en omsorgssituasjon.

Målrettet arbeid for kjønnsbalanse i besluttede organer synliggjøres særlig av fordelingen i styret og konsernledelsen. I bankens styre er det 8 faste medlemmer, av disse er 4 kvinner og 4 menn. Det er 3 kvinner og 3 menn i konsernets ledergruppe. Blant bankens øvrige ledere, avdelingsledere/banksjefer er det 8 kvinner og 10 menn. Av morbankens 169 ansatte er det 97 kvinner og 72 menn. I bankens representantskap er det 25 medlemmer hvorav 10 kvinner og 15 menn.

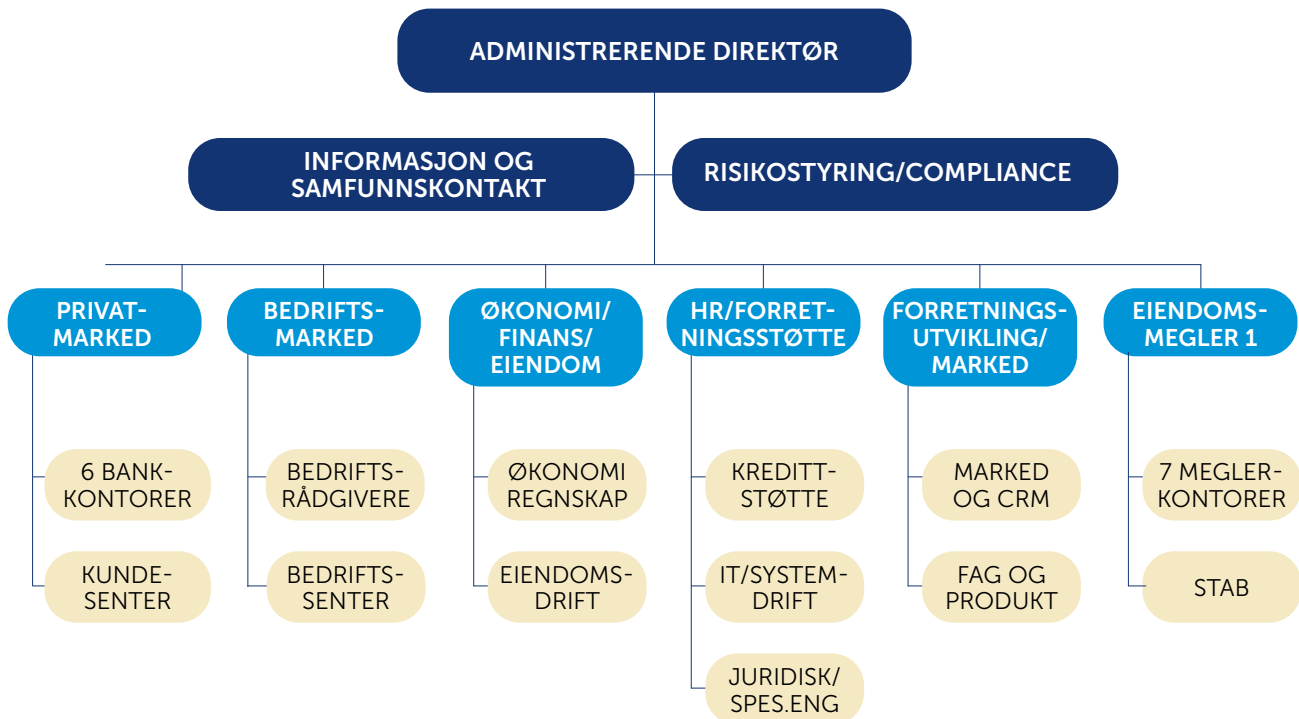
Det arbeides aktivt for å forhindre diskriminering som følge av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjon av disse. Dette omfatter blant annet bevissthet og oppfølging knyttet til rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter.

Det aksepteres ingen form for diskriminering, mobbing, trakassering, inkludert uønsket seksuell oppmerksomhet eller annen upassende atferd i forhold til kollegaer eller andre man forholder seg til som medarbeider. Dette tydeliggjøres i etiske retningslinjer som inkluderer rutiner for varsling av kritikkverdige forhold.

Styrets oppfatning er at morbankens personalforvaltning utøves innenfor rammen av likestillings- og diskrimineringsloven.

Konsernets organisasjonsstruktur er som følger:

SAMFUNNSANSVAR OG BÆREKRAFT

Bekjempelse av hvitvasking

At banken blir brukt til hvitvasking og terrorfinansiering ved å kanalisere midler som stammer fra kriminell virksomhet er en vedvarende trussel i finansbransjen. Konsernet jobber målrettet med å forebygge og motarbeide hvitvasking, terrorfinansiering og økonomisk kriminalitet. Konsernet er opptatt av at ansatte skal forstå vårt samfunnsansvar og hvorfor arbeid med antihvitvasking er viktig. Enhver som jobber i konsernet skal kjenne og følge regler og rutiner for antihvitvaskingsarbeid og varslingsrutiner, og jobbe aktivt for å forebygge, avdekke og rapportere forhold eller transaksjoner som er knyttet til utbytte av straffbare handlinger eller tilknytning til terrorvirksomhet. Kompetanse er en forutsetning for etterlevelse og dermed god kvalitet i dette arbeidet. Det gjennomføres obligatorisk og tilpasset opplæring til styret og ansatte ved hjelp av e-læringskurs, i tillegg til jevnlig informasjon og opplæringsrunder i avdelinger.

Gjennom løpende vurderinger og den årlige risikoanalysen for hvitvasking kartlegges det hvilke risikofaktorer vi må ha spesiell oppmerksomhet mot. Risikovurderingen danner grunnlaget for arbeidet innenfor området, herunder rutiner, opplæring og regelsetting for fortløpende overvåking av transaksjoner og kunder knyttet til ulike risikoklasser.

Det undersøkes og rapporteres hvert år en rekke mistenkelige transaksjoner til Økokrim. Det avdekkes hyppig svindelforsøk hvor privatkunder blir utnyttet til såkalt muldyrsvirksomhet, det vil si at kunder på vegne av svindlere mottar midler som stammer fra kriminalitet og videresender dette til kriminelle i Norge eller i utlandet. Flere svindelforsøk er avverget som følge av bankens transaksjonskontroller og oppfølging.

Banken har fokus på å kjenne sin kunde og har i den sammenheng hatt en totalgjennomgang siste året for å sikre at kunder er rett legitimert ut fra produkter/tidspunkt for kundeopprettelse og at vi har oppdaterte og lett gjenfinnbare opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktet art via elektronisk lagrede svar på kundeerklæringskjema. Fremover vil banken fortsette arbeidet med utvikling av både manuelle og automatiserte prosesser innen antihvitvaskingsområdet.

Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet og cyberrisiko har høy fokus for å sikre tilgjengelighet, integritet og konfidensialitet for bankens data/informasjon. Den årlige Risiko- og sårbarhetsanalysen for IKT bidrar til inngående forståelse for ulike risiko, og iverksetting av spesifikke tiltak. Sikring og overvåking av system og IKT-utstyr er sammen med opplæring og bevisstgjøring om god sikkerhetskultur hos ansatte viktige forsvarsverk.

Svindel og svindelforsøk mot bankens kunder blir mer utbredt og mer avansert for hvert år. Våre kunder er utsatt for cybertrusler og hendelser blant annet gjennom kriminelle aktørers misbruk av kundens tilgang i mobil og nettbank. Vi har stor fokus på å hjelpe kunder både med forebygging og hendelseshåndtering, og gir løpende informasjon til kunder direkte eller via nettsider og sosiale medier om tiltak for forebygging og pågående svindelforsøk.

Arbeidstakerrettigheter

Det er et mål at arbeidstakers rettigheter ivaretas på en god og systematisk måte for medarbeidere i alle aldersgrupper og livsfaser. Arbeidstakers rettigheter er regulert gjennom tariffavtaler, interne retningslinjer og samarbeid gjennom jevnlig møter med tillitsvalgte og verneombud. Det er etablert elektronisk personalhåndbok, HMS-håndbok som til enhver tid er oppdatert på gjeldende lover og retningslinjer.

Flere organisasjonsundersøkelser gjennomføres i løpet av året, og involverer medarbeidere i oppfølgingen. Det fremkommer at det er et godt arbeidsmiljø med engasjerte medarbeidere. Det gjennomføres aktiviteter gjennom året for å bidra til et godt sosialt miljø og god fysisk helse, fysisk aktivitet støttes gjennom ulike ordninger. Det vises til ytterligere omtale i styrets årsberetning.

Forebygging av korrupsjon

Konsernet har nulltoleranse for korrupsjon. Konsernets etiske retningslinjer skal bidra til bevisstgjøring og etterlevelse av den etiske standard som kreves. Våre etiske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte inneholder korrupsjonsbekjempelse gjennom fokus på gaver, andre fordeler eller koblinger til seg selv eller nærstående i forhold til ansettelsesforhold eller verv. Korrupsjon og økonomisk kriminalitet har fokus i risikoanalyser for å forebygge interne misligheter og gjennom antihvitvaskingsarbeidet. Konsernretningslinjer for mislighold og uregelmessigheter er implementert. Etikk, bekjempelse av korrupsjon og økonomisk kriminalitet er tema på samlinger for ledere og ansatte. Etiske dilemmaer blir også forankret gjennom AFR-sertifiseringen av våre rådgivere. Registrerte tilfeller av forsøk på korrupsjon skal rapporteres i egen hendelsesdatabase og benyttes som anonymiserte case i forbindelse med opplæring og kunnskapsdeling. Det er etablert egen varslingsplakat med rapporteringslinjer i tillegg til omtale av varslingslinjer i våre etiske retningslinjer. Det er ikke registrert brudd på retningslinjene knyttet til korrupsjon.

Personvern

Det ble oppnevnt eget personvernombud i banken i 2018. Banken har også vedtatt egen personvernerklæring/policy.

Gjennom 2019 har det vært gjennomført flere opplærings-tiltak om GDPR bl.a. under compliance og sikkerhet sine foredrag, samt artikler på bankens intranett. Alle medarbeidere har fått informasjon, og det er gjennomført obligatorisk nettkurs for alle ansatte.

Banken bruker først og fremst personopplysninger til kundeadministrasjon, fakturering og for å overholde våre forpliktelser til å gjennomføre tjenester og kundeavtaler. Personopplysninger benyttes også med det formål å forebygge, avdekke bedragerier og andre straffbare forhold. Opplysningene kan innhentes fra og utleveres til andre finansinstitusjoner, politiet og andre offentlige myndigheter. Banken er blant annet pålagt å rapportere mistenkelige transaksjoner til Økokrim og Enheten for finansiell etterretning.

Banken har opplevd enkelte avvikshendelser i 2019, avvikene har vært håndtert raskt og på en slik måte at de har blitt lukket umiddelbart, jf. GDPR art. 33 og 34.

Eierstyring, selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østfold Akershus omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre kundenes, egenkapitalbeveiseiernes, medarbeidernes, innskytternes og samfunnets interesser i banken. Konsernets prinsipper for god virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning, og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert. SpareBank 1 Østfold Akershus følger Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (corporate governance).

Se også redegjørelse om eierstyring og selskapsledelse senere i rapporten.

Bærekraft i lokalsamfunnene

En viktig del av vårt samfunnsansvar som sparebank har alltid vært å bidra til å bygge bærekraftige lokalsamfunn rundt oss. Å skape bærekraftige lokalsamfunn var årsaken til at vi ble stiftet for 180 år siden, og det er fortsatt vår viktigste misjon.

Med utviklingen av nye samfunnsutfordringer innen klima, miljø og voksende sosiale og økonomiske forskjeller, blir det viktig for oss som finanshus å tenke nytt, innovativt, og langsiktig rundt utøvelsen av vårt samfunnsansvar. Les mer om hva vi har bidratt med gjennom vårt samfunnsengasjement på side 121.

Satsing på bærekraft

Bærekraft blir derfor et av våre viktigste samfunnsbyggende satsningsområder fremover, og sammen med kundene og næringslivet skal vi søke å finne nye gode løsninger for en bærekraftig utvikling av regionen og våre lokalsamfunn.

Skal vi nå klimamålene om et lavutslippssamfunn, blir det viktig å tenke nytt og ansvarlig for at det grønne skiftet skal bli en realitet. Gjennom å finansiere, investere og bidra med rådgiving i vår region, kan vi som bank være en pådriver for omstilling og lede bedrifter og privatpersoner i en bærekraftig retning.

Satsningen på bærekraft er godt forankret i konsernets virksomhetsstrategi, og vi er i gang med å utarbeide en egen strategi for bærekraft som skal gi oss et best mulig utgangspunkt for målrettet jobbing med aktiviteter som bidrar til bærekraftig utvikling i fremtiden. Målet er å bli en organisasjon som har et enda mer aktivt forhold til bærekraftig utvikling, og som bidrar med å ta ansvar for de utfordringene innen klima, miljø og sosiale forhold som samfunnet står overfor.

UTSIKTENE FREMOVER

Konsernets markedsområde er attraktivt for arbeidstakere og bedrifter. Regionen er en del av Norges største arbeidsmarked og har en nærhet til Oslo som gjør at mange innbyggere i Akershus og Østfoldbyene dagpendler til hovedstaden.

Regionen kan tilby et bo- og leiemarked som er langt mindre presset enn på andre deler av Østlandet og byr på attraktive byer og trygge tettsteder med gode bomiljø, skoler og kulturtilbud. Dette medfører at det er sterk tilflytningsvekst til regionen.

I slutten av 2019 var det et lite prisfall i boligmarkedet i vår region slik det også var for landet forøvrig. I et litt større perspektiv er bildet annerledes. For 2019 samlet sett er det oppgang i boligprisene i samtlige områder i vår region. Det var Fredrikstad som hadde størst økning i boligprisene,

med hele 6,0 %. Sarpsborg hadde nest størst økning med 4,2 %, deretter Askim med 3,4 %, distriktene i Østfold 3,3 %, Halden 3,1 %, og Moss med 2,0 %. I Follo var det Frogn som hadde størst boligprisutvikling på 2,0 %, deretter Vestby med 1,9 % og Ås med 1,3 %.

Konsernet har gjort flere nye ansettelser i 2019 og det er svært gledelig å registrere at stillingene oppleves som attraktive og at søkermassen består av godt kvalifisert personell.

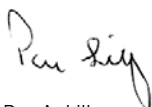
Gode rentebeslutninger i 2019 gir optimistiske utsikter for 2020. Privatmarkedet gikk igjennom store endringer i 2019 og er nå godt rigget for offensiv satsning. Bedriftsmarkedet har befestet sin posisjon i regionen og vi ønsker å øke satsningen i 2020. Vi har en forventning om fortsatt lave tap i tiden fremover.

Usikkerhet i rammebetingelser spesielt knyttet til kapitalkrav på litt lengre sikt er uheldig for næringen. SpareBank 1 Østfold Akershus er imidlertid godt kapitalisert og avkastningsmålet på 10 % innfris med god margin i 2019 og står fast for 2020.

Visjonen om å være regionens anbefalte finanshus står uendret. Det innebærer blant annet at vi skal være fysisk tilstede i regionen, men kundene skal også kunne treffe oss i de digitale kanalene. Ambisjonen er å øke effektiviteten, styrke konsernets kunderelasjoner, samt vinne nye markedsandeler.

Moss, 11. mars 2020

I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

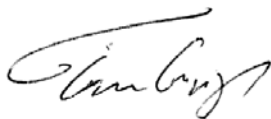
Per A. Lilleng
Styreleder

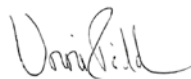
Elin Cathrine Hagen
Styrets nestleder

Vidar Løfshus

Tom Grip

Unni Marie Rådalen

Kristin Utakleiv

Elisabeth N. Snerlebakken
Ansattes repr.

Øystein U. Larsen
Ansattes repr.

Arild Bjørn Hansen
Adm. direktør

Styret i SpareBank 1 Østfold Akershus

Per A. Lilleng, styreleder (1959)

Bor i Rygge. Utdannet Siviløkonom fra Norges Handelshøyskole
Toppleder og styreleder i flere selskaper i mange bransjer med erfaring fra nyetableringer, ekspansjon og krevende omstillinger. Er i dag adm. direktør i Sirkel Materialgjenvinning AS.
Styreleder i SpareBank 1 Østfold Akershus i perioden 2013-2016 og fra 2018.

Elin Cathrine-Hagen, nestleder (1976)

Bor i Halden. Utdannet siviløkonom og Master of Science in Business and Economics ved Södertörns högskola.
Tidligere fagleder økonomi og konstituert Økonomisjef i Halden kommune.
Arbeider i dag som Økonomidirektør ved institutt for Energiteknikk (IFE)
Medlem av bankens Godtgjørelsesutvalg og styremedlem i Sparebankstiftelsen Halden.
Styremedlem i SpareBank 1 Østfold Akershus fra 2016.

Janne-Gerd Kanebog, styremedlem ansattes representant (1961)

Bor i Våler. Hun har vært ansatt i banken siden 1980 og har bred bankfaglig erfaring og også som tillitsvalgt. Jobber i dag som leder for IT/Systemstøtte i banken.
Medlem av bankens Godtgjørelsesutvalg.
Styremedlem i SpareBank 1 Østfold Akershus fra 2007.

Øystein Ulrich Larsen, styremedlem ansattes representant (1975)

Bor i Moss. Er utdannet siviløkonom fra NHH i Bergen og internasjonal økonomi på Høyskolen i Halden. Har tidligere jobbet med større finansieringer innenfor nærings- og boligeiendom i Oslo og med privatmarkedet i Nordea.
Han har vært ansatt i banken siden 2008 og jobber på bedriftsmarkedet.
Medlem av bankens Revisjonsutvalg og Risikoutvalg.
Styremedlem i SpareBank 1 Østfold Akershus fra 2016

Styret i SpareBank 1 Østfold Akershus (forts.)

Kristin Utakleiv, styremedlem (1968)

Bor i Son. Arbeider som daglig leder i Moss i sentrum, tidligere salgs- og markedsdirektør ved Son spa og daglig leder Ving Moss. Medlem av bankens Godtgjørelsesutvalg. Styremedlem i SpareBank 1 Østfold Akershus fra 2017.

Tom Ragnar Grip, styremedlem (1961)

Bor på Gressvik. Utdannet bedriftsøkonom fra BI og elektro/automasjonsingeniør fra Høyskolen i Østfold. Tidligere Adm.direktør for Cronus Anker Engineering og arbeider i dag som regiondirektør for Goodtech, avdeling Fredrikstad. Tidligere medlem av bankens lokalstyre og revisjons- og risikoutvalg. Leder av bankens Risikoutvalg. Styremedlem i SpareBank 1 Østfold Akershus fra 2011.

Unni Marie Rådalen, styremedlem (1971)

Bosatt i Askim. Utdannet cand.jur fra Universitet i Oslo. Spesialfag skatterett og selskapsrett. Arbeidet som skattejurist i skatteetaten. Partner i Advokatfirmaet Norlaw. Medlem av bankens revisjonsutvalg. Styremedlem i SpareBank 1 Østfold Akershus fra våren 2019.

Vidar Løfshus, styremedlem (1970)

Bor i Vestby. Utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen i Bodø, Mellomfag internasjonal politikk. Tidligere arbeidet i KPMG, revisjon og rådgivning. Landslagstrener USA og Norge, deretter landslagssjef i Norges skiforbund. Leder av bankens revisjonsutvalg og medlem av risikoutvalget. Styremedlem i SpareBank 1 Østfold Akershus fra 2016.

Konsernledelsen i SpareBank 1 Østfold Akershus

Fra venstre: Arild Bjørn Hansen (Adm. dir.), Terese Troy Prebesen (Dir. Privatmarked), Geir A. Haugan (Dir. Forretningsutvikling & Marked), Lillian E. Lundberg (Viseadm. dir Økonomi & Finans), Jorunn Solstad (Dir. HR & Forr.støtte) og Jon Tørmoe (Dir. Bedriftsmarked).

Finansielle resultater

RESULTATREGNSKAP

MORBANK			KONSERN		
Året 2018	Året 2019	(i hele tusen kroner)	Note	Året 2019	Året 2018
548 482	644 665	Renteinntekter målt til amortisert kost		644 685	548 495
55 526	77 024	Renteinntekter målt til virkelig verdi		77 024	55 526
223 811	296 911	Rentekostnader		294 597	223 304
380 197	424 779	Netto renteinntekter	14, 18	427 112	380 716
221 584	223 029	Provisjonsinntekter		284 433	282 555
10 477	14 076	Provisjonskostnader		14 076	10 477
55 290	3 840	Andre driftsinntekter		1 444	31 985
266 397	212 793	Netto provisjonsinntekter og andre inntekter	19	271 802	304 062
23 787	18 527	Utbytte		18 527	23 787
64 749	105 401	Inntekter av eierinteresser		119 071	52 303
20 717	4 734	Netto resultat fra andre finansielle instrumenter		4 734	20 717
109 253	128 662	Netto inntekter på finansielle instrumenter	20, 38	142 332	96 807
755 847	766 234	Sum netto inntekter		841 245	781 586
150 505	156 334	Personalkostnader	21, 23	200 809	193 095
134 397	146 733	Andre driftskostnader	22	154 480	144 993
284 902	303 067	Sum driftskostnader før tap		355 288	338 088
470 945	463 167	Driftsresultat før tap		485 957	443 497
6 396	- 3 213	Tap på utlån og garantier	11	- 3 213	6 396
464 549	466 380	Resultat før skatt		489 170	437 101
76 823	84 209	Skattekostnad	24	85 617	78 881
387 727	382 172	Årsresultat		403 554	358 220
Pr. egenkapitalbevis			40		
29,30	28,88	Resultat / Utvannet resultat		30,49	27,07

UTVIDET RESULTAT

MORBANK				KONSERN	
Året 2018	Året 2019	<i>(i hele tusen kroner)</i>	Note	Året 2019	Året 2018
387 727	382 172	Periodens resultat		403 554	358 220
		<i>Poster som ikke kan bli reklassifisert over resultatet</i>			
376	- 6 245	Aktuarmessige gevinster og tap	23	- 6 245	376
- 94	1 561	Skatteeffekt		1 561	- 94
		<i>Poster som kan bli reklassifisert over resultatet</i>			
-	-	Andel utvidet resultat i felleskontrollert virksomhet		3 940	- 229
-	- 191	Endring virkelig verdi, finansielle instrumenter	30	- 191	-
519	- 12	Endring virkelig verdi, utlån		- 12	519
- 130	3	Skatteeffekt		3	- 130
672	- 4 884	Periodens utvidede resultat		- 944	443
388 399	377 288	Totalresultat		402 610	358 663
Pr. egenkapitalbevis					
0,05	-0,37	Utvidet resultat/Utvannet utvidet resultat		-0,07	0,03
29,35	28,51	Totalresultat/Utvannet totalresultat		30,42	27,10

BALANSE

MORBANK				KONSERN	
31.12.2018	31.12.2019	(i hele tusen kroner)	Note	31.12.2019	31.12.2018
62 122	97 413	Kontanter og fordringer på sentralbanker		97 413	62 122
1 571 272	1 130 263	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	26	1 130 263	1 571 272
18 857 342	19 093 468	Netto utlån til kunder	8,10,11,12	19 093 468	18 857 342
1 645 437	1 970 396	Sertifikater og obligasjoner	26,28,35	1 970 396	1 645 437
11 323	20 362	Derivater	26,29	20 362	11 323
763 674	915 121	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	26,30	915 121	763 674
219 907	230 498	Investering i eierinteresser	38,39	434 645	403 639
35 934	231 740	Investering i konsernselskaper	38,39	-	-
-	-	Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	42	-	-
2 287	-	Immatrielle eiendeler	31	-	2 287
64 975	167 163	Varige driftsmidler	32	287 920	80 373
-	1 265	Utsatt skattefordel	24	2 173	757
17 101	28 320	Andre eiendeler	33	52 292	38 985
23 251 373	23 886 008	Sum eiendeler	17	24 004 051	23 437 210

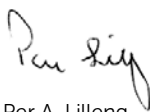
Foto: Adobe Stock

BALANSE (forts.)

MORBANK			KONSERN		
31.12.2018	31.12.2019	(i hele tusen kroner)	Note	31.12.2019	31.12.2018
176 047	3 196	Innskudd fra kredittinstitusjoner	26	3 196	176 047
14 376 967	15 441 381	Innskudd fra og gjeld til kunder	26,34	15 411 865	14 358 985
5 046 672	4 677 034	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	26,35	4 677 034	5 046 672
2 761	4 403	Derivater	25,26,29	4 403	2 761
74 181	83 120	Betalbar skatt	24	84 232	75 985
981	-	Utsatt skatt	24	402	981
123 210	207 816	Annen gjeld og pensjonsforpliktelser	36,23	138 479	135 165
150 723	150 921	Ansvarlig lånekapital	37	150 921	150 723
160 322	-	Fondsobligasjon	37	-	160 322
20 111 862	20 567 869	Sum gjeld	17	20 470 531	20 107 639
1 238 856	1 238 856	Egenkapitalbevis	40	1 238 856	1 238 856
- 39	- 42	Egenbeholdning egenkapitalbevis		- 42	- 39
246 531	246 531	Overkurs		246 531	246 531
1 123 741	1 290 920	Utjevningfond		1 290 920	1 123 741
193 223	190 576	Avsatt utbytte og gaver		190 576	193 223
150 000	150 000	Hybridkapital		150 000	150 000
178 240	189 661	Grunnfondskapital		189 661	178 240
8 958	11 637	Fond for urealiserte gevinster		11 637	8 958
1	-	Annen egenkapital		215 382	190 061
3 139 511	3 318 139	Sum egenkapital		3 533 521	3 329 571
23 251 373	23 886 008	Sum gjeld og egenkapital		24 004 051	23 437 210

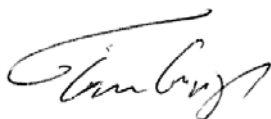
Moss, 11. mars 2020

I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

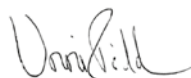

Per A. Lilleng
Styreleder

Elin Cathrine Hagen
Styrets nestleder

Vidar Løfshus

Tom Grip

Unni Marie Rådalen

Kristin Utakleiv

Elisabeth N. Snerlebakken
Ansattes repr.

Øystein U. Larsen
Ansattes repr.

Arild Bjørn Hansen
Adm. direktør

EGENKAPITAL

Endring i egenkapital – Morbank

(i hele tusen kroner)

	Egen- kapital- bevis	Egne egen- kapital- bevis	Over- kurs- fond	Utjevning- fond	Grunn- fonds- kapital	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital + fonds- obl.	Avsatt utbytte og gaver	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 01.01.2018	1 238 856	- 1 079	246 531	931 297	165 094	22 418	150 900	122 977	2 876 994
Utbetalt renter på hybridkapital							- 5 501		- 5 501
Emittert hybridkapital							150 000		150 000
Innfridd hybridkapital							- 150 000		- 150 000
Salg av egne egenkapitalbevis		1 040					1 556		2 596
Utbetalt utbytte for 2017								- 115 113	- 115 113
Utbetalt gaver for 2017								- 7 864	- 7 864
Disponert resultat				192 444	13 146	- 13 460	2 373	193 223	387 727
Disponert utvidet resultat							672		672
Egenkapital pr. 31.12.2018	1 238 856	- 39	246 531	1 123 741	178 240	8 958	150 003	193 223	3 139 514
Egenkapital pr. 01.01.2019	1 238 856	- 39	246 531	1 123 741	178 240	8 958	150 003	193 223	3 139 513
Utbetalt renter på hybridkapital							- 5 435		- 5 435
Salg av egne egenkapitalbevis		- 3							- 3
Utbetalt utbytte for 2018								- 180 867	- 180 867
Utbetalt gaver for 2018								- 12 356	- 12 356
Disponert resultat				167 179	11 421	2 869	10 127	190 576	382 172
Disponert utvidet resultat						- 190	- 4 694		- 4 884
Egenkapital pr. 31.12.2019	1 238 856	- 42	246 531	1 290 920	189 661	11 637	150 000	190 576	3 318 139

EGENKAPITAL (forts.)

Endring i egenkapital – Konsern

(i hele tusen kroner)

	Egen- kapital- bevis	Egne egen- kapital- bevis	Over- kurs- fond	Utjevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital + fonds- obl.	Avsatt utbytte og gaver	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 01.01.2018	1 238 856	- 1 079	246 531	931 297	165 094	39 957	353 159	122 977	3 096 792
Utbetalt renter på hybridkapital							- 5 501		- 5 501
Emittert hybridkapital							150 000		150 000
Innfridd hybridkapital							- 150 000		- 150 000
Salg av egne egenkapitalbevis		1 040					1 556		2 596
Utbetalt utbytte for 2017								- 115 113	- 115 113
Utbetalt gaver for 2017								- 7 864	- 7 864
Disponert resultat				192 444	13 146	- 30 999	- 9 595	193 223	358 220
Disponert utvidet resultat							443		443
Egenkapital pr. 31.12.2018	1 238 856	- 39	246 531	1 123 741	178 240	8 958	340 063	193 223	3 329 572
Egenkapital pr. 01.01.2019	1 238 856	- 39	246 531	1 123 741	178 240	8 958	340 063	193 223	3 329 572
Utbetalt renter på hybridkapital							- 5 435		- 5 435
Salg av egne egenkapitalbevis		- 3							- 3
Utbetalt utbytte for 2018								- 180 867	- 180 867
Utbetalt gaver for 2018								- 12 356	- 12 356
Disponert resultat				167 179	11 421	2 869	31 509	190 576	403 554
Disponert utvidet resultat						- 190	- 754		- 944
Egenkapital pr. 31.12.2019	1 238 856	- 42	246 531	1 290 920	189 661	11 637	365 382	190 576	3 533 521

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

MORBANK			KONSERN	
Året 2019	Året 2018	(i hele tusen kroner)	Året 2019	Året 2018
		Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
- 254 862	- 1 910 196	Netto utbetaling av lån til kunder	- 254 862	- 1 910 196
659 170	566 890	Renteinnbetaling på utlån til kunder	615 257	566 892
1 064 414	1 413 974	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	1 052 881	1 419 671
- 297 063	- 107 988	Renteutbetaling på innskudd fra kunder	- 294 749	- 107 473
- 56 550	- 47 638	Netto inn-/utbetaling av lån til kredittinstitusjoner	- 56 550	- 47 638
29 408	15 456	Renteinnbetaling på lån til kredittinstitusjoner	29 408	15 456
- 9 477	- 9 934	Andre renteutbetalinger	- 7 799	- 9 934
- 1 080 972	- 504 061	Innbetaling sertifikater og obligasjoner	- 1 080 972	- 504 061
756 012	347 454	Utbetaling sertifikater og obligasjoner	756 012	347 454
33 112	21 661	Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	33 112	21 661
212 793	215 497	Netto provisjonsinnbetalinger	271 802	276 662
- 265 365	- 268 654	Utbetalinger til drift	- 247 968	- 314 970
- 76 234	- 75 691	Betalt skatt	- 76 698	- 76 660
714 386	- 343 230	A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	738 874	- 323 135
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
- 20 959	4 380	Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	- 197 016	4 380
- 12 283	-	Utbetaling knyttet til rett til bruk driftsmidler	- 5 473	-
-	65 734	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	65 734
- 336 960	- 29 920	Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	- 141 960	- 29 920
-	257	Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	-	257
103 948	68 556	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	103 948	48 461
- 266 253	109 007	B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	- 156 610	88 911
		Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
700 000	1 750 000	Innbetaling ved utstedelse av verdipapirgjeld	700 000	1 750 000
- 1 130 000	- 942 000	Utbetaling ved forfall verdipapirgjeld	- 1 130 000	- 942 000
- 89 968	- 57 894	Renteutbetaling på verdipapirgjeld	- 89 968	- 57 894
- 172 851	709	Netto inn-/utbetaling ved innskudd fra kredittinstitusjoner	- 172 851	709
- 365	- 2 879	Renteutbetaling på innskudd fra kredittinstitusjonar	- 365	- 2 879
- 16 748	- 21 346	Renteutbetalinger på ansvarlige lån og fondsobligasjon	- 16 748	- 21 346
- 7 246	- 7 335	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	- 7 246	- 7 335
-	2 596	Salg av egne aksjer	-	2 596
- 193 223	- 122 977	Utbetaling av utbytte og gaver	- 193 223	- 122 977
- 910 401	598 875	C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	- 910 401	598 875
- 462 269	364 652	A + B + C Netto endring likvider i perioden	- 462 269	364 652
1 302 111	937 459	Likviditetsbeholdning IB	1 302 111	937 459
839 842	1 302 111	Likviditetsbeholdning UB	839 842	1 302 111
		Likviditetsbeholdning spesifisert:		
97 413	62 122	Kontanter og fordringer på Sentralbanken	97 413	62 122
742 429	1 239 989	Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	742 429	1 239 989
839 842	1 302 111	Likviditetsbeholdning	839 842	1 302 111

INNHOLDSFORTEGNELSE NOTER

NOTE GENERELL INFORMASJON

1	Generell informasjon	32
2	Regnskapsprinsipper	33
3	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	41
4	IFRS 16 Leieavtaler	41
5	Segmentinformasjon	42
6	Kapitaldekning	44
7	Finansiell risikostyring	46

KREDITTRISIKO

8	Utlån til og fordringer på kunder	49
9	Overføring av utlån til kredittforetak	52
10	Likviditets- og motpartsrisiko	54
11	Tap på utlån og garantier	55
12	Maks kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	60
13	Kredittkvalitet pr. klasse av finansielle eiendeler	61

MARKEDSRISIKO

14	Markedsrisiko knyttet til renterisiko	62
15	Markedsrisiko knyttet til valutarisiko	63

LIKVIDITETSRISIKO

16	Likviditetsrisiko / Gjenværende kontraktmessig løpetid på forpliktelser	63
17	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser	65

RESULTATREGNSKAP

18	Netto renteinntekter	67
19	Netto provisjonsinntekter	68
20	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	69
21	Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	70
22	Andre driftskostnader	74
23	Pensjoner	75
24	Skatt	77

BALANSE

25	Klassifikasjon av finansielle instrumenter	79
26	Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	81
27	Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost eller kostpris	83
28	Sertifikater og obligasjoner	84
29	Finansielle derivater	85
30	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	86
31	Andre immaterielle eiendeler	89
32	Eiendom, anlegg og utstyr	88
33	Andre eiendeler	90
34	Innskudd fra og gjeld til kunder	91
35	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	92
36	Annen gjeld og forpliktelse	93
37	Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	94
38	Investeringer i eierinteresser	95

ØVRIGE OPPLYSNINGER

39	Vesentlige transaksjoner med nærstående parter	97
40	Eierandelskapital- og eierstruktur	98
41	Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper	102
42	Eiendeler klassifisert som holdt for salg og virksomhet under avhendelse	102
43	Hendelser etter balansedagen	102

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Generell informasjon

SpareBank 1 Østfold Akershus har sitt hovedkontor i Moss kommune og lokalbanker i kommunene Askim, Halden, Sarpsborg, Fredrikstad, Moss, Frogn og Vestby. En rekke av bankkontorene er samlokalisert med konsernets eiendomsmeglere.

Bankens organisasjonsnummer i Foretaksregistret er 837 884 942. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett. SpareBank 1 Østfold Akershus er notert på Oslo Børs med ticker-kode SOAG.

SpareBank 1 Østfold Akershus er medlem innskudds-garantiordningen til Bankenes sikringsfond (BSF). Informasjon om denne er tilgjengelig på www.sparebank1.no/ostfold-akershus/ og www.bankenessikringsfond.no.

Regnskapet for morbank og konsern 2019 ble vedtatt av styret 11. mars 2020.

Årets julegave fra banken: 70 000 til Østfold Røde Kors. Adm. Dir Arild Bjørn Hansen og Renate Holm, leder for Østfold Røde Kors.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Konsernregnskapet og morbankregnskapet for 2019 er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som fastsatt av EU. Dette Omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC).

Målegrunnlaget for både konsernregnskapet og morbankregnskapet er historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet eller utvidet resultat og investeringseiendommer som vurderes til virkelig verdi.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 3.

Årsregnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskapet som avlegges pr 31.12.2019.

Standarder, endringer og fortolkninger som trådte i kraft for regnskapsåret

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler er implementert med virkning fra 1.1.2019, vil primært påvirke leietakers regnskapsføring og vil føre til at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Standarden fjerner tidligere skille mellom operasjonell og finansiell leie og krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og tilhørende leieforpliktelsen for en leieavtaler dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller leie av eiendelen har lav verdi. Konsernet vil benytte seg av dette fritaket.

SpareBank 1 Østfold Akershus har valgt å anvende IFRS 16 modifisert retrospektivt og sammenligningstall ble ikke utarbeidet. Eiendel og forpliktelse settes dermed lik per 1. januar 2019. Konsernet har kun faste leieforpliktelser. Nåverdien av leieforpliktelsen beregnes ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med bankens marginale lånerente (fundingrente). Opsjoner til å forlenge leie-

perioden tas med dersom de med rimelig sikkerhet forventes å bli benyttet. Nåverdien for opsjonen innregnes da i leieforpliktelsen og bruksretten.

Resultatregnskapet ble også påvirket fordi driftskostnader vil bli erstattet med renter på leieforpliktelsen og avskrivninger på bruksretten. Den totale kostnaden blir høyere de første årene av en leiekontrakt (renteelementet da er større) og lavere i senere år. Rentekostnader beregnes ved å bruke neddiskonteringsrenten på leieforpliktelsen. Utleiers regnskapsføring forblir i hovedsak uendret fra IAS 17. Utleier fortsetter å regnskapsføre leieavtaler enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler avhengig av om leieavtalene i all hovedsak overføres risiko og avkastning knyttet til eierskap av den underliggende eiendelen til leietaker. SpareBank 1 Østfold Akershus har kun operasjonelle leieavtaler som dermed beholdes i balansen og inntektsføres over leieperioden som tidligere.

Basert på leieavtalene som er inngått per 31. desember 2018 vil implementering av IFRS 16 gi en «rett til bruk»-eiendel og leieforpliktelse som balanseføres fra 1. januar 2019 på 14,6 millioner kroner for morbank og konsern. Netto endring i resultat som følge av IFRS 16 vil for 2019 være i størrelsesorden 1,5 millioner kroner for morbank og konsern.

Tallene baserer seg på status 31.12.2018 og angir implementeringseffekt. De inkluderer ikke konsernets nye hovedkontor som er kjøpt i første kvartal 2019. Det nye hovedkontoret eies av et datterselskap og vil følgelig komme inn i morbankens balanse som «rett til bruk»-eiendel og leieforpliktelse.

Leieavtalen som omfattes over er primært konsernets leie av lokaler i Askim, Fredrikstad, Vestby, Sarpsborg. Gjennstående leieavtaler i Moss og Rygge er ikke medtatt da disse utløper første halvår 2019. Utover dette har konsernet kun mindre leieavtaler som kommer inn under unn-taket for lav verdi.

Balanseførte leieforpliktelser i henhold til IFRS16

(tall i hele tusen)

Kontantstrøm knyttet til fremtidig leie pr. 31.12.2018	17 997
Neddiskontert leieforpliktelse pr. 31.12.2018 med marginal lånerente 2,11%	17 543
Fratrukket leieforhold med kort varighet som ikke balanseføres	-2 608
Fratrukket leieforhold med lav verdi	-360
Balanseført leieforpliktelse pr. 01.01.2019	14 575

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

Øvrige endringer med virkning for 2019

Utover IFRS har konsernet i 2019 ikke tatt i bruk øvrige standarder, endringer eller fortolkninger som påvirker regnskapet vesentlig. Konsernet har ikke valgt tidliganvendelse av noen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger.

Endringer i IFRS 10 Konsernregnskap og IAS 28 Investeringer i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet

Endringen omhandler en inkonsistens mellom kravene i IFRS 10 og IAS 28 når det gjelder salg eller overføring av eiendeler mellom en investor og investorens tilknyttede foretak eller felleskontrollerte virksomhet. Den viktigste konsekvensen av endringen er at gevinst eller tap innregnes fullt ut når en transaksjon omfatter en virksomhet (uavhengig av om denne er lagt inn i et datterselskap eller ikke). Gevinst eller tap innregnes partielt når en transaksjon omfatter eiendeler som ikke utgjør en virksomhet, også når eiendelene er lagt inn i et datterselskap.

IASB har utsatt ikrafttredelsestidspunktet for endringen på ubestemt tid, men et selskap som likevel velger en tidliganvendelse av disse endringene må implementere disse prospektivt. Konsernet vil anvende disse endringene når de trer i kraft.

Øvrige endringer med virkning for fremtidige perioder

IFRS 17 Forsikringskontrakter erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger forsikringskontrakter. Ikrafttredelsestidspunktet er 1. januar 2021 med krav om sammenliknbare tall. Konsernet har vurdert virkningene av IFRS 17 og ser ikke at denne vil få vesentlige konsekvenser for konsernets resultat og balanse. Videre er det endringer i IFRS 3, IFRS 9, IFRS 11, IAS 12, IAS 19, IAS 23 og IAS 28. Konsernet har vurdert virkningene av endringene og ser ikke at disse vil få vesentlige konsekvenser for konsernets resultat og balanse.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens og samtlige selskaper i konsernet sin funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i hele tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

Datterselskap

I morbankregnskapet til SpareBank 1 Østfold Akershus blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres året etter regnskapsåret.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og datterselskap. Datterselskap konsolideres hvis de oppfyller kriteriene til konsolidering etter IFRS 10. IFRS 10 angir tre vilkår som må være oppfylt av banken for at det skal foreligge konsolideringsplikt. Dette er at (i) banken må ha bestemte innflytelse over virksomheten herunder kunne styre aktiviteter som i vesentlig grad har innvirkning på avkastningen i datterselskapet, (ii) banken har mulighet eller rett til å motta avkastning fra virksomheten, og (iii) banken har mulighet eller rett til å bruke sin innflytelse til å påvirke avkastningens størrelse. Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt slik kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg slik kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatelementer er eliminert.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at SpareBank 1 Østfold Akershus gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og til kostmetoden i selskapsregnskapet.

SpareBank 1 Gruppen AS eies med 19,5 % hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SMN, Samarbeidende Sparebanker AS. Videre eier SpareBank 1 Østlandet 12,4 % og Landsorganisasjonen og fagforbund tilknyttet LO 9,6 %. Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. SpareBank 1 Østfold Akershus eier 15,59 % av Samarbeidende Sparebanker AS. Styringsstrukturen for Samarbeidende Sparebanker er også regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstiller felleskontrollert virksomhet.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

SpareBank 1 Østfold Akershus klassifiserer sin deltakelse i Samarbeidende Sparebanker AS som en investering i felleskontrollert foretak.

SpareBank 1 Østfold Akershus eier også 2,52 % i BN Bank ASA. Styringsstrukturen for BN Bank ASA er regulert i en avtale som tilfredsstillende kravene til felles kontroll.

Virksomhetssammenslutninger

Ved overtagelse av virksomhet anvendes overtagelsesmetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi. Direkte overtagelsesutgifter kostnadsføres når de oppstår, med unntak av emisjons- og låneopptaksutgifter. Overtatte eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunkt for overtagelsen. Dersom vederlaget overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres differansen som goodwill. Dersom anskaffelseskost er lavere enn identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet. Ved trinnvise oppkjøp av datterselskaper vil konsernet måle tidligere eierandeler i selskapet til virkelig verdi umiddelbart før kontrollovergang, og eventuelle gevinster eller tap resultatføres. Betingede vederlag vurderes til virkelig verdi uavhengig av sannsynligheten for at vederlaget vil bli betalt. Justering av betingede vederlaget i etterfølgende perioder regnskapsføres i henhold til relevante standarder.

Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg

Konsernet klassifiserer virksomhet som holdt for salg når balanseført verdi i hovedsak vil bli gjenvunnet ved en salgstransaksjon. Klassifisering som holdt for salg skjer fra det tidspunktet ledelsen har vedtatt en konkret plan for avhendelse av virksomheten i sin nåværende form og det vurderes som svært sannsynlig at salget blir gjennomført i løpet av kort tid. Datterselskaper som er ervervet med tanke på videresalg, herunder selskaper overtatt som ledd i restrukturering av utlån, klassifiseres som holdt for salg umiddelbart dersom konsernet forventer å avhende selskapet. Virksomhet holdt for salg vurderes til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Overtatt virksomhet som umiddelbart klassifiseres som holdt for salg balanseføres ved førstegangsinnregning til virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Resultat etter skatt fra slik virksomhet presenteres separat på linjen «Resultat virksomhet og anleggsmidler holdt for salg, etter skatt» i konsernregnskapet. Totale eiendeler og total gjeld fra slik virksomhet presenteres hver for seg på linjene «Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg» og «Virksomhet holdt for salg» i konsernets balanseoppstilling dersom verdiene er vesentlige. Se for øvrig note 42.

Konter

Konter består av konter i NOK og valuta, samt fordring på sentralbanken. Likviditetsbeholdningen i konterstrømoppstillingen inkluderer i tillegg netto utlån og fordringer på andre kredittinstitusjoner uten oppsigesestid. Ingen del av likviditetsbeholdningen har bindingstid.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktmessige betingelser. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til konterstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til konterstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført. Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt. Modifiserte eiendeler og forpliktelser Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellig fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye konterstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført.

Utlån og tap på utlån

Måling av utlån avhenger i henhold IFRS 9 av forretningsmodell.

Gjeldsinstrumenter, herunder utlån, med kontraktfestede konterstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktmessige konterstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. BM porteføljen til konsernet tilfredsstillende disse kriteriene og måles, med unntak av fastrenteutlån, til amortisert kost.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene. Dette har medført at hele PM porteføljen med unnatak av fastrenteutlån etter IFRS 9 reklassifiseres til målt til virkelig verdi over OCI.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Vurdering av fastrenteutlån til amortisert kost, vil medføre et regnskapsmessig misforhold og SpareBank 1 Østfold Akershus har valgt å måle disse til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Resultateffekten av dette fremkommer i note 20 til regnskapet og balanseførte verdier fremkommer i note 29 og note 13.

Tapsnedskrivning utlån

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalefordringer omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kreditttrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kreditttrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til

instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kreditttrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kreditttap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

I tillegg til den generelle modellen er det egne prinsipper for utstedte, herunder reforhandlede lån som behandles som nye, og kjøpte lån hvor det er påløpt kreditttap ved førstegangs balanseføring. For disse skal det beregnes en effektiv rente som hensyntar forventet kreditttap, og ved endringer i forventede kontantstrømmer skal endringen diskonteres med den opprinnelig fastsatte effektive renten og resultatføres. For disse eiendelene er det derved ikke behov for å overvåke hvorvidt det har vært en vesentlig økning i kredittisiko etter førstegangs balanseføring da forventet tap over hele levetiden uansett skal hensyntas.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell

Tapsanslaget lages kvartalsvis og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD og danner grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. Tapsestimatene overstyres hvis individuelle vurderinger tilsier en annen tapsrisiko. Se nærmere beskrivelse under «Tap på utlån og garantier» i note 3.

Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner er holdt utenfor tapsvurderingene med bakgrunn i lav kredittisiko.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn: TRINN 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3. I modellen forutsettes at kunder med PD på 0,6 % eller lavere kan kategoriseres som lav risiko og defineres som kategori 1 uavhengig av endring i PD.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

TRINN 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet (PD) har økt vesentlig.

Følgende regler for kategorisering av trinn 2 gjelder:

1. En konto skal ha kategori 2 når kontoen er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer.
2. En konto skal ha kategori 2 når den tilhører en kunde som har blitt satt til særlig oppfølging. Kriteriene for dette fastsetter banken og kontoen settes i kategori 2 manuelt. Kriteriene kan bl.a. inneholde at kunden er på watchlist eller at kontoen er i såkalt forbearance. Kontoen skal flyttes tilbake i kategori 1 når:
  - a) Kunden fjernes fra watchlist/forbearance, eller
  - b) Engasjementet blir restrukturert med vilkår som tar hensyn til forholdene som forårsaket at kunden kom på watchlist/forbearance
3. En konto skal ha kategori 2 når kundens PD har økt med over 150 prosent til et nivå over 0,60 prosent. Endringen måles ved å sammenligne kundens PD samme måned som kontoen ble opprettet/fornyet («PD_IB») med kundens PD for måneden det rapporteres på («PD_UB»).

TRINN 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler, som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden.

Det benyttes ikke makroøkonomiske tall direkte inn i modellen, men modellen tillater scenarievekting på porteføljenivå der det er mulig å overstyre vekten for tre makroøkonomiske scenario. Vektingen holdes stabil såfremt det ikke skjer noe vesentlig om underbygger justering. Vektingen til SpareBank 1 Østfold Akershus har i hele 2018 vært satt til 80/10/10.

Scenario 1: «Base case». Det scenarioet man tror mest på, avviker ikke vesentlig fra dagens situasjon. Her kan man legge til grunn makroøkonomiske prognosene (for eksempel til Norges Bank), men den enkelte bank

kan ha grunner til å avvike fra dette f.eks når bankens markedsområde utvikler seg annerledes enn landet totalt sett.

Scenario 2: «Worst case». Økonomiske utsikter er dårligere enn scenario 1 (gitt at man faktisk ikke er i og står overfor en fortsatt alvorlig lavkonjunktur). Her bør det legges til grunn en lavkonjunktur tilsvarende det man bruker i ICAAP. PD og LGD er vesentlig høyere enn i scenario 1, f.eks tilsvare nivåene ved forrige finanskriser, justert for endringer i porteføljekvalitet.

Scenario 3: «Best case». Økonomiske utsikter som er bedre enn scenario 1. Her bør det legges til grunn PD og LGD-nivå fra år da norsk økonomi var i en god konjunktursituasjon med høy oljepris, meget lav arbeidsledighet og lav rente. Banken må imidlertid fortsatt gjøre egne vurderinger.

Derivater og sikring

Derivater består av valuta og renteinstrumenter. Derivater regnes alltid som til virkelig verdi over resultatet, med mindre de er øremerket som sikringsinstrument. Renter bokføres som rentekostnad/renteinntekt, verdiendringer inngår i posten «netto resultat fra valuta og andre finansielle instrumenter».

Derivater benyttes i sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fastrenteinstrumenter. Bruk av virkelig verdiopsjonen på fastrenteobligasjonsgjeld fases ut og erstattes av sikringsbokføring. Ved bruk av sikringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread mot markedsrenten er ikke en del av sikret risiko og påvirker derfor ikke effektiviteten i sikringsbokføringen. Det forventes at denne endringen vil gi mindre svingninger i resultatene fremover enn det som har vært tilfelle tidligere.

Endringer i virkelig verdi på derivater som øremerkes og kvalifiserer for sikring av virkelig verdi og som er effektive, resultatføres sammen med endringen i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen på den tilhørende sikrede eiendel eller forpliktelse. Sikring av virkelig verdi benyttes kun til sikring av fastrenteinnlån.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av kunderelasjoner og utsatt skattefordel. Kunderelasjonen tilfredsstiller kravet til kontraktsmessige rettigheter for identifikasjon som immateriell eiendel. Verdien i en kunderelasjon ligger i fordelene ved å få overført en kundeportefølje ved en transaksjon i motsetning til å måtte gå ut i markedet for selv å skaffe

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

nye kunder ved ordinær drift. Andre immaterielle eiendeler vil innregnes når kravene til balanseføring er tilstede. Kunderelasjonen avskrives over forventet utnyttbar levetid.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr, med unntak av investerings-eiendommer og eierbenyttet eiendom, førstegangsinregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Eierbenyttet eiendom er etter definisjonen i IAS 40 eiendommer som i hovedsak benyttes av morbanken eller dens datterselskap til sin egen virksomhet. Banken benyttet seg av muligheten i regelverket som tillot virkelig verdi som ny kostpris ved overgangen til IFRS. Eierbenyttet eiendom regnskapsføres etter kostmetoden, i samsvar med IAS 16.

Tomter og kunst avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20–50 år
Påkostninger leide bygg	3–12,5 år
Maskiner	3–5 år
Kjøretøy	4–5 år
Inventar	3–10 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det. Eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning klassifiseres som investeringseiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40. Oppdaterte takster på eiendomsmassen innhentes hvert tredje år. I mellomperiodene vurderes takstene mot markedsutvikling. Leieinntekter, driftskostnader og effekten av verdiendringer knyttet til investeringseiendommer presenteres særskilt i note 32. På investeringseiendommer blir verdiendring fra inngående balanse resultatført under andre driftskostnader.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar banken i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som

beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Langsiktige lån

Lån førstegangsinregnes til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån til flytende rente måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. For lån til fastrente ble opsjonen om virkelig verdivurdering med verdiendring over resultatet benyttet inntil høsten 2009. Resultateffekten av dette fremkommer i note 20 til regnskapet og balanseførte verdier fremkommer i note 29 og note 35.

Pensjoner

Konsernet har etablert ulike pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenstepensjon.

INNSKUDDSBASERT PENSJONSORDNING

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte.

AVTALEFESTET FØRTIDSPENSJON

Banken har inngått avtale om avtalefestet pensjon. AFP er en livsvarig ytelse som er frikoblet arbeidsinntekter som samtidig oppbæres. Det skjer derfor ingen avkortning i AFP-pensjonen om man på samme tid mottar lønn. Ny ordning lar seg foreløpig ikke aktuarberegne og inngår derfor ikke i pensjonsforpliktelsen. Inntil videre vil denne bli behandlet som en innskuddsbasert ordning og kostnadsført direkte.

ØVRIGE ORDNINGER

Tidligere administrerende direktører i banken har individuelle tilleggsavtaler som garanterer en viss ytelse. Alle avtalene er aktuarberegnet.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige. Avsetning for tap på finansielle garantier fremkommer under annen gjeld og pensjonsforpliktelser i balansen.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen. Flytende ansvarlig lån måles etter amortisert kost slik som andre langsiktige lån med flytende rente. Ansvarlig lån med fastrente tilfredsstillter kravene til sikringsbokføring. Sikringsens effektivitet måles løpende og nettoeffekten blir resultatført. Se note 20 og note 37.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men konsernet har ingen plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, det vil si rentene akkumuleres ikke. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonen skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom Konsernets kjernekapitaldekning faller under 5 % eller samlet kapitaldekning faller under 8 %. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonen skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til egenkapitalbeveiseierne eller egenkapitalen skrives opp.

Fondsobligasjonene klassifiseres som gjeld i balansen dersom de tilfredsstillter definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Renter på fondsobligasjoner klassifisert som gjeld resultatføres. Fondsobligasjoner som ikke tilfredsstillter betingelsene klassifiseres som egenkapital (posten hybridkapital). Renter på slike fondsobligasjoner presenteres ikke som rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen.

Fondsobligasjonene tilfredsstillter kravene til sikringsbokføring, sikringsens effektivitet måles løpende og nettoeffekten er resultatført. Se note 20 og note 37.

Motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser skal motregnes og presenteres netto i balansen når det er en motregningsrett som kan håndheves og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Utbytte og konsernbidrag

Hensyntatt bankens egenkapitalutvikling og soliditet, tar banken sikte på at opptil 50 % av årets overskudd kan benyttes til utbyttmidler (kontantutbytte og gaver til allmennyttige formål). Det er en målsetting for banken å like-

behandle bankens to eiergrupperinger i tråd med intensjonene i gjeldende lovgivning. Dette medfører at banken vil søke å unngå uønskede inn- og utvanningseffekter som følge av ulik behandling av de to eiergrupperingene. Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen og av oppstilling over endring i egenkapital. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt av bankens representantskap. Konsernbidrag bokføres regnskapsmessig året etter regnskapsåret.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil markedsverdien klassifiseres som inntekt fra andre finansielle instrumenter, mens renteelementet klassifiseres som renteinntekt.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Provisjonsinntekter knyttet til lån overført til kredittforetak inngår her. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Garantiprovisjoner blir beregnet som et fastbeløp per garanti utstedt og inntektsføres fortløpende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle investeringer, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

Transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kursen på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av balanseposter i valuta på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Leieavtaler

Leieavtaler der hele risikoen hovedsakelig påhviler utleier er klassifisert som operasjonelle. Leiebetaling for disse

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

regnskapsføres lineært som driftskostnader i regnskapet over leieperioden. Banken har ingen finansielle leieavtaler.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formuesskatt regnes ikke som skatt etter IAS 12 og er derfor ført som driftskostnad.

Renter på fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital er presentert som permanent forskjell og inngår i grunnlaget for betalbar skatt.

Segmentrapportering

Konsernets virksomhet er inndelt i primærsegmentene privatmarked, bedriftsmarked, eiendomsmegling og eiendomsdrift, dette er i henhold til konsernets interne rapportering. Det er i note 5 til regnskapet gitt informasjon om fordelingene.

Overføring av låneporteføljer

SpareBank 1 Østfold Akershus har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom banken og kredittforetakene, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Det vises til beskrivelse i note 9.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Alternative resultatmål (APM)

I kvartals- og årsrapporten presenteres det alternative resultatmål i tillegg til måltall som reguleres av IFRS. Dette vil kunne hjelpe brukere til å forstå virksomheten bedre og gi mer tydelig informasjon om hvordan konsernet har prestert eller forventer å prestere. For en nærmere beskrivelse av de alternative resultatmålene som benyttes henvises det til bankens hjemmeside: www.sparebank1.no/nb/ostfold-akershus/om-oss/investor.html.

NOTE 3 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og skjønsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet.

Tap på utlån og garantier

Morbanken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporføljen kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås også kvartalsvis med utgangspunkt i at de er misligholdt mer en 65 dager eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring. Banken foretar individuelle nedskrivninger dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuelle nedskrivninger. For lån med flytende renter tas det hensyn til senere rentendringer.

Øvrige nedskrivninger i trinn 1 – 3 baserer seg på tapsestimater beregnet med grunnlag på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD og danner grunnlag for gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Se forøvrig beskrivelse av bankes tapsmodell i note 2.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Egenkapitalinteresser vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet. Egenkapitalinteresser vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verddivurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen.

For eiendeler som ikke handles i aktivt marked baseres på beste estimat, f.eks. diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike estimat vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. For egenkapitalinteresser som ikke lar seg verddivurdere anses kostpris som beste estimat på virkelig verdi såfremt ikke annet tilsier lavere verdi.

Virkelig verdi derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motpart har svakere kreditt-rating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende kreditt-risiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kreditt-risiko, vil dette bli tatt hensyn til ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kreditt-risiko amortiseres over løpetiden.

NOTE 4 IMPLEMENTERINGSEFFEKTER

SpareBank 1 Østfold Akershus vil i 2020 ikke ta i bruk nye regnskapsregler som medfører implementeringseffekter.

NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON

Segmentinformasjon er definert som virksomhetsområder eller geografiske markeder. Det vurderes ikke å foreligge vesentlige forskjeller i risiko og avkastning på produkter og tjenester i markedene som er definert som bankens hovedmarkeder.

Konsernet har tre virksomhetsområder. Bankvirksomheten er delt i privatmarked (PM) og bedriftsmarked (BM). Videre driver konsernet eiendomsmegling gjennom dattersel-

skapet EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS og utleie av eiendom via andre datterselskap. Sistnevnte er ikke ansett som eget segment og inngår i «Ufordelt».

Segment PM og segment BM er definert som kunder håndtert av henholdsvis PM og BM avdelingene. Det vil være kunder med BM sektor som behandles av PM avdelingene, og motsatt. Segmentinformasjonen vil derfor ikke samsvare med sektorinndelingen i note 8.

(i hele tusen kroner)	31.12.2019				Konsern
	PM	BM	Eiendoms- megling	Ufordelt	
Resultatregnskap					
Netto renteinntekter	260 111	163 460	689	2 852	427 112
Netto provisjonsinntekter	176 651	35 933	61 460	- 3 686	270 357
Andre driftsinntekter				1 444	1 444
Netto avkastning på finansielle investeringer				142 332	142 332
Driftskostnader	- 111 950	- 36 155	- 56 005	- 151 179	- 355 288
Driftsresultat før tap pr segment	324 812	163 239	6 144	- 8 238	485 957
Tap på utlån og garantier	2 936	253		24	3 213
Resultat før skatt pr segment	327 748	163 492	6 144	- 8 214	489 170
Balanse					
Brutto Utlån til kunder	14 412 380	4 393 520		347 603	19 153 503
Avsetning for tap	- 32 728	- 31 649		- 110	- 64 488
Virkelig verdivurdering utover tap	4 452				4 452
Andre eiendeler			45 771	4 864 813	4 910 584
Sum eiendeler per segment	14 384 103	4 361 871	45 771	5 212 306	24 004 051
Innskudd fra og gjeld til kunder	10 897 772	4 422 811		91 283	15 411 865
Annen gjeld			16 217	5 042 449	5 058 665
Sum gjeld pr segment	10 897 772	4 422 811	16 217	5 133 731	20 470 531
Egenkapital			29 554	3 503 967	3 533 521
Sum gjeld og egenkapital pr segment	14 384 103	4 361 871	45 771	5 212 306	24 004 051

NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON (forts.)

<i>(i hele tusen kroner)</i>	31.12.2018				
	PM	BM	Eiendoms- megling	Ufordelt	Konsern
Resultatregnskap					
Netto renteinntekter	226 673	157 591	517	- 4 064	380 716
Netto provisjonsinntekter	177 137	36 354	61 538	- 2 951	272 078
Andre driftsinntekter				31 985	31 985
Netto avkastning på finansielle investeringer				96 807	96 807
Driftskostnader	- 87 465	- 26 607	- 53 033	- 170 983	- 338 088
Driftsresultat før tap pr segment	316 344	167 338	9 023	- 49 207	443 497
Tap på utlån og garantier	- 605	- 5 977		186	- 6 396
Resultat før skatt pr segment	315 739	161 361	9 023	- 49 021	437 101
Balanse					
Brutto Utlån til kunder	14 147 692	4 411 392		351 758	18 910 841
Avsetning for tap	- 35 813	- 34 252		- 98	- 70 163
Virkelig verdivurdering utover tap	16 664				16 664
Andre eiendeler			43 089	4 536 780	4 579 869
Sum eiendeler per segment	14 128 543	4 377 140	43 089	4 888 439	23 437 210
Innskudd fra og gjeld til kunder	10 046 591	4 214 867		97 526	14 358 985
Annen gjeld			16 323	5 732 331	5 748 654
Sum gjeld pr segment	10 046 591	4 214 867	16 323	5 829 857	20 107 639
Egenkapital			26 765	3 302 806	3 329 571
Sum gjeld og egenkapital pr segment	10 046 591	4 214 867	43 089	9 132 663	23 437 210

NOTE 6 KAPITALDEKNING

Fra og med 2018 foretar banken forholdsmessig konsolidering av eierandeler i samarbeidende gruppe, jf Finansforetaksloven § 17-13. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS, SB1 Finans Midt-Norge AS og BN Bank ASA. I tillegg er full innfasing av overgangsregelverket under CRD IV gjennomført. Sammenligningstallene i noten er ikke endret.

Bankens investering i datterselskap har så langt falt inn under størrelsesunntaket i Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV § 17 og det har derfor ikke vært utarbeidet kapitaldekning på konsolidert nivå.

I februar 2019 kjøpte banken 100 % aksjene i Varnaveien 43E Kontor AS som eier bankens nye hovedkontor. Det innebærer at banken ikke lenger faller inn under størrelsesunntaket. Det vil derfor bli utarbeidet og rapportert kapitaldekning på konsolidert nivå fra og med 2. kvartal 2019.

SpareBank 1 Østfold Akershus benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Konsernets mål om ren kjernekapitaldekning er minimum 15,0 %. Målet for kjernekapitaldekning er på 16,5 % og målet for totalkapitaldekning er på 18,5 %.

Morbank				Konsern			
31.12.2019	31.12.2018	Forholdsmessig konsolidering (hele tusen kroner)		31.12.2019	31.12.2018		
-	2 760 834	Ren kjernekapital		3 012 221	-		
-	3 049 532	Kjernekapital		3 223 140	-		
-	3 283 838	Ansvarlig kapital		3 452 465	-		
-	17 103 655	Totalt beregningsgrunnlag		16 877 449	-		
-	16,1 %	Ren kjernekapitaldekning*		17,8 %	-		
-	17,8 %	Kjernekapitaldekning*		19,1 %	-		
-	19,2 %	Kapitaldekning*		20,5 %	-		
-	8,8 %	Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)*		8,9 %	-		

*sammenligningstall viser forholdsmessig konsolidering morbank

Foto: Adobe Stock

NOTE 7 FINANSIELL RISIKOSTYRING

Kjernevirksomheten i banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet arbeider med å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis. SpareBank 1 Østfold Akershus har de siste årene investert betydelige ressurser på å videreutvikle og ta i bruk risikostyringssystemer og prosesser i tråd med beste praksis for sammenlignbare banker i Norge.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatte forretningsstrategi.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Konsernet har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser. SpareBank 1 Østfold Akershus eksponeres for ulike risikoer. Konsernets vesentligste risikoer omtales under.

Risikoidentifikasjon og risikoanalyse

Proessen for risikoidentifikasjon tar utgangspunkt i konsernets strategiske mål bilde, er fremoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende, implementeres det forbedringstiltak.

Rapportering og oppfølging: Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom kvartalsvise risikorapporter og compliancerapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdelingen Risikostyring/Compliance som er organisert uavhengige av forretningsenhetene.

Organisering og organisasjonskultur:

Konsernet jobber kontinuerlig med å bygge og videreutvikle en sunn og god risikokultur. Fokus på gode holdnin-

ger, adferd og arbeidspraksis, systematisk arbeid med å identifisere og vurdere risiko og etablere og evaluere tiltak samt rapportering av hendelser bidrar til en sunn og god risikokultur.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Kreditstrategien fastsettes årlig av styret. Konsernets kreditstrategi fokuserer på risikosensitive måltall og rammer, som er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Kredittrisiko er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL). Konsernet bruker aktivt risikoklassifiseringssystem, risikoprisingmodell og et porteføljestylingssystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med rammer, retningslinjer og rutiner og fullmakter.

NOTE 7 FINANSIELL RISIKOSTYRING (forts.)

Dette setter klare krav til kredittbehandlingsprosessen og risikovurderingene. De ovennevnte risikostyringssystemene dekker både kunder i bedrifts- og personmarkedsområdet. Risikomodelle som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger. Modellene valideres minst årlig og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD): Kundene blir klassifisert i risikoklasse ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg benyttes 2 risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

2. Forventet eksponering ved mislighold (EAD): Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede ikke trukne rammer. For trekkrettigheter og garantier benyttes en konverteringsfaktor for å anslå hvor mye av ubenyttede trekkrettigheter og avgitte garantier som blir trukket og gjort gjeldende ved et fremtidig misligholdstidspunkt.

3. Tap ved mislighold (LGD): Dette er en vurdering av hvor mye konsernet vil tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av erfaringer over tid. Det benyttes syv klasser (1 – 7) for klassifisering etter tapsgrad ved mislighold.

De tre overnevnte komponentene danner også grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i fem risikogrupper – henholdsvis laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av statistisk beregning av hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold (PD).

Modellene valideres jevnlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Den kvanti-

tative valideringen skal sikre at de benyttede estimater for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskriminerings-evne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparametrene. Den kvantitative valideringen suppleres også med mer kvalitative vurderinger. Resultatene fra validering av bankens kredittmodeller bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter. Risikoen for endringer i generelle kredittpriser blir også regnet som markedsrisiko.

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften som funding og rentehandel.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente markedene. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser. Konsernets markedsrisikoeksponering er lav.

Valutarisiko

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. I og med at SpareBank 1 Østfold Akershus er valutaagent, vil valutarisikoen bestå av valutaeksponering i utenlandske sedler. Sett i forhold til bankens størrelse er denne beholdningen ubetydelig og følgelig blir bankens valutarisiko marginal.

Likviditets- og oppgjørsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene, og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Styring av konsernets finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets lave risikoprofil. Som en del av likviditetsstrategien inngår beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder.

Konsernets økonomi/finansavdeling har ansvaret for likviditetsstyringen og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien, mens Risikostyring/Com-

NOTE 7 FINANSIELL RISIKOSTYRING (forts.)

pliance overvåker og rapporterer utnyttelsen av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. For å redusere likviditetsrisikoen ytterligere, holdes en reserve i form av kommitterte trekkrettigheter.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko i SpareBank1 Østfold Akershus defineres som risikoen for tap, som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. SpareBank 1 Østfold Akershus har et mål om lav operasjonell risiko og lave tap operasjonelle tap. Styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre effektiv og vellykket drift og at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Konsernet jobber kontinuerlig med å bygge og videreutvikle en sunn og god risikokultur. Fokus på gode holdninger, adferd og arbeidspraksis, systematisk arbeid

med å identifisere og vurdere risiko og etablere og evaluere tiltak samt rapportering av hendelser bidrar til en sunn og god risikokultur. Alle hendelser registreres i en hendelsesdatabase slik at forbedringstiltak kan vurderes og igangsettes der hvor det vurderes hensiktsmessig. Risikostyring/Compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av den operasjonelle risikoen. Konsernet benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Compliance

Compliancerisiko er risikoen at SpareBank 1 Østfold Akershus pådrar seg økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av uredelig opptreden, brudd på god forretningsskikk eller manglende etterlevelse av gjeldende regelverk. Konsernet skal preges av gode prosesser og god etterlevelseskultur for å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk. Nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i det interne rammeverket.

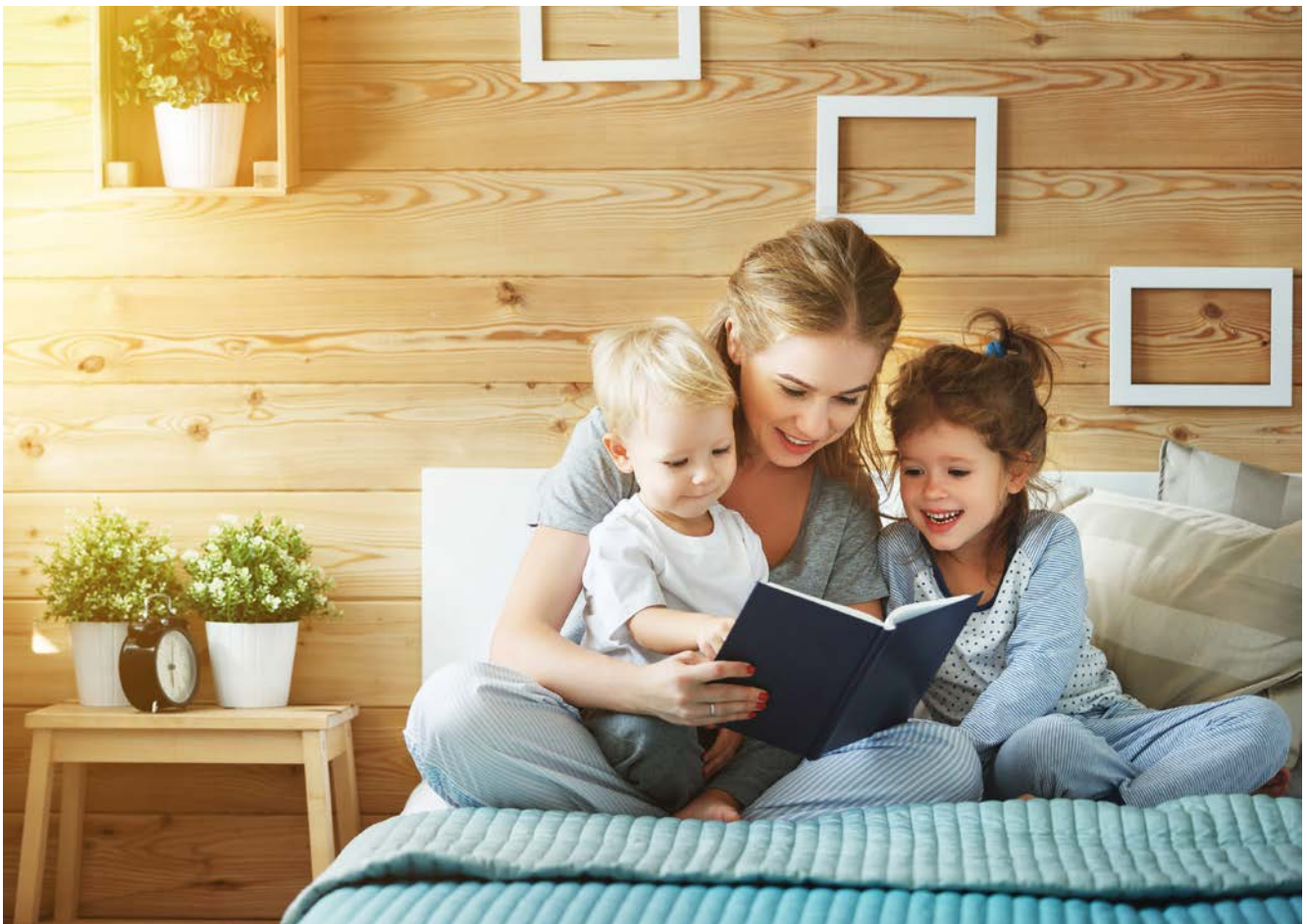

Foto: Adobe Stock

NOTE 8 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

Tabellene i noten spesifiserer tall for både morbank og konsern.
Morbank har ikke utlån til konsernselskap.

<i>(i hele tusen kroner)</i>	Utlån	
	2019	2018
Fordelt på fordringstype		
Kasse-/drifts- og brukskreditter	1 701 451	1 823 887
Byggelån	510 413	699 068
Nedbetalingslån	16 941 640	16 387 886
Brutto utlån	19 153 503	18 910 841
Fordelt på geografiske områder		
Viken	16 820 497	16 514 637
Landet for øvrig	2 251 606	2 314 020
Utlandet	81 400	82 184
Brutto utlån	19 153 503	18 910 841
Fordelt på sektor		
Privatmarkedet	14 273 210	14 010 148
Bedriftsmarkedet	4 880 293	4 900 693
Brutto utlån	19 153 503	18 910 841
Brutto utlån	19 153 503	18 910 841
Nedskrivninger for tap på utlån	- 64 488	- 70 163
Virkelig verddivurdering utlån vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	7 952	7 964
Virkelig verddivurdering fastrente	- 3 500	8 700
Netto utlån og fordringer på kunder	19 093 468	18 857 342

Konsern - fordelt på risikogruppe	Totalt engasjement		Brutto utlån		Nedskrivninger		Usikret eksponering	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Svært lav	9 304 664	9 500 335	8 397 253	8 597 803	1 775	1 818	6,4 %	6,7 %
Lav	5 426 059	4 815 713	5 240 379	4 673 500	3 331	3 203	28,0 %	27,2 %
Middels	4 842 406	4 472 403	4 441 558	4 243 703	10 645	12 001	29,6 %	28,1 %
Høy	566 359	659 631	498 182	585 741	7 688	9 793	28,7 %	41,7 %
Svært høy	551 188	820 723	473 792	737 852	18 246	22 797	29,0 %	34,7 %
Misligholdt og nedskrevne	108 674	72 895	102 340	72 241	22 803	20 552	26,3 %	35,4 %
Sum	20 799 349	20 341 700	19 153 503	18 910 841	64 488	70 163	18,8 %	18,6 %

NOTE 8 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER (forts.)

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jmf note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement.

Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem.

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelsestidspunktet. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for risikoklassifisering av kunden. Kundene re-scores månedlig i bankens por-

teføljestyringssystem. Engasjementsoppfølging gjøres ut fra engasjementets størrelse, risiko og migrering. Risiko-prising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement. Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er beregnet for de neste 12 måneder. Beregning av nedskrivninger på gruppenivå er knyttet til vekst i utlånsvolum, konjunktursituasjon og porteføljesammensetning næring

Kredittkvaliteten måles og håndteres ved et kredittratingsystem utviklet for og med interne retningslinjer for SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 Østfold Akershus fastsetter realisasjonsverdien på stille sikkerheter slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur. Den konservative vurderingen innebærer at faktisk oppnådd realisasjonsverdi kan bli høyere enn estimert realisasjonsverdi.

NOTE 8 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER (forts.)

Konsern - fordelt på sektor og næring	Totalt engasjement		Utlån	
	2019	2018	2019	2018
Annen tjenesteyting	91 997	93 449	86 267	85 280
Bergverksdrift og utvinning	42 989	3 211	43 764	2 237
Bygge- og anleggsvirksomhet	1 419 490	1 359 853	987 728	1 096 391
Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	40 000	45 000	41 909	46 768
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	135 808	115 473	99 365	96 616
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	175 635	51 449	44 486	51 656
Forretningsmessig tjenesteyting	67 636	78 396	45 862	63 189
Helse- og sosialtjenester	59 463	52 222	54 265	49 196
Industri	110 929	134 047	58 341	83 355
Informasjon og kommunikasjon	28 226	17 959	14 067	5 547
Internasjonale organisasjoner og organer	0	0	0	0
Jordbruk, skogbruk og fiske	524 114	516 006	481 172	462 034
Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	76 452	80 906	73 526	80 673
Lønnet arbeid i private husholdninger	8 156	5 997	8 545	6 232
Offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	0	0	0	0
Omsetning og drift av fast eiendom	2 713 119	2 554 286	2 656 474	2 509 366
Overnattings- og serveringsvirksomhet	32 223	36 603	25 324	31 468
Transport og lagring	83 096	67 470	33 243	29 962
Undervisning	22 504	24 225	19 985	21 383
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	12 074	15 081	5 564	2 780
Varehandel, reparasjon av motorvogner	226 724	310 655	100 404	176 558
Sum næring	5 870 636	5 562 288	4 880 293	4 900 693
Lønnstakere o.l.	14 928 713	14 779 412	14 273 210	14 010 148
Sum brutto	20 799 349	20 341 700	19 153 503	18 910 841

NOTE 9 OVERFØRING AV UTLÅN TIL KREDITTFORETAK

SpareBank 1 Østfold Akershus har avtaler om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen forestår SpareBank 1 Østfold Akershus forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. SpareBank 1 Østfold Akershus mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. SpareBank 1 Østfold Akershus har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer bokført verdi og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. SpareBank 1 Østfold Akershus innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. SpareBank 1 Østfold Akershus sin maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av SpareBank 1 Østfold Akershus, samtidig som SpareBank 1 Østfold Akershus sin rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom SpareBank 1 Østfold Akershus ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan SpareBank 1 Østfold Akershus ha opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

Eierandel i kredittforetak fremgår av note 30.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 70 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Østfold Akershus har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevet verdi, ingen rett til bruk av lånene. SpareBank 1 Østfold Akershus forestår forvaltningen

av de solgte utlånene og SpareBank 1 Østfold Akershus mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene SpareBank 1 Østfold Akershus har solgt og kostnadene i selskapet.

Totalt er det fraregnet boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt for 8,6 mrd kroner ved utgangen av regnskapsåret.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2019 og 2018.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 %. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning

NOTE 9 OVERFØRING AV UTLÅN TIL KREDITTFORETAK (forts.)

i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). OMF utstedt av SpareBank 1 Næringskreditt AS har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt AS i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Østfold Akershus har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevet verdi, ingen rett til bruk av lånene. SpareBank 1 Østfold Akershus forestår forvaltningen av de solgte utlånene og SpareBank 1 Østfold Akershus mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene. SpareBank 1 Østfold Akershus har solgt og kostnadene i selskapet.

Ved utgangen av regnskapsåret er bokført verdi av solgte utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS 605,0 mill. kr.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2019 og 2018.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt kjernekapitaldekningen minst er på 11,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 %. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

NOTE 10 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVET UTLÅN

De misligholdte engasjementene uten nedskrivning, anses å ha underliggende verdier som dekker engasjementet. Engasjementene er gjennomgått gjennom året og sist per balansedato. Ved vurdering av underliggende verdier legges nedskrevne takster til grunn. Dersom takster ikke foreligger baseres verdiestimatet på saksbehandlers verdivurdering.

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/inskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

MORBANK/KONSERN (i hele tusen kroner)	2019				Totalt
	Under 30 dager	31–60 dager	61–90 dager	Over 91 dager	
Privatmarked	856	238	4 258	2 969	8 321
Bedriftsmarked	94	20	53	1 242	1 409
Sum	950	258	4 311	4 211	9 730

MORBANK/KONSERN (i hele tusen kroner)	2018				Totalt
	Under 30 dager	31–60 dager	61–90 dager	Over 91 dager	
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	843	332	273	794	2 242
Bedriftsmarked	37	50	0	0	87
Sum	880	382	273	794	2 329

Fargespill Østfold har fått støtte av Sparebank 1 stiftelsen Halden til arbeidet med integrering av barn og unge gjennom musikk og dans.
Foto: Fargespill Østfold.

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern. Tall i hele tusen kroner.

Merk at fordelingen denne noten ikke samsvarer med sektorinndelingen i regnskapet, dette da risikodata er fordelt på hhv. personnummer og orgnummer.

Tap på utlån, ubenyttet, garantier og tilsagn	31.12.2018	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2019
Avsetning til tap etter amortisert kost – organisasjoner	35 693	-1 907	-609	33 177
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) – privatpersoner	37 690	-1 264	0	36 426
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	73 383	-3 171	-609	69 603
Presentert som:				
Netto utlån; avsetning til tap på utlån reduserer brutto utlån	70 164	-5 067	-609	64 488
Annen gjeld; avsetning til tap på garantier, ubenyttet kreditt, lånetilsagn	3 219	1 896	0	5 115

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn. Avstemningsposter inkluderer:

- Bevegelser mellom trinn, IB for lån som er flyttet til trinnene.
- Nye utstedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår.
- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er nedskrevet som følge av kredittap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår.
- Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetaling, opptrekk i eksisterende kreditt, og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
IB 01.01.	25 805	27 961	19 617	73 383	25 450	25 666	16 476	67 592
Overført til (fra) Trinn 1	4 864	-4 776	-88	0	6 242	-5 463	-779	0
Overført til (fra) Trinn 2	-1 076	2 640	-1 564	0	-1 332	1 954	-622	0
Overført til (fra) Trinn 3	-255	-1 766	2 021	0	-218	-691	909	0
Nye utstedte eller kjøpte utlån	14 475	6 078	471	21 024	10 128	4 946	747	15 821
Økning i måling av tap	2 461	7 605	3 747	13 814	4 325	12 041	7 648	24 013
Reduksjon i måling av tap	-10 096	-5 935	-1 169	-17 201	-13 025	-5 416	-2 398	-20 839
Utlån som har blitt fraregnet	-10 132	-8 853	-1 823	-20 808	-5 763	-5 077	-1 247	-12 087
Konstaterte nedskrivninger	0	0	-609	-610	0	0	0	0
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	-1 118	-1 118
UB Året 2 / 31.12.	26 046	22 954	19 808	68 808	25 805	27 961	19 617	73 383
herav lån til privatpersoner	7 952	16 697	10 808	35 457	7 964	20 340	8 698	37 003
herav lån til selskap og andre enheter med orgnr	13 782	5 780	9 469	29 031	15 584	6 745	10 831	33 161
herav ubenyttet, garantier og tilsagn	4 312	477	326	5 115	2 257	875	87	3 219

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER (forts.)

Tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (lån til privatpersoner)

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
IB 01.01.	7 964	20 340	8 698	37 003	7 318	19 420	8 765	35 502
Overført til (fra) Trinn 1	3 935	-3 847	-88	0	4 666	-3 888	-779	0
Overført til (fra) Trinn 2	-661	2 220	-1 560	0	-597	1 217	-621	0
Overført til (fra) Trinn 3	-254	-843	1 097	0	-16	-691	707	0
Nye utstedte eller kjøpte utlån	3 539	5 174	447	9 161	3 741	4 387	746	8 873
Økning i måling av tap	949	4 962	4 492	10 402	786	7 863	1 505	10 154
Reduksjon i måling av tap	-5 127	-5 510	-765	-11 403	-5 838	-3 794	-463	-10 095
Utlån som har blitt fraregnet	-2 393	-5 799	-1 514	-9 706	-2 096	-4 174	-1 162	-7 432
Konstaterte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
UB Året 2 / 31.12.	7 952	16 697	10 808	35 457	7 964	20 340	8 698	37 003
IB 01.01.i prosent av utlån	0,06 %	1,82 %	15,73 %	0,27 %	0,07 %	1,99 %	18,29 %	0,29 %
UB Året 2 / 31.12. i prosent av utlån	0,07 %	1,32 %	15,77 %	0,27 %	0,06 %	1,82 %	15,73 %	0,27 %

Brutto utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (lån til privatpersoner)

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
IB 01.01.	12 334 328	1 117 649	55 303	13 507 281	11 202 735	976 128	47 908	12 226 771
Overført til (fra) Trinn 1	289 396	-288 224	-1 171	0	313 467	-307 908	-5 559	0
Overført til (fra) Trinn 2	-540 154	557 982	-17 827	0	-383 947	391 905	-7 958	0
Overført til (fra) Trinn 3	-18 103	-24 010	42 114	0	-9 135	-12 866	22 000	0
Nye utstedte eller kjøpte utlån	5 005 766	270 516	6 954	5 283 236	5 374 953	285 935	7 344	5 668 231
Økning i trekk på eksisterende lån	230 362	26 248	1 895	258 505	247 149	35 726	6 359	289 234
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-769 844	-65 411	-1 763	-837 018	-745 902	-54 939	-986	-801 827
Utlån som har blitt fraregnet	-4 528 366	-334 300	-16 988	-4 879 654	-3 664 992	-196 331	-13 805	-3 875 129
Konstaterte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
UB Året 2 / 31.12.	12 003 385	1 260 448	68 516	13 332 349	12 334 328	1 117 649	55 303	13 507 281

Kredittrisiko, utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (lån til privatpersoner)

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	6 578 616	40 391	0	6 619 006	6 790 159	37 627	0	6 827 787
Lav	3 810 845	80 880	0	3 891 725	3 832 570	86 442	0	3 919 013
Middels	1 470 972	676 896	0	2 147 868	1 553 634	553 182	0	2 106 815
Høy	70 202	178 075	0	248 277	54 341	127 266	0	181 606
Svært høy	72 749	284 207	0	356 957	103 624	313 132	0	416 757
Misligholdt og nedskrevne	0	0	68 516	68 516	0	0	55 303	55 303
UB Året 2 / 31.12.	12 003 385	1 260 448	68 516	13 332 349	12 334 328	1 117 649	55 303	13 507 281

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER (forts.)

Tapsavsetning på utlån til amortisert kost (lån til selskap og andre enheter med orgnr.)

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
IB 01.01.	15 584	6 745	10 831	33 161	17 028	4 849	7 646	29 523
Overført til (fra) Trinn 1	811	-811	0	0	1 324	-1 324	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-325	325	0	0	-623	623	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	0	-861	861	0	-189	0	189	0
Nye utstedte eller kjøpte utlån	7 526	767	24	8 318	4 961	504	2	5 467
Økning i måling av tap	1 328	2 808	-1 174	2 962	3 313	3 726	5 141	12 179
Reduksjon i måling av tap	-4 370	-429	-368	-5 168	-6 901	-949	-1 000	-8 850
Utlån som har blitt fraregnet	-6 772	-2 764	-96	-9 632	-3 329	-684	-28	-4 041
Konstaterte nedskrivninger	0	0	-609	-610	0	0	0	0
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	-1 118	-1 118
UB Året 2 / 31.12.	13 782	5 780	9 469	29 031	15 584	6 745	10 831	33 161
IB 01.01.i prosent av utlån	0,43 %	2,79 %	32,87 %	0,85 %	0,51 %	2,13 %	34,76 %	0,82 %
UB Året 2 / 31.12. i prosent av utlån	0,38 %	1,84 %	25,14 %	0,74 %	0,43 %	2,79 %	32,87 %	0,85 %

Brutto utlån til amortisert kost (lån til selskap og andre enheter med orgnr.)

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
IB 01.01.	3 640 505	241 993	32 954	3 915 453	3 347 535	227 514	21 996	3 597 044
Overført til (fra) Trinn 1	41 285	-41 285	0	0	55 889	-55 889	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-134 081	134 081	0	0	-82 293	82 293	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	0	-14 830	14 830	0	-12 782	0	12 782	0
Nye utstedte eller kjøpte utlån	1 484 100	85 754	26	1 569 880	988 999	35 108	2	1 024 110
Økning i trekk på eksisterende lån	78 650	32 442	17	111 108	310 672	31 063	2 592	344 327
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-185 153	-16 903	-8 896	-210 952	-178 543	-57 659	-1 261	-237 464
Utlån som har blitt fraregnet	-1 332			-1 440				
	242	-107 770	-537	550	-788 973	-20 436	-1 954	-811 363
Konstaterte nedskrivninger	-5	0	-726	-731	0	0	0	0
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	-1 202	-1 202
UB Året 2 / 31.12.	3 593 059	313 482	37 668	3 944 209	3 640 505	241 993	32 954	3 915 453

Kreditrisiko, utlån til amortisert kost (lån til selskap og andre enheter med orgnr.)

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	671 455	1 326	0	672 781	502 951	777	0	503 729
Lav	795 508	26 955	0	822 464	462 520	35 517	0	498 037
Middels	1 881 430	207 306	0	2 088 736	2 213 292	82 952	0	2 296 244
Høy	167 102	37 436	0	204 538	433 307	32 361	0	465 668
Svært høy	77 563	40 459	0	118 022	28 436	90 385	0	118 821
Misligholdt og nedskrevne	0	0	37 668	37 668	0	0	32 954	32 954
UB Året 2 / 31.12.	3 593 059	313 482	37 668	3 944 209	3 640 505	241 993	32 954	3 915 453

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER (forts.)

Tapsavsetning på ubenyttet, garantier og tilsagn

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
IB 01.01.	2 257	875	87	3 219	1 104	1 398	66	2 567
Overført til (fra) Trinn 1	118	-118	0	0	252	-252	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-91	96	-5	0	-112	114	-1	0
Overført til (fra) Trinn 3	-1	-61	62	0	-13	0	13	0
Nye utstedte eller kjøpte poster	3 410	136	0	3 546	1 425	55	0	1 481
Økning i måling av tap	184	-165	429	449	225	452	1 002	1 680
Reduksjon i måling av tap	-598	4	-36	-630	-286	-673	-935	-1 894
Poster som har blitt fraregnet	-968	-289	-212	-1 469	-338	-219	-57	-614
Konstaterte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
UB Året 2 / 31.12.	4 312	477	326	5 115	2 257	875	87	3 219

Ikke balanseførte poster (ubenyttet, garantier og tilsagn)

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
IB 01.01.	1 865 382	73 477	733	1 939 592	1 951 154	80 189	1 059	1 568 586
Overført til (fra) Trinn 1	16 603	-16 603	0	0	15 975	-15 975	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-36 125	36 135	-10	0	-43 189	43 267	-78	0
Overført til (fra) Trinn 3	-33	-6 264	6 296	0	-997	0	997	0
Nye utstedte eller kjøpte poster	1 119 208	17 229	0	1 136 437	350 908	7 505	0	358 413
Økning i eksisterende poster	170 994	23 413	0	194 407	148 940	13 681	475	163 096
Reduksjon i eksisterende poster	-144 988	-26 299	-777	-172 064	-324 586	-47 065	-869	-372 519
Poster som har blitt fraregnet	-314 087	-34 056	-595	-348 739	-232 823	-8 125	-851	-241 799
Konstaterte nedskrivninger	0	0	0	0				
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger	0	0	0	0				
UB Året 2 / 31.12.	2 214 131	66 809	5 648	1 665 069	1 865 382	73 477	733	1 475 776

Kreditrisiko, ubenyttet, garantier og tilsagn

	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	1 386 246	17 261	0	1 403 507	1 053 850	4 821	0	1 058 671
Lav	232 303	2 097	0	234 400	80 679	13 536	0	94 215
Middels	431 341	34 541	0	465 882	191 974	29 979	0	221 954
Høy	79 041	9 320	0	88 361	41 369	17 103	0	58 472
Svært høy	85 201	3 590	0	88 791	33 692	8 039	0	41 732
Misligholdt og nedskrevne	0	0	5 648	5 648	0	0	733	733
UB Året 2 / 31.12.	2 214 131	66 809	5 648	2 286 588	1 401 565	73 477	733	1 475 776

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER (forts.)

	Året 2019	31.12.2018
Misligholdte engasjement:		
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	107 116	64 024
Trinn 3 nedskrivning	0	-700
Netto misligholdte engasjement	107 116	63 324
Avsetningsgrad	0,0 %	1,1 %
Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,56 %	0,34 %
Øvrige tapsutsatte engasjement:		
Øvrig tapsutsatte engasjement	19 105	25 358
Trinn 3 nedskrivning	-20 277	-17 920
Netto tapsutsatte engasjement	10 250	7 438
Avsetningsgrad	106,1 %	70,7 %
Øvrig tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,10 %	0,13 %
Resultatførte tap på utlån og garantier:		
Endring i nedskrivninger	-3 965	5 791
Konstaterte tap	2 611	2 740
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-630	-967
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivninger	-1 229	-1 168
Sum tap på utlån og garantier	-3 213	6 396

Utestående kontraktmessige beløp av finansielle eiendeler som er nedskrevet i året, men som fremdeles er gjenstand for håndhevingsaktiviteter utgjorde 95,7 mill. kr.

Sensitivitetsanalyse Tapsmodell

Modellen beregner nedskrivning på engasjementer for tre ulike scenarier hvor sannsynligheten for at det enkelte scenariet inntreffer vektet. Basisscenario for IFRS 9-beregningene bygger i hovedsak på referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank og inneholder forventninger om makroøkonomiske faktorer som arbeids-

ledighet, BNP-vekst, rentenivå, boligpriser mv. En 10 %-poengs reduksjon i sannsynlighet for normal case og tilsvarende 10 %-poengs økning i sannsynlighet for worst case resulterer i økte tapsavsetninger med ca. 18 mill. kr, hvilket illustrerer sensitiviteten ved en moderat forverring i nasjonale og/eller regionale makroøkonomiske faktorer.

Tapsavsetning ved anvendt vekting

Anvendt vekting	Vekt	PM	BM	Totalt
Scenario 1 (Normal Case)	80 %	20 753	21 817	42 570
Scenario 2 (Worst Case)	10 %	12 397	10 951	23 348
Scenario 3 (Best Case)	10 %	1 374	1 516	2 890
Totalt		34 524	34 284	68 808

Tapsavsetning ved endret vekting

Endret vekting	Vekt	PM	BM	Totalt
Scenario 1 (Normal Case)	70 %	18 159	19 090	37 249
Scenario 2 (Worst Case)	20 %	24 794	21 901	46 695
Scenario 3 (Best Case)	10 %	1 374	1 516	2 890
Totalt		44 327	42 507	86 834

NOTE 12 MAKS KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for bankkonsernet og vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån. Ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter, innebærer også kredittrisiko. Oppgjørisiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av at ikke alle transaksjonene skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko.

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Tabellene i noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre. Se note 8.

Kredittrisikoeksponering (i hele tusen kroner)	2019	2018
Eiendeler på balansen		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 130 263	1 571 272
Brutto utlån til og fordringer på kunder	19 153 503	18 910 841
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	1 970 396	1 645 437
Finansielle derivater	20 362	11 323
Sum eiendeler på balansen	22 274 524	22 138 873
Forpliktelser ikke balanseført		
Betingede forpliktelser	406 290	413 975
Ubenyttede kreditter	1 395 830	1 166 526
Lånetilsagn	1 722 746	845 630
Sum finansielle garantistillelser	3 524 866	2 426 131
Sum kredittrisikoeksponering	25 799 390	24 565 004
Kreditteksponering fordelt på geografisk område	2019	2018
Viken	18 610 684	18 043 246
Oslo	1 527 604	1 768 326
Landet for øvrig	5 565 175	4 668 704
Utlandet	95 927	84 728
Sum kredittrisikoeksponering	25 799 390	24 565 004

NOTE 13 KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

Kreditteksponering mot norske finansinstitusjoner er vurdert med lav risiko og mot utenlandske finansinstitusjoner med middels risiko. Norske kraftselskaper er vurdert til lav risiko. Kreditteksponering mot eiendomsselskaper og eiendomsfond som investerer i norsk eiendom er vurdert med middels risiko, likeså konsernets industriobligasjoner.

Kredittkvaliteten på utlån og fordringer på kunder er basert på en modell utarbeidet av SpareBank 1-alliansen.

Tabellene nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem. Risikogruppe fast-

settes basert på kundens misligholdssannsynlighet (ni risikoklasser) og sikkerhetsklasse på underliggende pant (syv klasser). Disse vektet i en matrise og gir en samlet risikogruppe i 6 trinn, fra lavest risiko til misligholdt. Risikogruppe gir slik informasjon om engasjementets samlede risiko.

Tabellene spesifiserer kun konserntall da avviket mellom morbank og konsern er ubetydelig og består utelukkende av utlån til døtre. Disse tilhører riskogruppe «Laveste risiko» og «Bedriftsmarked». Lånene er ikke misligholdt eller tapsutsatt.

Konsern – fordelt på risikogruppe

	Utlån til kredittinstitusjoner		Brutto utlån PM		Brutto utlån BM		Noterte obligasjoner		Unoterte obligasjoner		TOTALT	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Svært lav	0	0	7 219 051	7 387 681	1 151 094	1 189 812	0	0	0	0	8 370 145	8 577 493
Lav	1 130 263	1 571 272	4 201 558	3 945 141	1 051 774	737 989	1 527 839	1 373 503	15 974	15 873	7 927 408	7 643 778
Middels	0	0	2 210 182	2 076 820	2 245 530	2 177 563	426 583	256 077	0	0	4 882 295	4 510 460
Høy	0	0	265 110	191 987	233 072	393 754	0	0	0	0	498 182	585 741
Svært høy	0	0	312 343	359 355	161 449	378 497	0	0	0	0	473 792	737 852
Misligholdt og nedskrevne	0	0	64 966	49 164	37 374	23 077	0	0	0	0	102 340	72 241
Sum	1 130 263	1 571 272	14 273 210	14 010 148	4 880 293	4 900 693	1 954 422	1 629 580	15 974	15 873	22 254 162	22 127 566

NOTE 14 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- basisrisiko
- administrativ renterisiko
- rentekurverisiko
- spreadrisiko

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå på plasseringer og innlån gjennom rentebinding, samt ved bruk av rentederivater.

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor ved at renterisiko er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven

forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder og åtte uker ved rentereduksjon på innskudd.

Banken måler renterisiko som resultateffekten ved parallelt skift i rentekurven.

Konsernets og morbankens renterisiko er lik. Konsernet har kun renterisiko knyttet til norske kroner.

Renterisiko knyttet til konsernets fastrenteprodukter fremkommer som følger:

	Renterisiko, 1 % endring	
	2019	2018
Basisrisiko konsern (i hele tusen kroner)		
Obligasjoner og sertifikater	- 2 805	- 2 329
Fastrenteutlån	- 8 346	- 24 095
Fastrenteinnskudd	3 217	2 791
Sertifikatlån		0
Obligasjonslån	43 415	17 857
Lån fra kredittinstitusjoner	0	204
Derivater	- 38 589	- 11 423
Total renterisiko	- 3 108	- 16 994
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	- 2 331	- 12 745

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Sum renterisiko utgjør negativt kr. 2,3 mill. kr. Dvs. at banken vil tape på en renteoppgang. Det er imidlertid ikke likegyldig hvordan renteoppgangen skjer. Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen for at rente-

kurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring, ved å måle bankens netto renteeksponering innenfor de ulike tidsintervallene.

	Renterisiko, 1 % endring	
	2019	2018
Rentekurverisiko konsern (i hele tusen kroner)		
0–1 mnd	0	0
1–3 mndr	- 2 805	- 2 125
3–6 mndr	- 8 346	20 648
6–12 mndr	46 632	- 24 095
1–2 år		
2–3 år		
3–4 år		- 11 423
4–5 år	- 38 589	0
5–7 år		0
7–10 år		0
Total renterisiko	- 3 108	- 16 994
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	- 2 331	- 12 745

NOTE 15 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO

SpareBank 1 Østfold Akershus tilbyr kunder valutilån. Valutilån skal fortrinnsvis tilbys bedrifter med formål å redusere valutarisikoen. Unntak kan gjøres, men da kun til bedrifter med god soliditet og meget god likviditet. Valutilån skal kun gis med sikkerhet i fast eiendom. Valutilån skal alltid gis som konvertible lån, slik at lånet enkelt kan konverteres til NOK. SpareBank 1 SMN er kundens kontraktsmotpart. SpareBank 1 Østfold Akershus har avgitt en garanti til SMN

I november 2015 inngikk Visa Inc. avtale om kjøp av Visa Europe. I den forbindelse vil banken motta vederlag for sin indirekte andel av Visa Europe gjennom sin deltakelse i VN Norge AS. Utbetaling av tilleggsvederlag og overføring av råderett til vederlagsaksjer skjer på et senere tidspunkt. Verdsettelsen av VN Norge AS fremgår av note 30. Verdien er utsatt for valutarisiko og svingninger i markedsverdien til Visa Inc.

NOTE 16 LIKVIDITETSRISIKO / GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSER

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder.

Styringen av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i likviditetsstrategien samt "Rammer for likviditet og markedsrisiko" som årlig vedtas av styret. Disse dokumenter setter rammer for størrelsen på likviditetsreserven samt netto likviditetsbehov for ulike løpetider. Det er vedtatt at størrelsen på likviditetsreserven til enhver tid skal være slik at banken i en ordinær driftssituasjon er uavhengig av ekstern finansiering i 12 måneder. I tillegg skal banken i et scenario med høy stress i både markedet og i banken kunne opprettholde sin drift i minimum 3 måneder.

Basert på forutsetningene som er lagt til grunn for en normalsituasjon i bank og marked overlever banken pr. 31.12.2019 i mer enn 24 måneder (modellen er ikke utar-

beidet for lengere enn 24 måneder). Basert på forutsetningene som er lagt til grunn for stor krise i bank og marked overlever banken pr. 31.12.2019 i mer enn 9 måneder.

Likviditetsreserven består av kontanter, deponerte papirer i Norges Bank som gir låneadgang, ikke benyttede kommitterte trekkrettigheter samt lån som er klargjort for salg til kredittforetak.

Tabellen på neste side viser en analyse av når finansiell gjeld har sitt kontraktsmessige forfallstidspunkt. I tabellen er lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger pr. 31.12.2019. Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Det er ikke medtatt renter på gjeld som ikke har kontraktsmessig forfall, dvs. på forespørsel. Forfall på ansvarlige lån og fondsobligasjon er forutsatt til call-tidspunktet.

Tabellene i noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre.

NOTE 16 LIKVIDITETSRISIKO / GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSER (forts.)

Morbank/konsern							
Per 31.12.2019 <i>(i hele tusen kroner)</i>	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	4-5 år	over 5 år	Totalt
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER							
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	3 196	0	0	0	0	0	3 196
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	14 798 616	219 043	390 219	3 987	0	0	15 411 865
Renter på innskudd til kunder	0	2 281	2 815	1	0	0	5 097
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	435 000	2 110 000	2 100 000	0	4 645 000
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	59 659	85 574	160 833	45 832	0	351 898
Derivater	0	0	0	511	3 892	0	4 403
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	150 000	150 000	0	150 000
Renter på ansvarlig lån	0	2 046	3 375	6 375	0	0	11 796
Sum kontantstrøm forpliktelser	14 801 812	283 029	916 983	2 431 707	2 299 724	0	20 583 255

Morbank/konsern							
Per 31.12.2018 <i>(i hele tusen kroner)</i>	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	4-5 år	over 5 år	Totalt
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER							
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	0	176 047	0	0	0	0	176 047
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	373	0	0	0	0	373
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	13 715 867	202 799	440 319	0	0	0	14 358 985
Renter på innskudd til kunder	0	2 376	2 707	0	0	0	5 083
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	415 000	550 000	1 610 000	2 450 000	0	5 025 000
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	24 259	68 216	172 870	18 819	0	284 164
Derivater	0	3 061	2 260	0	0	0	5 321
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	150 000	0	150 000
Renter på ansvarlig lån	0	943	2 882	11 475	1 220	0	16 520
Fondsobligasjon (call mulighet sept. 2019)	0	0	0	0	0	155 000	155 000
Renter på fondsobligasjon	0	3 005	5 943	0	0	0	8 947
Sum kontantstrøm forpliktelser	13 715 867	827 862	1 072 327	1 794 345	2 620 039	155 000	20 185 440

NOTE 17 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Kasse-, drifts- og brukskreditter (inkludert flexilån) og opptjente renter er inkludert i intervallet «På forespørsel». mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre. Se note 8. Tabellene i noten spesifiserer kun konsern da forskjellen

Morbank/konsern									
Per 31.12.2019	På	Under 3	3-12	1-3 år	4-5 år	over 5 år	Uten	Totalt	
<i>(i hele tusen kroner)</i>	forespørsel	måneder	måneder				restløpetid		
Eiendeler									
Kontanter og fordringer på sentralbanker	97 413	0	0	0	0	0	0	97 413	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	742 430	51 363	154 090	162 572	17 953	1 855	0	1 130 263	
Brutto utlån til og fordringer på kunder	2 239 048	379 686	974 969	1 954 183	1 669 178	11 936 439	0	19 153 503	
Nedskrivninger på utlån	- 64 488	0	0	0	0	0	0	- 64 488	
Virkelig verddivurdering	4 452	0	0	0	0	0	0	4 452	
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 179 013	379 686	974 969	1 954 183	1 669 178	11 936 439	0	19 093 468	
Sertifikater og obligasjoner	0	181 458	150 228	453 992	859 636	325 082	0	1 970 396	
Finansielle derivater	0	0	358	1 445	18 559	0	0	20 362	
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	0	0	915 121	915 121	
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	0	0	434 645	434 645	
Immatrielle eiendeler	0	0	0	0	0	0	0	0	
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	0	287 920	287 920	
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	2 173	2 173	
Andre eiendeler	0	0	0	0	0	0	52 292	52 292	
Sum eiendeler	3 018 856	612 508	1 279 645	2 572 192	2 565 327	12 263 375	1 692 151	24 004 053	
Gjeld									
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	3 196	0	0	0	0	0	0	3 196	
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 798 616	219 043	390 219	3 987	0	0	0	15 411 865	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	32 034	435 000	2 110 000	2 100 000	0	0	4 677 034	
Finansielle derivater	0	0	0	107	4 296	0	0	4 403	
Betalbar skatt	0	42 116	42 116	0	0	0	0	84 232	
Utsatt skatt	402	0	0	0	0	0	0	402	
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	34 784	38 288	43 549	16 626	2 616	2 616	0	138 479	
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	150 921	0	0	0	150 921	
Sum gjeld	14 836 998	331 481	910 884	2 281 640	2 106 912	2 616	0	20 470 531	

NOTE 17 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER (forts.)

Morbank/konsern								
Per 31.12.2018 <i>(i hele tusen kroner)</i>	På	Under 3	3-12	1-3 år	4-5 år	over 5 år	Uten	Totalt
	forespørsel	måneder	måneder				restløpetid	
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	62 122	0	0	0	0	0	0	62 122
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 239 989	162 325	126 398	34 087	8 474	0	0	1 571 272
Brutto utlån til og fordringer på kunder	2 568 902	387 954	911 514	1 936 266	1 654 960	11 451 245	0	18 910 841
Nedskrivninger på utlån	- 73 383	0	0	0	0	0	0	- 73 383
Virkelig verddivurdering	19 883	0	0	0	0	0	0	19 883
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 515 403	387 954	911 514	1 936 266	1 654 960	11 451 245	0	18 857 342
Sertifikater og obligasjoner	0	150 877	40 147	256 508	702 315	495 589	0	1 645 437
Finansielle derivater	0	0	6 927	1 268	0	3 128	0	11 323
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	0	0	763 674	763 674
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	0	0	403 639	403 639
Immatrielle eiendeler	0	0	0	0	0	0	2 287	2 287
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	0	80 373	80 373
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	757	757
Andre eiendeler	0	0	0	0	0	0	38 985	38 985
Sum eiendeler	3 817 513	701 156	1 084 985	2 228 129	2 365 749	11 949 963	1 289 714	23 437 210
Gjeld								
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	176 047	0	0	0	0	0	176 047
Innskudd fra og gjeld til kunder	12 871 786	42 091	119 798	1 033 424	291 886	0	0	14 358 985
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	434 111	550 000	1 610 000	2 250 000	200 000	0	5 044 111
Finansielle derivater	0	0	0	419	2 432	2 471	0	5 321
Betalbar skatt	0	75 985	0	0	0	0	0	75 985
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	981	981
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	18 869	36 630	58 997	15 721	2 474	2 474	0	135 165
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	150 723	0	0	150 723
Fondsobligasjon (call mulighet sept. 2019)	0	0	0	0	0	0	160 322	160 322
Sum gjeld	12 890 654	764 864	728 796	2 659 564	2 697 514	204 945	161 302	20 107 641

NOTE 18 NETTO RENTEINNTEKTER

Morbank			Konsern	
2018	2019	<i>(i hele tusen kroner)</i>	2019	2018
		Renteinntekter		
15 456	29 408	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	29 408	15 456
533 025	615 257	Renter av utlån til og fordringer på kunder, målt til amortisert kost	615 257	533 028
33 865	43 912	Renter av utlån til og fordringer på kunder, målt til virkelig verdi	43 912	33 865
3 872	6 433	Renter av sertifikater og obligasjoner	6 433	3 872
17 789	26 679	Renter av OMF	26 679	17 789
0	0	Andre renteinntekter	19	10
604 007	721 690	Sum renteinntekter	721 709	604 020
		Rentekostnader		
2 879	365	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	365	2 879
110 413	161 674	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	161 039	109 897
79 240	106 716	Renter på utstedte verdipapirer vurdert til amortisert kost	106 716	79 240
4 421	4 446	Renter på ansvarlig lånekapital	4 446	4 421
16 925	12 302	Renter på fondsobligasjon	12 302	16 925
9 934	9 477	Avgifter til bankenes sikringsfond	9 477	9 934
0	1 931	Renter på leieforpliktelser etter IFRS16	1 931	0
0	0	Andre rentekostnader og lignende kostnader	- 1 678	9
223 811	296 911	Sum rentekostnader	294 597	223 304
380 197	424 779	Netto renteinntekter	427 112	380 716

NOTE 19 NETTO PROVISJONSINNTEKTER

Morbank			Konsern	
2018	2019	(i hele tusen kroner)	2019	2018
		Provisjonsinntekter		
73 582	73 966	Provisjon knyttet til utlån overført til kredittforetak	73 966	73 582
92 205	83 302	Betalingsformidling	83 302	92 205
38 945	37 849	Forsikringstjenester	37 849	38 945
0	0	Eiendomsmegling	61 404	60 970
8 632	7 566	Verdipapiromsetning	7 566	8 632
3 052	2 788	Garantiprovisjon	2 788	3 052
4 528	4 301	Interbankprovisjon	4 301	4 528
640	13 257	Andre provisjonsinntekter	13 257	640
221 584	223 029	Sum provisjonsinntekter	284 433	282 555
		Provisjonskostnader		
10 477	14 076	Betalingsformidling	14 076	10 477
10 477	14 076	Sum provisjonskostnader	14 076	10 477
		Andre driftsinntekter		
2 284	2 290	Driftsinntekter faste eiendommer	- 104	2 309
51 077	0	Gevinst/tap Anleggsmidler	0	27 400
1 929	1 550	Andre driftsinntekter	1 548	2 276
55 290	3 840	Sum andre driftsinntekter	1 444	31 985
266 397	212 793	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	271 802	304 062

Bildet er tatt i anledning overrekkelsen av gaven på ti millioner kroner fra SpareBank 1 Stiftelsen Østfold Akershus og banken til Moss by's 300-årsjubileum i 2020. Pengene skal blant annet brukes til en permanent kulturscene i Nesparken og lyssetting av Mossefossen.

Fra venstre: Trygve G. Nordby (prosjektleder for byjubileet), Erling Harald Nord-Varhaug (styreleder i Sparebank 1 Stiftelsen Østfold Akershus), Arild Bjørn Hansen (administrerende direktør i SpareBank 1 Østfold Akershus), Hanne Tollerud (ordfører i Moss) og Just Erik Næss (daglig leder i SpareBank 1 Stiftelsen Østfold Akershus). Foto: Kenneth Stensrud.

NOTE 20 NETTO INNTEKTER FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER

Morbank			Konsern	
2018	2019	(i hele tusen kroner)	2019	2018
20 865	7 682	Netto verdiendring på aksjer og andre verdipapirer	7 682	20 865
2 300	- 12 200	Verdiendring på fastrenteutlån	- 12 200	2 300
- 2 448	9 252	Verdiendring på fin eiendeler og gjeld til virkelig verdi	9 252	- 2 448
- 148	- 2 948	Sum netto verdiendring på finansielle eiendeler til virkelig verdi	- 2 948	- 148
23 787	18 527	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	18 527	23 787
23 787	18 527	Sum netto inntekt fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	18 527	23 787
20 095	2 000	- døtre	0	0
44 654	103 401	- felleskontrollert virksomhet	119 071	52 303
64 749	105 401	Sum inntekter av eierinteresser	119 071	52 303
109 253	128 662	Sum netto inntekter fra andre finansielle instrumenter	142 332	96 807

Sammen med SpareBank 1 Stiftelsen gir banken 10 millioner kroner til Moss bys 300 årsjubileum. De to største postene er permanent lyssetting av Mossefossen og ny utendørs kulturscene i Nesparken. Foto: Kenneth Stensrud

NOTE 21 PERSONALKOSTNADER OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

Morbank (i hele tusen kroner)			Konsern	
2018	2019	Personalkostnader	2019	2018
109 344	112 464	Lønn	148 452	144 648
		Pensjonskostnader		
12 124	13 327	- tilskuddsplaner (inkl. arbeidsgiveravgift og finansskatt)	15 943	14 267
342	216	- ytelsesplaner (inkl. arbeidsgiveravgift og finansskatt)	216	342
		Sosiale kostnader		
23 065	24 127	- arbeidsgiveravgift og finansskatt	29 199	28 043
2 955	2 829	- personalforsikring	2 829	2 955
2 675	3 371	- øvrige sosiale kostnader	3 810	2 841
150 505	156 334	Sum personalkostnader	200 809	193 095
		Antall ansatte/årsverk		
170	169	Gjennomsnittlig antall ansatte	216	214
161	162	Antall årsverk pr 31.12	207	201
169	168	Antall ansatte pr 31.12	218	214

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret:

Godtgjørelse til administrerende direktør

Administrerende direktørs lønn og overskuddsdeling skal fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor hovedvekten legges på følgende forhold: finansielt resultat, kundetilfredshet, medarbeidertilfredshet og konsernets omdømme. Administrerende direktør er omfattet av SpareBank 1 Østfold Akershus sin innskuddspensjon og har også en avtale om tilleggspensjon med en årlig sparing på 25% av lønn ut over 12 G, samt en uførepensjon der forsikringsbeløpet utgjør en årlig utbetaling på 70% utover 12 G til 67 år. Videre er det tegnet en livsforsikring for administrerende direktørs to barn med barna som begunstiget. Kombinert med avtaler om barnepensjon utgjør dette ca 33 % av uførepensjonen frem til barna fyller 22 år. Tilsammen er det innbetalt 382-tusen på disse forsikringene i 2019 (inkludert i lønn for beskatning). Administrerende direktør kan i tillegg til overskuddsdeling gis naturalytelser som bilordning, aviser/tidsskrifter, fri privattelefon og fri mobil. Tildeling av naturalytelser skal ha sammenheng med adm. direktørs funksjon i konsernet eller være i tråd med markedsmessig praksis og bør ikke være vesentlig i forhold til adm. banksjefs grunnlønn.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Adm. Direktør fastsetter godtgjørelse til ledende ansatte. Lønnen bør fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike områdene. Lønnen bør gjøre konsernet konkurransedyktig i det aktuelle arbeidsmarkedet og skal fremme konsernets lønnsomhet (herunder ønsket inntekts- og kostnadsutvikling). Lønnen bør sikre at konsernet trekker til seg og beholder ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring.

Naturalytelser kan tilbys ledende ansatte i den grad ytelsene har en saklig sammenheng med den ansattes funksjon i konsernet eller er i tråd med markedsmessig praksis. Ytelsene bør ikke være vesentlige i forhold til den ansattes grunnlønn.

Overskuddsdeling til ledende ansatte fastsettes på lik linje med øvrige ansatte.

Pensjonsordning og eventuell avtale om sluttvederlag og lignende skal sees i sammenheng med øvrig godtgjørelse og skal gi konkurransedyktige betingelser. I henhold til

NOTE 21 PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE (forts.)

konsernets ordning for alle ansatte skal rettigheter til pensjon ikke inntre før fylte 70 år og bør ikke overstige 70 prosent av lønn. Etterlønsordninger bør normalt ikke gis. Ingen ledende ansatte har avtale om etterlønn.

Lønn og annen godtgjørelse er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift på 14,1 % og finansavgift på 5,0 %.

Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/ samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

Alle tall er i hele tusen kroner.

Godtgjørelse til ledende ansatte og tillitsvalgte:

(i hele tusen kroner)	2019	2018
Godtgjørelse til ledelsen	11 122	11 810
Godtgjørelse til styret (inkl. ledere lokalstyret)	1 048	1 039
Godtgjørelse til representantskapet	197	218

Ytelser til konsernledelsen 2019

Navn	Tittel	Lønn	Andre ytelser	Pensjonspremie	Sum	Lån/forskudd pr 31.12.	Garantier/kausjon pr 31.12	Antall egenkapitalbevis
Arild B Hansen *	Administrerende direktør	3 299	231	184	3 714	2 000	0	2 623
Lillian E. Lundberg	Viseadministrerende direktør	1 508	188	184	1 880	3 748	0	1 773
Jorunn Solstad	Direktør HR / Forretningsstøtte	1 064	47	141	1 252	3 679	1 417	627
Geir A. Haugan	Direktør Forretningsutvikling/Marked	926	167	97	1 190	1 327	0	722
Terese Troy Prebensen	Direktør Privatmarkedet	1 200	157	177	1 534	3 873	0	133
Jon Tørmoen	Direktør Bedriftsmarkedet	1 201	175	176	1 552	1 378	0	1 073
Totalt ledende ansatte		9 198	965	959	11 122	16 005	1 417	6 951

* I samlet godtgjørelse er inkludert skattepliktig del pensjonsordning og tilhørende lønnskompensasjon for skatt med kr 720'. Denne ytelsen er derfor ikke inkl. i oppgitt pensjonspremie.

Ytelser til konsernledelsen 2018

Navn	Tittel	Lønn	Andre ytelser	Pensjonspremie	Sum	Lån/forskudd pr 31.12.	Garantier/kausjon pr 31.12	Antall egenkapitalbevis
Arild B Hansen *	Administrerende direktør	3 112	221	176	3 509	3 000	0	2 419
Lillian E. Lundberg	Viseadministrerende direktør	1 436	194	177	1 807	3 780	0	1 569
Jorunn Solstad	Direktør HR/Forretningsstøtte	996	135	129	1 260	3 538	1 454	562
Geir A. Haugan	Direktør Forretningsutvikling/Marked	881	168	92	1 141	1 497	0	552
Terese Troy Prebensen	Direktør Privatmarkedet (fom. høsten 2018)	252	35	29	316	0	0	100
Per Skauen	Direktør Privatmarkedet (tom. høsten 2018)	964	123	107	1 194	2 199	0	461
Jon Tørmoen	Direktør Bedriftsmarkedet	1 107	169	157	1 433	1 378	0	869
Inger Berit Gretland	Direktør Risikostyring/compliance	907	149	94	1 150	0	0	3 576
Totalt ledende ansatte		9 655	1 194	961	11 810	15 392	1 454	10 108

* I samlet godtgjørelse er inkludert skattepliktig del pensjonsordning og tilhørende lønnskompensasjon for skatt med kr 720'. Denne ytelsen er derfor ikke inkl. i oppgitt pensjonspremie.

NOTE 21 PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE (forts.)

Ytelser til styret 2019

Styrets medlemmer:		Honorar ¹⁾	Honorar Revisjonsutvalg	Andre godtgjørelser	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egenkapitalbevis
Øyvind Karlsen	Leder til 09.04.2019	250			250	0	0	0
Per A. Lilleng	Leder fra 09.04.2019	0			0	0	0	4 062
Tormod Melnæs	Nestleder til 09.04.2019	125	35		160	0	1 158	0
Vidar Løfshus		90	35	14	139	1 365	0	539
Kristin Utakleiv		90			90	1 159	0	73
Tom Ragnar Grip		90			90	2 129	0	748
Elin Cathrine Hagen	Nestleder fra 09.04.2019	90		7	97	0	0	342
Janne-Gerd Kanebog	Ansattes repr.	90			90	1 434	0	1 073
Øystein Ulrich Larsen	Ansattes repr.	90	30		120	2 193	0	0
Unni Marie Rådalen	Fra 09.04.2019	0			0	0	0	0
Utbetalt til varamedlemmer		12			12			
Totalt styrets medlemmer		927	100	21	1 048	8 280	1 158	6 837

1) Honorar, inkludert styrehonorar i datterselskaper med mer.

Ytelser til styret 2018

Styrets medlemmer:		Honorar ¹⁾	Honorar Revisjonsutvalg	Andre godtgjørelser	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egenkapitalbevis
Øyvind Karlsen	Styrets leder	250			250	0	0	0
Tormod Melnæs	Nestleder	125	35	1	161	0	1 201	0
Kristin Utakleiv		90			90	1 237	0	20
Tom Ragnar Grip		90			90	2 308	0	641
Vidar Løfshus		90		13	103	1 509	0	369
Elin Cathrine Hagen		90	30	6	126	0	0	204
Janne-Gerd Kanebog	Ansattes repr.	90			90	1 438	0	869
Øystein Ulrich Larsen	Ansattes repr.	90	30		120	1 999	0	0
Utbetalt til varamedlemmer		9			9			
Totalt styrets medlemmer		924	95	20	1 039	8 491	1 201	2 103

1) Honorar, inkludert styrehonorar i datterselskaper med mer.

NOTE 21 PERSONALKOSTNADER OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE (forts.)

Ytelser til representantskapet 2019

Representantskapets medlemmer	Honorar	Andre godt-gjørelser	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egenkapitalbevis
Tollef Myrvang Jensen Repretantskapets leder	75		75	0	0	5 200
Øvrige medlemmer	122		122	38 972	4 784	47 790
Totalt representantskapets medlemmer	197	0	197	38 972	4 784	52 990

Ytelser til representantskapet 2018

Representantskapets medlemmer	Honorar	Andre godt-gjørelser	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egenkapitalbevis
Tollef Myrvang Jensen Repretantskapets leder	75		75	0	0	5 200
Øvrige medlemmer	143		143	32 336	5 583	25 487
Totalt representantskapets medlemmer	218	0	218	32 336	5 583	30 687

SpareBank 1 Stiftelsen Østfold Akershus har støttet Generasjon M som er et ideelt selskap hvor ungdommer er ansatt, får lønn gjennom å være besøksvenner for med eldre. Samarbeidet inkluderer også Moss Kommune.

NOTE 22 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Morbank			Konsern	
2018	2019	(i hele tusen kroner)	2019	2018
108 347	111 366	Lønn	147 353	143 651
11 519	12 504	Pensjoner	14 796	13 397
30 639	32 465	Sosiale kostnader	38 569	36 048
150 505	156 334	Personalkostnader	200 809	193 095
9 974	7 822	Avskrivning varige driftsmidler	13 684	7 621
3 920	2 287	Avskrivning immaterielle eiendeler	2 287	3 920
0	13 815	Avskrivning bruksrettigheter	5 637	0
17 591	9 295	Eiendomskostnader	11 273	16 649
47 583	49 474	IKT	53 158	47 583
14 768	19 649	Markedsføring	20 845	14 768
2 371	1 846	Reise / Represent / Gaver	2 095	2 371
7 519	7 471	Kjøpte Tjenester	8 601	7 519
34 590	35 074	Øvrige kostnader	36 899	44 561
134 397	146 733	Andre kostnader	154 480	144 993
284 902	303 067	Sum driftskostnader	355 288	338 088

Morbank			Konsern	
2018	2019	(i hele tusen kroner)	2019	2018
		Godtgjørelse til revisor		
544	518	Lovpålagt revisjon	708	712
0	0	Andre attestasjonsoppgaver	0	0
0	0	Granskningstjenester	0	0
0	0	Skatterådgiving	0	0
16	0	Andre tjenester	101	113
560	518	Sum godtgjørelse til revisor	809	825

Godtgjørelse til revisor er inklusive ikke fradragsført merverdiavgift.

NOTE 23 PENSJONER

Innskuddsbasert pensjonsordning

Fra januar 2017 er alle ansatte er inkludert i felles innskuddsbasert pensjonsordning, denne har følgende betingelser:

- Totalt årlig innskudd er 7 % av lønn mellom 0 og 7,1 G.
- Totalt årlig innskudd er 22 % av lønn mellom 7,1 og 12 G

Innskuddspensjonen inkluderer en uførepensjon som sammen med ny uførepensjon fra folketrygd gir en snittytelse på 74,5% av grunnlaget. Ordningen inkluderer også en ektefelle og barnpensjon ved arbeidstakers død tilsvarende sparesaldoen, men garantert minst en årlig pensjon på 1 G til hvert barn under 21 år.

Øvrige ordninger

I tillegg har morbanken usikrede pensjonsforpliktelser i form av avtalefestet førtids-pensjon (AFP) for ansatte fra

fylte 62 år. Ordningen lar seg foreløpig ikke aktuarberegne og behandles som en innskuddsbasert ordning.

Tidligere administrerende direktører i banken har individuelle tilleggsavtaler som garanterer en viss ytelse. Alle avtalene er aktuarberegnet i 2019. Avtalene dekkes over løpende drift. Det er følgelig ikke dedikerte pensjonsmidler for å dekke forpliktelsene.

For administrerende direktør er det for lønn over 12 G i tillegg tegnet en «Pensjonskonto» i SpareBank 1 Livsforsikring. Avtalen inkluderer i tillegg uføre og barnpensjon. Avtalen innberettes som skattepliktig inntekt.

Økonomiske forutsetninger	2019*	2018*
Diskonteringsrente	2,30 %	2,60 %
Forventet G-regulering	2,00 %	2,00 %
Forventet pensjonsregulering	0,50 %	0,50 %

Vi har et mangeårig samarbeid med Ungt Entreprenørskap Østfold hvor vi bidrar med økonomiopplæring og med ulike former for juryarbeid. Bildet er fra Fylkesmessen i Askim.
Foto: Brage I. Evjen.

NOTE 23 PENSJONER (forts.)

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2018	2019		2019	2018
		Pensjonskostnad (ytelse, usikret ordning)		
0	0	Resultatført netto forpliktelse ved oppgjør	0	0
342	216	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	216	342
342	216	Periodens pensjonskostnad usikret ordning	216	342
10 180	11 190	Resultatført innskuddspensjon, AFP og gavepensjon	13 482	12 058
1 944	2137	Arbeidsgiveravgift og finansskatt	2460	2 209
12 124	13 327	Netto pensjonskostnad innskuddspensjon	15 943	14 267
12 466	13 542	Periodens pensjonskostnad innskuddspensjon og usikret ordning	16 158	14 609

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2018	2019		2019	2018
		Pensjonsforpliktelse		
- 13 739	- 12 516	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1.1 (nåverdi)	- 12 516	- 13 739
- 342	- 216	Netto resultatført pensjonskostnad	- 216	- 342
-	-	Resultatført netto forpliktelse ved oppgjør	-	-
376	- 6 245	Estimatavvik over utvidet resultat	- 6 245	376
1 188	1 308	Utbetalt	1 308	1 188
- 12 516	- 17 669	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12 (nåverdi)	- 17 669	- 12 516

		Medlemmer lukket ordning:			
2018	2019	Medlemmer lukket ordning:	2019	2018	
2	3	Antall personer som er med i ytelsespensjonsordningen	3	2	

Netto pensjonsforpliktelse i balansen

(i hele tusen kroner)

	Konsern				
	2019	2018	2017	2016	2015
Nåverdi pensjonsforpliktelse	- 17 669	- 12 516	13 739	14 387	178 131
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-	-	-	-	- 206 573
Underskudd/ - overskudd	- 17 669	- 12 516	13 739	14 387	- 28 442
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	6 245	- 376	269	4 253	600
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	-	-	-	6 523	12 590

Netto pensjonsforpliktelse i balansen

(i hele tusen kroner)

	Morbank				
	2019	2018	2017	2016	2015
Nåverdi pensjonsforpliktelse	- 17 669	- 12 516	13 739	14 387	166 739
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-	-	-	-	- 194 086
Underskudd/ - overskudd	- 17 669	- 12 516	13 739	14 387	- 27 347
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	6 245	- 376	269	4 046	641
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	-	-	-	6 193	11 661

NOTE 24 SKATT

Morbank		Sammensetning av resultatført skatt	Konsern	
2018	2019	<i>(i hele tusen kroner)</i>	2019	2018
464 549	466 380	Resultat før skattekostnad	489 170	437 101
- 155 231	- 129 757	+/- permanente forskjeller	- 149 848	- 119 830
- 6 154	9 359	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	8 821	13 434
303 165	345 982	Årets skattegrunnlag fra ordinært resultat	348 144	330 705
376	- 6 245	Aktuarielle gevinster og tap ført over utvidet resultat	- 6 245	376
519	- 12	Endring i virkerlig verdi på utlån ført over utvidet resultat	- 12	519
895	- 6 257	Årets skattegrunnlag fra utvidet resultat	- 6 257	895
0	0	Emisjonskostnader	0	0
- 7 335	- 7 246	Renter på hybridkapital ført direkte mot egenkapital	- 7 246	- 7 335
- 7 335	- 7 246	Årets skattegrunnlag på poster ført direkte mot egenkapital	- 7 246	- 7 335
296 725	332 479	Skattepliktig inntekt (grunnlag for betalbar skatt i balansen)	334 640	324 266
74 181	83 120	Herav betalbar skatt i balansen	84 232	75 985
75 791	86 496	Betalbar skatt av årets skattegrunnlag fra ordinært resultat	86 971	82 125
- 257	0	Konsernbidrag	0	0
- 249	52	For (mye)/lite avsatt skatt forrige år	52	- 249
75 285	86 548	Årets endring i betalbar skatt i resultatet	87 023	81 876
0	0	+/- endring i utsatt skatt som følge av endret skattesats	0	34
1 539	- 2 340	+/- endring i utsatt skatt	- 1 407	- 3 029
76 824	84 208	Årets skattekostnad i ordinært resultat	85 617	78 882
224	- 1 564	Årets skattekostnad i utvidet resultat	- 1 564	224
- 1 834	- 1 812	Årets skatt på poster ført direkte mot egenkapital	- 1 812	- 1 834
Morbank				
Endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt		Konsern		
2018	2019	<i>(i hele tusen kroner)</i>	2019	2018
1 315	- 775	Resultatført utsatt skatt	- 1 407	- 2 995
224	- 1 564	Utsatt skatt ført mot egenkapital eller over utvidet resultat	- 1 564	224
1 539	- 2 340	Sum endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt	- 2 971	- 2 771

NOTE 24 SKATT (forts.)

Morbank		Sammensetning av balanseført utsatt skatt:		Konsern	
31.12.2018	31.12.2019	Midlertidige forskjeller på:	31.12.2019	31.12.2018	
		(i hele tusen kroner)			
12 331	7 546	- Driftsmidler	6154	11 522	
0	- 1 532	- Leide bygg og leieforpliktelser (IFRS16)	- 164	0	
- 8 631	- 6 905	- Gevinst og tapskonto	- 9 009	- 11 261	
8 700	- 3 500	- Utlån og tap	- 3 500	8 700	
- 12 517	- 17 669	- Netto pensjonsforpliktelse	- 17 669	- 12 517	
5 365	7 137	- Verdipapirer og sikringsinstrumenter	7 137	5 365	
- 1 324	9 863	- Andre midlertidige forskjeller	9 691	- 1 324	
3 924	- 5 060	Sum midlertidige forskjeller som inngår i utsatt skatt	- 7 360	485	
981	- 1 265	Utsatt skatt/ utsatt skattefordel (-)	- 1 771	224	

Morbank		Sammensetning av resultatført utsatt skatt		Konsern	
2018	2019	(i hele tusen kroner)	2019	2018	
Endring i midlertidige forskjeller på:					
5 357	- 4 785	- Driftsmidler	- 5367	- 14 892	
0	- 1 532	- Leide bygg og leieforpliktelser (IFRS16)	- 164	0	
- 6 781	1 726	- Gevinst og tapskonto	2 252	- 6 123	
2 300	- 12 200	- Utlån og tap	- 12 200	2 300	
1 222	- 5 152	- Netto pensjonsforpliktelse	- 5 152	1 222	
3 364	1 772	- Verdipapirer	1 772	3 364	
967	11 187	- Andre midlertidige forskjeller	11 015	967	
6 429	- 8 984	Sum endring midlertidige forskjeller	- 7 845	- 13 162	
- 272	- 376	- Korreksjon utsatt skatt forrige år	- 976	- 272	
6 157	- 9 360	Sum endring midlertidige forskjeller som inngår i utsatt skatt	- 8 821	- 13 434	
1 539	- 2 340	Endring i utsatt skatt resultatført	- 2 971	- 2 771	

Morbank		Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt		Konsern	
2018	2019	(i hele tusen kroner)	2019	2018	
116 137	116 595	Skatt av resultat før skatt (25% morbank, 22% øvrige)	121 609	109 824	
- 38 808	- 32 439	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	- 36 043	- 30 666	
- 257	0	Konsernbidrag	0	0	
- 249	52	For mye/lite avsatt skatt tidligere år og øvrige korreksjon	52	- 310	
76 823	84 209	Resultatført periodeskatt i ordinært resultat	85 617	78 882	

Formuesskatt blir etter IFRS regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad og inngår derfor ikke.

NOTE 25 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Tabellene i noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre. Se note 8.

Konsern 2019

(i hele tusen kroner)

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle instrumenter til amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				97 413	97 413
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 130 263	1 130 263
Netto utlån til kunder	1 876 945	13 332 349		3 884 174	19 093 468
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende	1 970 396				1 970 396
Finansielle derivater			20 362		20 362
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	915 121				915 121
Sum finansielle instrumenter eiendeler	4 762 462	13 332 349	20 362	5 111 850	23 227 023
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 196	3 196
Innskudd fra og gjeld til kunder				15 411 865	15 411 865
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				4 677 034	4 677 034
Finansielle derivater	4 403				4 403
Ansvarlig lånekapital				150 921	150 921
Sum finansielle instrumenter gjeld	4 403	0	0	20 243 016	20 247 419

NOTE 25 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Konsern 2018*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle instrumenter til amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				62 122	62 122
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 571 272	1 571 272
Netto utlån til kunder	1 488 108	14 087 281		3 281 953	18 857 342
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende	1 645 437				1 645 437
Finansielle derivater			11 323		11 323
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	763 674				763 674
Sum finansielle instrumenter eiendeler	3 897 218	14 087 281	11 323	4 915 347	22 911 169
Gjeld til kredittinstitusjoner				176 047	176 047
Innskudd fra og gjeld til kunder				14 358 985	14 358 985
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				5 044 111	5 044 111
Finansielle derivater	-1 007		6 328		5 321
Ansvarlig lånekapital				311 044	311 044
Fondsobligasjon					0
Sum finansielle instrumenter gjeld	-1 007	0	6 328	19 890 186	19 895 508

NOTE 26 VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi.

Nivå 1: Verdssettelse etter priser i aktivt marked

Nivå 2: Verdssettelse etter observerbare markedsdata

Nivå 3: Verdssettelse etter annet enn observerbare markedsdata

Morbank og konsern (i hele tusen kroner)	31.12.2019				31.12.2018			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
- Obligasjoner og sertifikater		1 970 396		1 970 396		1 645 437		1 645 437
- Egenkapitalinstrumenter	80 809		834 312	915 121	72 802		690 872	763 674
- Fastrentelån			1 876 945	1 876 945			1 488 108	1 488 108
Finansielle instrumenter som sikringsinstrument								
Derivater		20 362		20 362		11 323		11 323
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultat								
- Netto utlån privatpersoner		13 306 699		13 306 699		14 058 242		14 058 242
Sum eiendeler	80 809	15 295 602	2 711 257	18 087 669	72 802	15 715 001	2 178 980	17 966 783
Finansiell gjeld til virkelig verdi over resultatet								
Finansielle derivater forpliktelses		4 403		4 403		6 328		6 328
Finansielle instrumenter som sikringsinstrument								
Derivater				0		- 1 007		- 1 007
Sum forpliktelses		4 403		4 403		5 321		5 321

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på

konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3. Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3.

NOTE 26 VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Konsern/Morbank <i>(i hele tusen kroner)</i>	31.12.2019		31.12.2018	
	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter
Inngående balanse	1 488 108	690 872	1 174 530	636 472
Tilgang / overgang fra nivå 1	578 646	141 960	649 984	29 920
Avgang / overgang til nivå 1	- 177 608	0	- 338 705	- 257
Verdiendring og utdelinger ført i resultatet	- 12 200	1 480	2 300	24 738
Utgående balanse	1 876 945	834 312	1 488 108	690 872

* Endring av netto utlån til privatpersoner fremgår av note 2

Foran fra venstre: Merete S. Lunde og Kristin Svendsen. Bak fra venstre: Hege M. Olsen og Ann-Katrin Hansen

Foto: Fotograf Jan Larsen

NOTE 27 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST ELLER KOSTPRIS

Tabellene i noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre.

Konsern						
<i>(i hele tusen kroner)</i>		Nivå*	2019		2018	
EIENDELER			Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Konter og fordringer på sentralbanker	1		97 413	97 413	62 122	62 122
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3		1 130 263	1 130 263	1 571 272	1 571 272
Netto utlån til kunder	3		3 944 209	3 957 991	3 335 453	3 351 037
Sum finansielle eiendeler			5 171 885	5 185 667	4 968 847	4 984 431
FORPLIKTELSER						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1		3 196	3 196	176 047	176 047
Innskudd fra og gjeld til kunder	3		15 411 865	15 411 865	14 358 985	14 358 985
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1		4 677 034	4 679 199	5 044 111	5 046 277
Ansvarlig lånekapital	1		150 921	149 838	150 723	147 975
Fondsobligasjoner	1		0	0	160 322	148 755
Sum finansielle forpliktelser			20 243 016	20 244 098	19 890 186	19 878 038

* Se note 26 for beskrivelse av nivå

Prinsipper som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Utlån

Fastrente utlån er etter IFRS bokført til neddiskontert nåverdi av kontantstrøm, og bokført verdi er derav lik virkelig verdi. Flytende utlån er bokført til amortisert kost. Utlån er videre korrigert for nedskrivninger i trinn 2 og trinn 3 samt tillagt påløpte renter. Dette anses som beste tilnærming til virkelig verdi.

Verdipapirer

Verdipapirene er i utgangspunktet verdsatt til virkelig verdi. Som virkelig verdi på beholdning av obligasjoner og sertifikater er benyttet markedskurser pr. 31.12 tillagt påløpt rente. Sertifikater og obligasjoner er bestemt bokført til virkelig verdi over resultatet.

Derivater

Derivater består av renteswapper, valutaterminkontrakter og instrumenter forbundet med strukturerte produkter. Derivatene er i sin helhet bokført til virkelig verdi over resultatet basert på kurser fastsatt av uavhengig part.

Innskudd

For innskudd med kort rentebinding er bokført verdi tilnærmet lik virkelig verdi. Innskudd med avkastningskrav er balanseført til virkelig verdi med utgangspunkt i renteswappen på det strukturerte produktet.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Fastrente obligasjonslån er bokført til virkelig verdi basert på markedskurser pr. 31.12 tillagt påløpt rente. Obligasjonslån med flytende renter bokført i balansen til amortisert kost. I balansen er påløpte rentekostnader på gjeld bokført til amortisert kost klassifisert sammen med obligasjonsgjelden. Obligasjonslån ved flytende rente er i oppstillingen ovenfor vurdert til virkelig verdi fastsatt av uavhengig part.

NOTE 28 SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG PENGEMARKEDSFOND FORDELT PÅ UTSTEDERSEKTOR

Konsern/morbank	2019	2018
Stat		
- pålydende	280 000	140 000
- virkelig verdi	285 010	145 069
Annen offentlig utsteder		
- pålydende	50 000	90 000
- virkelig verdi	50 001	90 152
Finansielle foretak		
- pålydende	1 471 650	1 400 650
- virkelig verdi	1 480 577	1 407 640
Ikke-finansielle foretak		
- pålydende	0	0
- virkelig verdi	0	0
Pengemarkedsfond		
- pålydende	150 000	0
- virkelig verdi	151 327	0
Påløpte renter	3 482	2 576
Sum rentepapirer, pålydende verdi	1 951 650	1 630 650
Sum rentepapirer, bokført verdi	1 970 396	1 645 437

Fra venstre: Susanne Folkvang, Øystein U. Larsen, Filip Prusac, Helene Kløvstad, Bodil E. Skaug Hansen og Øyvind Funderud.

Foto: Fotograf Jan Larsen

NOTE 29 FINANSIELLE DERIVATER

Generell beskrivelse:

Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Dersom «dirty price» på derivatet viser en nettogevinst blir derivatet ført som eiendel og tilsvarende. Dersom «dirty price» på derivatet viser netto tap blir derivatet ført som gjeld.

Virkelig verdi av finansielle derivater framkommer ved bruk av verdivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis rente og valuta innhentes i markedet.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto. Mot kunder i person- og bedriftsmarkedet anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse. Mot finansielle institusjoner har banken inngått ISDA-avtaler med CSA tillegg for å regulere motpartsrisiko.

Alle beløp er like for morbank og konsern.

Konsernet gjennomfører en verdisikring av fastrenteinnlån. Hver enkelt sikring er dokumentert i konsernets verdipapirsystem.

Konsern/ morbank Til virkelig verdi over resultatet	(i hele tusen kroner) 31.12.2019			(i hele tusen kroner) 31.12.2018		
	Kontraktsum	Virkelig verdi Eiendeler Forpliktelser		Kontraktsum	Virkelig verdi Eiendeler Forpliktelser	
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån		4 374				
Renteswapper fastrente utlån	1 150 000	6 054	4 251	900 000	1 243	3 316
Renteswapper fastrente obl. lån						
Valutarenteswap obligasjoner						
Påløpte renter på rente- og valutaswapper		13 075	151		5 164	451
Sum renteinstrumenter		23 504	4 403		6 407	3 767
Renteinstrumenter sikring						
Renteswapper, nettoeffekt	900 000	- 3 141		355 000	4 916	- 1 007
Sum renteinstrumenter sikring		- 3 141			4 916	- 1 007
Sum alle renteinstrumenter		20 362	4 403		11 323	2 761

Konsernet har gjennomført en verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på kr. 900 mill. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvarende mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen.

Banken utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Totalt er to lån sikringsbokført pr. 31.12.2019. Det var ikke ineffektivt resultat på sikringsinstrumenter i 2019. Det forventes at sikringen vil være effektiv også i fremtiden.

NOTE 30 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER

Aksjer og andeler (tall i hele tusen)	Morbank/konsern	
	2019	2018
Til virkelig verdi over resultat		
– Børsnoterte	80 809	72 802
– Unoterte	834 312	690 872
Sum aksjer og andeler	915 121	763 674

Spesifikasjon av aksjer og andeler:	Eierandel %	Beholdning (antall)	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Bokført verdi
Børsnoterte selskaper:					
Visa Inc.	0,00 %	4 507	2 062	3 116	3 116
SpareBank 1 Østlandet	0,73 %	839 930	53 588	77 694	77 694
Unoterte selskaper:					
SpareBank 1 Boligkreditt AS	4,52 %	3 439 512	516 214	517 940	517 940
SpareBank 1 Næringskreditt AS	7,79 %	1 265 195	160 140	159 203	159 203
SpareBank 1 Kredittkort AS	5,14 %	148 512	46 002	46 002	46 002
SpareBank 1 Betaling AS	3,20 %	595 430	11 754	30 931	30 931
SpareBank 1 Markets AS	1,47 %	46 644	9 311	9 311	9 311
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS	4,10 %	3 921	46 658	46 658	46 658
VN Norge AS (beholdning oppgitt i milliard aksjer)		8 184 165	0	13 909	13 909
Øvrige aksjer og andeler			28 896	10 359	10 359
Sum aksjer i morbank og konsern			874 625	915 121	915 121

Aksjer er målt til virkelig verdi over resultat iht. IFRS 9 (med unntak av konsernselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet).

Aksjer som ikke kan måles pålitelig vurderes til kostpris som tilnærming til virkelig verdi etter IAS 39.46

Konsern/Morbank (i hele tusen kroner)	2019	2018
Inngående balanse	763 674	715 590
Investeringer i perioden	141 960	29 920
Salg i perioden (til bokført verdi)	0	-6 575
Verdiendring ført over resultat	9 678	24 738
Verdiendring ført over utvidet resultat	-191	0
Utgående balanse	915 121	763 674

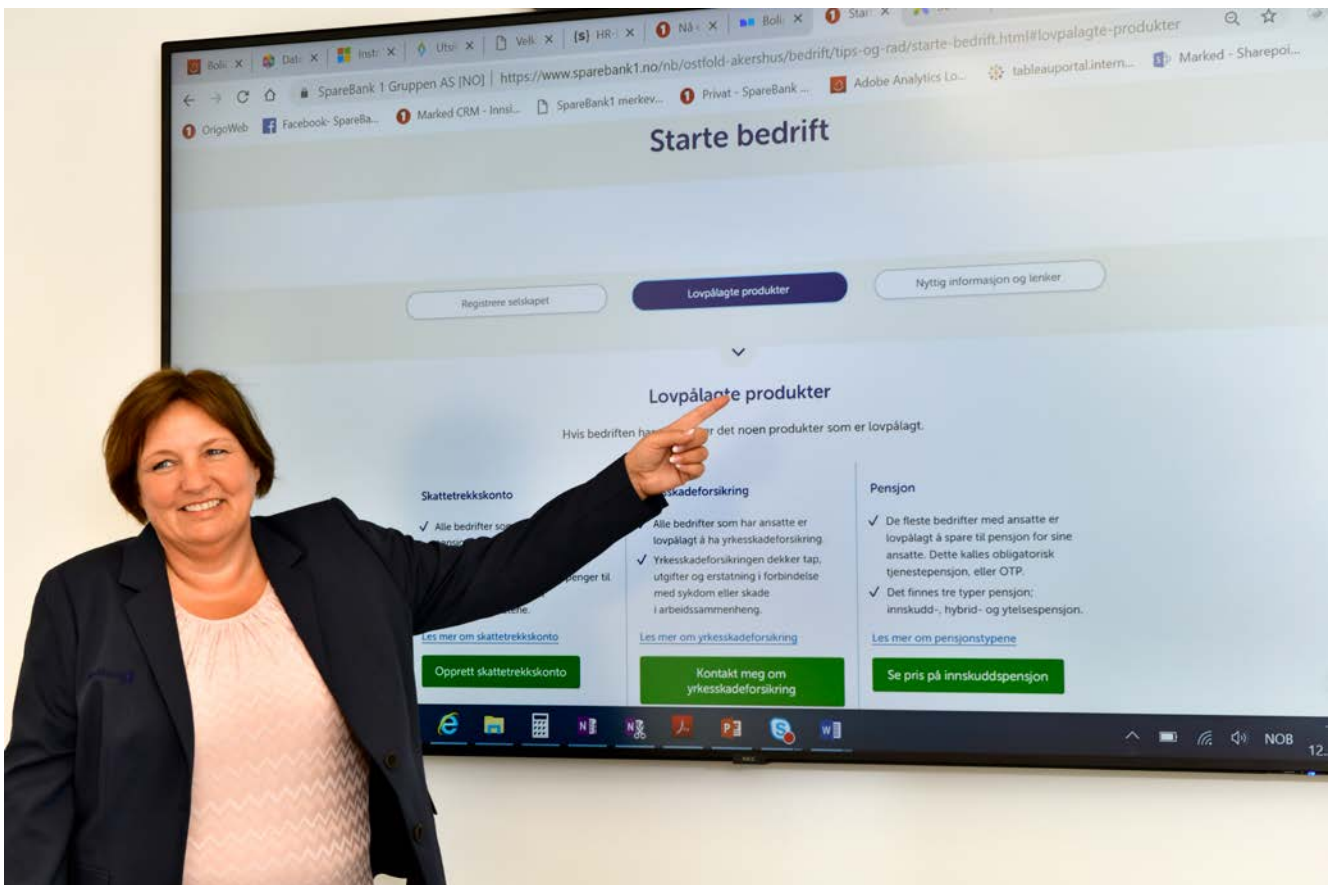
NOTE 31 ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

Morbank/Konsern

(i hele tusen kroner)

	2019	2018
Anskaffelsekost 01.01	30 178	30 178
Tilgang/avgang		
Anskaffelsekost 31.12	30 178	30 178
Akkumulerte avskrivninger 01.01	27 891	23 971
Avgang akkumulerte avskrivninger		
Årets avskrivninger	2 287	3 920
Akkumulerte avskrivninger 31.12	30 178	27 891
Andre immaterielle eiendeler 31.12	0	2 287

Andre immaterielle eiendeler består av kjøpte kunderettigheter i forbindelse fusjon med Halden Sparebank og avskrives over 8 år.

Trine Hansen.

Foto: Fotograf Jan Larsen

NOTE 32 VARIGE DRIFTSMIDLER

Morbank 2019				<i>(i hele tusen kroner)</i>	Konsern 2019			
Maskiner, inventar og transp midl	Påkostning leide bygninger	Bygning og annen fast eiendom	Totalt		Totalt	Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl
19 122	27 750	61 114	107 985	Anskaffelseskost/regulert verdi pr 1.1.	164 140	96 959	36 948	30 234
20 960	0	0	20 960	Tilgang	215 213	170 752	0	44 461
0	0	0	0	Avgang	- 510	0	0	- 510
0	0	0	0	Verdiregulering	0	0	0	0
40 081	27 750	61 114	128 945	Anskaffelseskost/regulert verdi pr 31.12.	378 843	267 711	36 948	74 185
-8 619	-22 073	-16 144	-46 837	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.	-87 594	-43 894	-26 197	-17 503
-4 779	- 937	-2 106	-7 822	Årets avskrivning	-13 684	-5 951	-1 854	-5 879
0	0	0	0	Årets nedskrivning	0			
0	0	0	0	Akkumulert avskrivning årets avgang	0			
-13 399	-23 011	-18 249	-54 659	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.	-101 278	-49 845	-28 051	-23 382
		1 417	1 417	Anskaffelser som ikke er tatt i bruk pr. 31.12.	1 417	1 417	0	0
26 683	4 739	44 281	75 703	Balanseført verdi eiendom og utstyr pr. 31.12.	278 982	219 282	8 897	50 802
			91 460	Balanseførte bruksrett pr. 31.12.	8 938			
			167 163	Balanseført verdi varige driftsmidler 31.12	287 920			

NOTE 32 VARIGE DRIFTSMIDLER (forts.)

Morbank 2018				Konsern 2018				
Maskiner, inventar og transp midl	Påkostning leide bygninger	Bygning og annen fast eiendom	Totalt (i hele tusen kroner)		Totalt	Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl
14 741	27 750	62 213	104 704	Anskaffelseskost/regulert verdi pr 1.1.	160 458	98 058	36 948	25 452
4 381	0	0	4 381	Tilgang	5 856	0	0	5 856
0	0	-1 100	-1 100	Avgang (inkluderer flytting av anleggsmiddel til holdt for salg)	-2 174	-1 100	0	-1 074
0	0	0	0	Verdiregulering	0	0	0	0
19 122	27 750	61 114	107 985	Anskaffelseskost/regulert verdi pr 31.12.	164 140	96 959	36 948	30 234
-6 633	-20 128	-14 022	-40 783	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.	-79 972	-41 771	-23 335	-14 866
-1 986	-1 945	-2 122	-6 054	Årets avskrivning	-7 621	-2 122	-2 862	-2 637
0	0	0	0	Årets nedskrivning	0			
0	0	0	0	Akkumulert avskrivning årets avgang	0			
-8 619	-22 073	-16 144	-46 837	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.	-87 594	-43 894	-26 197	-17 503
133		3 694	3 827	Anskaffelser som ikke er tatt i bruk pr. 31.12.	3 827	3 694	0	133
10 635	5 676	48 664	64 975	Balanseført verdi per 31.12.	80 373	56 759	10 751	12 864

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler fortsatt i bruk

Bruttoverdien av anleggsmidler som er fullt ut avskrevet og fortsatt i bruk anses å være uvesentlig.

Utnyttede driftsmidler

Alle driftsmidler benyttes av konsernet

Omvurderinger

Det er foretatt verddivurdering av samtlige bygninger pr. 31.12. Banken foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler som benyttes i egen virksomhet. Virkelig verdi egne bygg er basert på verddivurdering ved utgangen av

regnskapsåret. I noen tilfeller er markedsverdi antatt lavere enn bruksverdi, i disse tilfellene er bokført verdi lagt til grunn basert på forutsetning om fortsatt bruk. Investeringseiendom verdireguleres løpende og avskrives ikke, men endringer i markedsverdien føres over resultatet. Prosentsats for ordinære avskrivninger er 10-33 prosent for maskiner, inventar og transportmidler, og 2-4 prosent for bankbygg og annen fast eiendom.

Forpliktelser

Pr. 31.12.2019 har konsernet ikke vesentlige avtaler om anskaffelse av eiendom, anlegg og utstyr.

Investerings eiendom

Etter salg av eiendom i 2017 har konsernet ikke hatt eiendom som er klassifisert som investeringseiendom.

NOTE 33 ANDRE EIENDELER

Morbank			Konsern	
2018	2019	(i hele tusen kroner)	2019	2018
1 500	1 500	Opptjente ikke mottatte inntekter	1 500	1 500
0	0	Netto klientmidler og utlegg	21 688	23 287
6 092	6 750	Fordring provisjon Boligkreditt / Næringskreditt	6 750	6 092
5 250	5 250	Medlemsinnskudd KFS	5 250	5 250
4 259	14 820	Forskuddsbetalt, øvrige debitorer og annet	17 104	2 856
17 101	28 320	Sum andre eiendeler	52 292	38 985

Integrering av flyktningekvinner – samarbeid med Evje Golfklubb og SpareBank 1 Østfold Akershus Stiftelsen. Foto: Rikke Jeppson/Moss Avis

NOTE 34 INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER

Tabellene i noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av innskudd fra døtre. Disse tilhører sektor «Omsetning/drift eiendommer».

Følgende innskudd fra døtre som er eliminert i konsern:
2019: 29 516
2018: 17 982

Innskudd fra og gjeld til kunder (i hele tusen kroner)	2019	2018
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	14 236 627	13 179 201
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	1 204 754	1 179 783
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	15 441 381	14 358 985
Gjennomsnittlig amortisert rente	1,06 %	0,82 %
Andel fastrenteinnskudd av totale innskudd	4,00 %	4,51 %
Innskudd fordelt på sektor og næring (i hele tusen kroner)	2019	2018
Annen tjenesteyting	482 751	402 089
Bergverksdrift og utvinning	288	890
Bygge- og anleggsvirksomhet	496 614	431 742
Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	19 102	17 283
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	353 537	236 965
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	281 586	261 387
Forretningsmessig tjenesteyting	140 658	124 923
Helse- og sosialtjenester	201 258	217 344
Industri	99 349	103 577
Informasjon og kommunikasjon	110 903	108 988
Internasjonale organisasjoner og organer	4	4
Jordbruk, skogbruk og fiske	169 966	167 497
Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	185 264	256 815
Lønnet arbeid i private husholdninger	5 279	3 038
Offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	872 814	895 612
Omsetning og drift av fast eiendom	693 558	637 612
Overnattings- og serveringsvirksomhet	52 359	52 982
Transport og lagring	163 144	157 025
Undervisning	47 420	40 901
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	30 960	32 431
Varehandel, reparasjon av motorvogner	364 886	388 790
Sum næring	4 771 701	4 537 894
Lønnstakere o.l.*	10 640 165	9 821 091
Sum innskudd	15 411 865	14 358 985

*Utland er lagt under lønnstakere o.l. i oppstillingen over.

Innskudd fordelt på geografiske områder (i hele tusen kroner)	2019	2018
Viken	13 738 205	13 028 285
Oslo	742 163	599 311
Landet for øvrig	697 600	496 414
Utlandet	233 898	234 975
Sum innskudd fordelt på geografiske områder	15 411 865	14 358 985

NOTE 35 GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Morbank og konsern (i hele tusen kroner)	2019	2018
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak, nominell verdi	0	110 000
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	4 645 000	4 915 000
Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	4 645 000	5 025 000
Virkelig verdi justering	2 196	6 814
Påløpte renter	29 837	12 297
Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi inkludert påløpte renter	4 677 034	5 044 111
Gjennomsnittlig rente sertifikater og obligasjonsgjeld for året	2,30 %	1,66 %
Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt	2019	2018
Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2019		965 000
Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2020	435 000	550 000
Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2021	1 060 000	1 060 000
Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2022	1 050 000	1 050 000
Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2023	1 200 000	1 200 000
Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2024	900 000	200 000
Sum verdipapirgjeld, pålydende verdi	4 645 000	5 025 000

Morbank og konsern	31.12.2019	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.2018
Endring i verdipapirgjeld					
Sertifikatgjeld, pålydende verdi	0	0	- 110 000	0	110 000
Obligasjonsgjeld, pålydende verdi	4 645 000	700 000	- 970 000	0	4 915 000
Verdijusteringer	2 196	0	0	- 7 178	9 374
Opptjente renter	29 837	0	0	17 540	12 297
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 677 034	700 000	- 1 080 000	10 362	5 046 672

NOTE 36 ANNEN GJELD OG FORPLIKTELSE

Morbank			Konsern	
2018	2019	Annent gjeld og balanseført forpliktelse (i hele tusen kroner)	2019	2018
12 517	17 669	Pensjonsforpliktelser (note 23)	17 669	12 517
29 881	28 957	Påløpte kostnader og mottatt ikke opptj innt	39 511	37 134
3 497	2 752	Margintrekk og annen mellomregning	2 752	3 497
0	92 992	Leieforpliktelser iht. IFRS16	9102	0
77 315	39 995	Leverandørgjeld og øvrig kortsiktig gjeld	43 993	82 017
123 210	182 365	Sum annen gjeld og balanseført forpliktelse eks. gavekonto	113 028	135 165
Avsetninger gavekonto				
17 622	20 627	Avsetning per 1.1	20 627	17 622
- 3 276	- 7 532	Brukt i løpet av året	- 7 532	- 3 276
6 282	12 356	Avsatt i løpet av året	12 356	6 282
20 627	25 451	Sum avsetninger gavekonto	25 451	20 627
Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)				
302 451	302 440	Betalingsgarantier	301 927	301 938
88 797	83 079	Kontraktsgarantier	83 079	88 797
22 728	20 771	Annet garantiansvar	20 771	22 728
413 975	406 290	Sum stilte garantier	405 777	413 462
Andre forpliktelser ikke balanseført				
1 166 526	1 395 830	Ubenyttede kreditter	1 395 830	1 166 526
845 630	1 722 746	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	1 722 746	845 630
2 012 156	3 118 576	Sum andre forpliktelser	3 118 576	2 012 156
2 549 341	3 732 682	Totale forpliktelser	3 662 832	2 560 783
Pantstillelser				
0	0	Pantstillelse Verdipapirer	0	0
0	0	Tilhørende forpliktelse pantsatte verdipapirer	0	0

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr

Pr. 31.12.2019 har konsernet ikke vesentlige avtaler om anskaffelse av eiendom, anlegg og utstyr.

Pågående rettstvister

Pr. 31.12.2019 er konsernet ikke involvert i pågående rettstvister.

Operasjonelle leasingbetalinger

Konsernet har kun et fåtall mindre leasingavtaler. Fremtidig forpliktet leie er mindre enn 0,1 mnok.

NOTE 37 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONSLÅN

Konsern/morbank

(i hele tusen kroner)

	2019	2018
Tidsbegrenset ansvarlig lån:		
FRN ansvarlig obligasjonslån 2013/2023 med innløsningsrett for utsteder.	150 000	150 000
Påløpt renter	921	723
Over-/underkurs/markedsverdi	0	0
Sum tidsbegrenset	150 921	150 723
Fondsobligasjonslån*:		
Fastrente 11% (swappet til 3 mnd Nibor + 6,50). Call opsjon 2019	0	130 000
Fastrente 10,5% (swappet til 3 mnd Nibor + 6,6 %) Call opsjon 2019	0	25 000
Påløpte renter	0	5 974
Over-/underkurs/markedsverdi	0	3 625
Sum fondsobligasjonslån	0	160 322
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	150 921	311 044
Gjennomsnittlig rente tidsbegrenset ansv. lånekapital 150 mill	2,96 %	2,55 %
Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 130 mill	-	7,97 %
Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 25 mill	-	7,62 %

Evigvarede fondsobligasjonslån pålydende MNOK 150 har innløsningsrett for utsteder 12.09.23 er klassifisert som egenkapital og er ikke med i oversikten over. Rente på dette lånet er 3 mnd. Nibor +3,60%.

Morbank og konsern

Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.2019	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endringer	31.12.2018
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	150 000	0	0	0	150 000
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	0	0	0	0	155 000
Verdijusteringer	0	0	0	653	- 653
Påløpte renter	921	0	0	- 5 777	6 698
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	150 921	0	0	- 5 124	311 045

Morbank og konsern

Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.2019	Emittert	Forfalt/innløst	Øvrige endringer	31.12.2018
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	150 000	0	0	0	150 000
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	155 000	0	0	0	155 000
Verdijusteringer	- 653	0	0	- 4 242	3 589
Påløpte renter	6 698	0	0	3 195	3 503
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	311 045	0	0	- 1 047	313 550

NOTE 38 INVESTERINGER I EIERINTERESSER

Morbankens aksjer i datterselskaper 2019*(i hele tusen kroner)*

	Forretnings- kontor	Selskapets aksjekapital i hele kroner	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
Eiendomsmegler 1 Østfold Akershus AS	Moss	217 700	100 %	2 177	29 071	24 492
Våler Park AS	Moss	200 000	100 %	200	8 095	8 095
Varneveien 43E Kontor AS	Moss	2 000 000	100 %	1 000	195 000	195 000
Nekor Gårdselskap AS	Moss	838 225	100 %	838 225	4 153	4 153
Sum aksjer i datterselskaper					236 319	231 740

Morbankens aksjer i datterselskaper 2018*(i hele tusen kroner)*

	Forretnings- kontor	Selskapets aksjekapital i hele kroner	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
Eiendomsmegler 1 Østfold Akershus AS	Moss	217 700	100 %	2 177	29 071	24 492
Våler Park AS	Moss	200 000	100 %	200	8 095	8 095
Nekor Gårdselskap AS	Moss	838 225	100 %	838 225	3 346	3 346
Sum aksjer i datterselskaper					40 512	35 934

Morbankens aksjer i felleskontrollert virksomhet 2019*(i hele tusen kroner)*

	Forretnings- kontor	Selskapets aksjekapital i hele kroner	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
Samarbeidende Sparebanker AS	Oslo	339 810 000	15,59 %	138 274	193 319	193 319
BN Bank ASA	Oslo	705 816 550	2,52 %	356 135	33 584	33 584
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	Oslo	-	15,44 %	-	3 596	3 596
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet					230 498	230 498

Morbankens aksjer i felleskontrollert virksomhet 2018*(i hele tusen kroner)*

	Forretnings- kontor	Selskapets aksjekapital i hele kroner	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
Samarbeidende Sparebanker AS	Oslo	339 810 000	15,59 %	138 274	193 319	193 319
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	Oslo	9 197 031	12,61 %	1 366	22 992	22 992
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	Oslo	-	15,44 %	-	3 596	3 596
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet					219 907	219 907

NOTE 38 INVESTERINGER I EIERINTERESSER (forts.)

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet 2019*(i hele tusen kroner)*

	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat
Samarbeidende Sparebanker AS	326 373	3 720	115 225	4 396	110 829
BN Bank ASA	119 195	10 800	8 307	65	8 242
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	3 596	0	0	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	449 165	14 520	123 532	4 461	119 071

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet 2018*(i hele tusen kroner)*

	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat
Samarbeidende Sparebanker AS	319 699	3 720	49 627	4 396	45 231
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	94 864	10 800	7 136	65	7 072
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	3 596	0	0	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	418 159	14 520	56 764	4 461	52 303

Felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden. Konsernet har goodwill ved kjøp av aksjer i Samarbeidende Sparebanker AS som utgjør 100,1 mill..

Balansført verdi i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Morbank			Konsern	
2018	2019	<i>(i hele tusen kroner)</i>	2019	2018
219 907	219 907	Per 01.01.	403 639	396 109
0	0	Tilgang	0	0
0	0	Avgang	0	0
0	0	Ek-endringer	- 43 411	- 119
0	0	Resultatandel	119 071	52 303
0	0	Utbetalt utbytte	-44 654	- 44 654
219 907	219 907	Balansført verdi 31.12	434 645	403 639

Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Morbank			Konsern	
2018	2019	<i>(i hele tusen kroner)</i>	2019	2018
0	0	Res.andel fra Sam.arb Sparebanker AS	110 829	45 231
0	0	Res.andel fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest AS	8 242	7 072
44 654	103 401	Utbytte fra Sam.arb Sparebanker AS	0	0
0	0	Utbytte fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest AS	0	0
44 654	103 401	Sum inntekter	119 071	52 303

NOTE 38 INVESTERINGER I EIERINTERESSER (forts.)

Spesifikasjon av årets endring på konsern

(i hele tusen kroner)

	Tilgang	Avgang	EK-endring	Resultatandel	Utbetalt utbytte
Samarbeidende Sparebanker AS	0	0	- 43 411	110 829	- 44 654
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	0	0	0	8 242	0
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	0	0	0		0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	0	0	- 43 411	119 071	- 44 654

Fordringer og gjeld til felleskontrollerte virksomheter pr. 31.12.

(i hele tusen kroner)

	Lån	Innskudd	Ansvarlig lån
Samarbeidende Sparebanker AS	0	0	5 325
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	10 730	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	10 730	0	5 325

NOTE 39

VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Selskaper klassifisert som datterselskap, felleskontrollert virksomhet eller tilknyttede selskap fremgår av note 38. Videre er SpareBank 1 Gruppen AS inkludert grunnet indirekte eie via Samarbeidende Sparebanker AS.

Bankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i note 9 og 13.

	Datterselskaper		TS, FKV og andre nærstående	
	2019	2018	2019	2018
Lån (i hele tusen kroner)				
Lån utestående pr 1.1.	0	0	10 730	10 730
Eiendeler klassifisert som holdt for salg (lån)	0	0	0	0
Lån innvilget i perioden / Innfusjonert	0	0	142 834	0
Tilbakebetaling	0	0	- 10 730	0
Utestående lån per 31.12.	0	0	142 834	10 730
Innskudd (i hele tusen kroner)				
Innskudd per 1.1.	17 982	22 953	0	0
Netto endring	11 534	- 4 971	0	0
Innskudd per 31.12.	29 516	17 982	0	0
Renteinntekter	19	13	3 416	231
Leie av lokaler	10 182	2 252	0	0
Driftskostnader (IT, utvikling, markedsføring)	0	0	51 957	43 679
Tap ved utlån	0	0	0	0
Nedskrivning aksjer i datterselskap	0	0	0	0
Eiendeler klassifisert som holdt for salg (lån)	0	0	0	0
Rentekostnader	2 314	507	0	0
Valutahandel	0	0	0	0
Provisjonsinntekt	0	0	0	0
Utstedte garantier og kausjonsansvar	513	513	0	0

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

NOTE 40 EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR

Eierandelskapital

Bankens eierandelskapital utgjør 1 238 856 000 kroner fordelt på 12 388 560 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring	Endring i eierandels-kapital	Total eierandels-kapital	Antall egenkapital-bevis
2007			147 260	1 472 600
2008			147 260	1 472 600
2009			147 260	1 472 600
2010			147 260	1 472 600
2011	Fondsemisjon og tingsinnskudd	781 580	928 840	9 288 399
2012			928 840	9 288 399
2013			928 840	9 288 399
2014			928 840	9 288 399
2015	Rettet emisjon og reprasjonsemisjon, ansatteremisjon	197 905	1 126 745	11 267 449
2016			1 126 745	11 267 449
2017	Rettet emisjon	112 111	1 238 856	12 388 560
2018			1 238 856	12 388 560
2019			1 238 856	12 388 560

Egenkapitalbevisbrøk

(tall i hele tusen)

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Egenkapitalbevis	1 238 856	1 238 856	1 238 856	1 126 745	1 126 745
Overkursfond	246 531	246 531	246 531	152 487	152 487
Utjevningsfond	1 290 920	1 123 741	931 297	724 553	386 050
Andel fond for urealiserte gevinster	10 893	8 386	20 984	18 111	37 097
Andel annen egenkapital					11 862
A. Sum egenkapitalbeviserens kapital	2 787 200	2 617 514	2 437 669	2 021 896	1 714 241
					11 862
Grunnfondskapital	189 661	178 240	165 094	150 970	125 466
Andel fond for urealiserte gevinster	744	573	1 434	1 365	2 795
Andel annen egenkapital					894
B. Sum sparebankens fond	190 405	178 813	166 527	152 335	129 155
Egenkapital ekskl. avsatt utbytte og gaver	2 977 605	2 796 328	2 604 196	2 174 230	1 843 396
Egenkapitalbevisbrøk (A/(A+B))	93,6 %	93,6 %	93,6 %	93,0 %	93,0 %

NOTE 40 EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR (forts.)

Egenkapitalbevisiere

Det var 1 193 eiere av egenkapitalbevis pr. 31.12.2019. De 20 største var:

	Antall	% av totalt antall grunnfonds-bevis
1 SpareBank 1 Stiftelsen Østfold Akershus	5 038 436	40,7 %
2 SpareBank 1 Stiftelsen Halden	3 126 414	25,2 %
3 Pareto Invest As	1 101 560	8,9 %
4 Vpf Eika Egenkapitalbevis	277 742	2,2 %
5 Landkreditt Utbytte	240 391	1,9 %
6 Pareto Aksje Norge Verdipapirfond	197 856	1,6 %
7 Arctic Funds Plc	187 098	1,5 %
8 Wenaasgruppen As	120 000	1,0 %
9 Salt Value As	90 607	0,7 %
10 Bergen Kommunale Pensjonskasse	90 000	0,7 %
11 Catilina Invest As	68 467	0,6 %
12 Haugaland Kraft Pensjonskasse	67 537	0,5 %
13 Espedal & Co As	67 402	0,5 %
14 Foretakskonsulenter As	55 043	0,4 %
15 Sanden As	53 819	0,4 %
16 Hausta Investor As	50 000	0,4 %
17 Horten	50 000	0,4 %
18 Melesio Capital As	47 316	0,4 %
19 Mp Pensjon Pk	45 292	0,4 %
20 Sole Active As	43 708	0,4 %
Sum 20 største	11 018 688	88,9 %
Øvrige egenkapitalbevisiere	1 369 872	11,1 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr. 100)	12 388 560	100,0 %

Spredning av egenkapitalbevis pr. 31.12.2018

Intervall	Antall eiere	%	Antall Ek-bevis	%
10001-	43	3,60 %	11 489 215	92,7 %
5001-10000	27	2,26 %	175 384	1,4 %
1001-5000	194	16,26 %	428 476	3,5 %
201-1000	482	40,40 %	248 080	2,0 %
0-200	447	37,47 %	47 405	0,4 %
	1 193	100,00 %	12 388 560	100,0 %

NOTE 40 EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR (forts.)

Egenkapitalbevisiere fordelt på kommuner pr. 31.12.2019

Kommune	Antall eiere	%	Antall Ek-bevis	%
Fredrikstad	59	4,95 %	36 369	0,3 %
Moss	103	8,63 %	5 138 210	41,5 %
Rygge	88	7,38 %	78 882	0,6 %
Råde	34	2,85 %	16 533	0,1 %
Vestby	33	2,77 %	22 979	0,2 %
Våler	48	4,02 %	46 026	0,4 %
Halden	32	2,68 %	3 142 232	25,4 %
Sarpsborg	23	1,93 %	9 882	0,1 %
Sum	420	35,21 %	8 491 113	68,5 %
Oslo	224	18,78 %	2 567 859	20,7 %
Øvrige	549	46,02 %	1 329 588	10,7 %
Totalt	1 193	100,00 %	12 388 560	100,0 %

Egenkapitalbevisiere

Det var 1 008 eiere av egenkapitalbevis pr. 31.12.2018. De 20 største var:

	Antall	% av totalt antall grunnfonds-bevis
1 SpareBank 1 Stiftelsen Østfold Akershus	5 038 436	40,7 %
2 SpareBank 1 Stiftelsen Halden	3 126 414	25,2 %
3 Pareto Invest As	1 101 560	8,9 %
4 Landkreditt Utbytte	300 000	2,4 %
5 Vpf Eika Egenkapitalbevis	236 710	1,9 %
6 Pareto Aksje Norge Verdipapirfond	189 956	1,5 %
7 Arctic Funds Plc	165 583	1,3 %
8 Wenaasgruppen As	118 267	1,0 %
9 Salt Value As	90 607	0,7 %
10 Verdipapirfondet Sr Bank Utbytte	82 505	0,7 %
11 Catilina Invest As	68 467	0,6 %
12 Haugaland Kraft Pensjonskasse	67 537	0,5 %
13 Espedal & Co As	67 402	0,5 %
14 Melesio Capital As	67 158	0,5 %
15 Sanden As	67 158	0,5 %
16 Bergen Kommunale Pensjonskasse	60 000	0,5 %
17 Horten	50 000	0,4 %
18 Mp Pensjon Pk	45 292	0,4 %
19 Sole Active As	43 767	0,4 %
20 Stavanger Kommune	39 502	0,3 %
Sum 20 største	11 026 321	89,0 %
Øvrige egenkapitalbevisiere	1 362 239	11,0 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr. 100)	12 388 560	100,0 %

NOTE 40 EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR (forts.)

Nøkkeltall Egenkapitalbevis morbank

Nøkkeltall (i hele tusen kroner)	2019	2018	2017	2016	2015
Børskurs per egenkapitalbevis	240,00	195,00	192,00	166,00	123,50
Antall utstedte EKB (i hele tall)	12 388 560	12 388 560	12 388 560	11 267 449	11 267 449
Egenkapitalbeviskapital	1 238 856	1 238 856	1 238 856	1 126 745	1 126 745
Børsverdi	2 973 254	2 415 769	2 378 604	2 152 083	1 391 530
Utjevningsfond	1 290 920	1 123 741	931 297	724 553	541 974
Overkursfond	246 531	246 531	246 531	152 487	152 487
Utbytte per egenkapitalbevis	14,40	14,60	9,30	7,40	3,90
Direkte avkastning ¹⁾	6,0 %	7,5 %	4,8 %	4,5 %	3,2 %
Effektiv avkastning ²⁾	30,5 %	9,2 %	21,3 %	40,4 %	8,9 %
Bokført verdi per egenkapitalbevis ³⁾	224,98	211,28	196,77	177,84	161,63
Resultat per egenkapitalbevis ⁴⁾	30,49	27,07	24,24	27,40	19,56
P/E (børskurs/resultat per bevis)	7,87	7,20	7,92	6,06	6,31
P/B etter utdeling (børskurs/bokført EK per bevis)	1,07	0,92	0,98	0,93	0,76
Utdelingsforhold ⁵⁾	49,9 %	50,0 %	35,0 %	30,1 %	25,3 %
Egenkapitalbevisprosent ⁶⁾	93,6 %	93,6 %	93,6 %	93,0 %	93,0 %

1) Utbytte i prosent av børskurs ved årets slutt.

2) Kursstigning gjennom året pluss utbetalt utbytte i prosent av børskurs ved årets begynnelse.

3) Egenkapitalbeviskapitalen, utjevningsfondet og overkursfondet dividert på antall utestående egenkapitalbevis.

4) Egenkapitalbevisenes andel av konsernets resultat etter skatt.

5) Utbytte per bevis i prosent av fortjeneste per bevis.

6) Bokført EK til egenkapitalbeviserne i prosent av morbankens EK ved utgangen av året.

Resultat pr egenkapitalbevis:

	Morbank		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis (kvartalsvis beregning)	12 388 560	12 388 560	12 388 560	12 388 560
Gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis, utvannet (kvartalsvis beregning)	12 388 560	12 388 560	12 388 560	12 388 560
Årsresultat	382 172	387 727	403 554	358 220
Årsresultat fra videreført virksomhet	382 172	387 727	403 554	358 220
Totalresultat	377 288	388 399	402 610	358 663
Egenkapitaleiernes andel av årsresultat	357 733	362 933	377 748	335 313
Egenkapitaleiernes andel av årsresultat fra videreført virksomhet	357 733	362 933	377 748	335 313
Egenkapitaleiernes andel av totalresultat	353 162	363 562	376 865	335 728
Pr egenkapitalbevis, årsresultat/utvannet årsresultat ⁷⁾	28,88	29,30	30,49	27,07
Pr egenkapitalbevis, årsresultat/utvannet årsresultat fra videreført virksomhet ⁷⁾	28,88	29,30	30,49	27,07
Pr egenkapitalbevis, totalresultat/utvannet totalresultat ⁷⁾	28,51	29,35	30,42	27,10

7) Resultat delt på gjennomsnittlig egenkapitalbevis, kvartalsvis beregning

NOTE 41 UTBYTTE/KONSERNBIDRAG FRA DATTERSELSKAPER

Mottatt utbytte/konsernbidrag (i hele tusen kroner)	2019	2018
Eiendomsmegler 1 Østfold Akershus AS (100 %)	2 000	2 000
Nekor Gårdselskap AS (100 %)	0	18 095
Sum utbytte/konsernbidrag	2 000	20 095

NOTE 42 EIENDELER KLASSIFISERT SOM HOLDT FOR SALG OG VIRKSOMHET UNDER AVHENDELSE

Konsernet har ikke eiendeler klassifisert som holdt for salg og/eller virksomhet under avhendelse.

NOTE 43 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Styret eller bankens ledelse er ikke kjent med hendelser etter 31. desember 2019 som er egnet til å påvirke det fremlagte årsregnskapet.

Til generalforsamlingen i Sparebank 1 Østfold Akershus

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Sparebank 1 Østfold Akershus' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Sparebank 1 Østfold Akershus per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Sparebank 1 Østfold Akershus per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i selskapet har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har gitt nye fokusområder. Området *Verdien av utlån til kunder* har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært et viktig fokusområde i vår revisjon også i 2019.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Verdien av utlån til kunder

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Vurdering av nedskrivninger er basert på et modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønnsmessige parametere.

Vi fokuserte på verdsettelsen av utlån på grunn av betydningen nedskrivningsvurderingene har for verdien, og det faktum at bruk av skjønn har en potensiell virkning på resultatet for perioden. I tillegg er det en iboende risiko for feil på grunn av kompleksiteten og mengden data som benyttes i modellen.

Banken rapporterer etter IFRS 9 og nedskrivningsmodellen skal reflektere forventet kredittap.

Bruk av modeller for å beregne forventet kredittap omfatter bruk av skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- klassifisering av porteføljene etter risiko og type segment;
- identifisering av lån hvor det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko,
- hvordan lånene blir kategorisert i ulike trinn;
- ulike parametere som tapsgrad, og bruk av scenarioer for å hensynta ikke-linearitet.

Bankens utlån er i hovedsak til knyttet

Ved vår revisjon av forventede tapsavsetninger vurderte og testet vi utformingen og effektiviteten av kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og beregningsmetoder. Videre testet vi detaljer både i avsetningene beregnet ved bruk av modellen og i avsetningene som er beregnet individuelt.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og utførte relevante revisjonshandlinger rettet mot å sikre:

- kalkulasjoner og metode som ble benyttet;
- at modellen som ble benyttet, var i henhold til rammeverket og at modellen virket som den skulle;
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen.

Våre revisjonshandlinger ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9.

Vårt arbeid omfattet også tester rettet mot selskapets finansielle rapporteringssystemer relevant for finansiell rapportering. Selskapet benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering og har rapportert til oss om dette. Revisors testing omfattet blant annet om sentrale beregninger foretatt av kjernesystemet ble utført i tråd med forventningene, herunder renteberegninger og amortiseringer. Testingen omfattet dessuten integriteten av data, endringer av og tilgang til systemene.

For å ta stilling til om vi kunne legge informasjonen i revisors rapporter til grunn for våre vurderinger, forsikret vi oss om revisorens kompetanse og objektivitet og gjennomgikk tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og tiltak. Vi har også selv gjennomført testing av

finansiering av bolig og eiendomsprosjekter.

I tillegg foretas individuelle avsetninger for utlån hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Denne vurderingen krever også at ledelsen bruker skjønn.

tilgangskontroller til IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til våre egne konkrete revisjonshandlinger.

Våre vurderinger og tester underbygger at vi kunne legge til grunn at dataene som håndteres i- og beregningene som foretas av selskapets eksterne kjernesystem var pålitelige. Dette var et nødvendig grunnlag for vår revisjon.

Vi testet spesielt om modellen klassifiserte utlån i riktig trinn, herunder om lån hadde hatt en vesentlig økning i kredittrisiko. Vi vurderte videre rimeligheten av tapsavsetningene i trinn 1 og 2 ved å sammenligne nivået med andre banker.

For alle utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet vurderte vi forutsetningene og beregningene ledelsen hadde lagt til grunn for å underbygge nedskrivningsbeløpet. Resultatet av denne testingen av de individuelle nedskrivningene viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløpene.

Avvik som ble funnet i vår testing var uten vesentlig betydning.

Notene 2, 3, 8, 10 og 11 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av selskapets tapsmodell og for hvordan selskapet estimerer sine tapsavsetninger etter IFRS 9. Vi har lest notene og fant at informasjonen knyttet til tapsmodell, ulike parametere og skjønnsmessige vurderinger var tilstrekkelige og dekkende.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre

konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 11. mars 2020
PricewaterhouseCoopers AS

Erik Andersen
Statsautorisert revisor

Erklæring fra styret og administrerende direktør

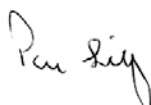
Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet og årsberetningen for SpareBank 1 Østfold Akershus og konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus per 31. desember 2019 inklusive sammendratte sammenligningstall pr 31. desember 2018.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2019 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettvise bilde av selskapet og konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet pr. 31. desember 2019 og 31. desember 2018.

Årsberetningen gir en rettvise oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet. Beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, gir en rettvise oversikt.

Moss, 11. mars 2020

I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

Per A. Lilleng
Styreleder

Elin Cathrine Hagen
Styrets nestleder

Vidar Løfshus

Tom Grip

Unni Marie Rådalen

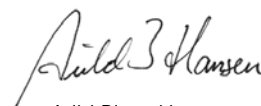
Kristin Utakleiv

Elisabeth N. Snerlebakken
Ansattes repr.

Øystein U. Larsen
Ansattes repr.

Arild Bjørn Hansen
Adm. direktør

Ledelse og miljø

Eierstyring, selskapsledelse og samfunnsansvar

REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPLEDELSE OG SELSKAPETS VIRKSOMHET

(anbefalingens pkt. 1 og 2)

SpareBank 1 Østfold Akershus har som formål å forvalte på en trygg måte de midler som den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Banken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med gjeldende lovgivning.

Bankens strategi bygger på visjonen om å være regionens anbefalte finanshus fordi vi bryr oss. Dette er forankret i verdigrunnlaget vårt – Bedre, sammen, tett på – for kundene. Det er utarbeidet etiske regler basert på konsernets verdigrunnlag som ble revidert i 2018. Alle ansatte i konsernet er godt kjent med disse, og organisasjonen er preget av høy etisk standard. Profesjonalitet og ansvarlighet skal prege vårt arbeid med kunder og overfor samfunnet for øvrig. Medarbeidere skal være gode representanter for konsernet, og etterlevelse av etiske regler er en del av organisasjonskulturen. Styret har vedtatt at Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse skal følges – så langt den passer for en sparebank med egenkapitalbevis.

REDEGJØRELSE FOR SAMFUNNSANSVAR

Menneskerettigheter

Konsernet opererer kun i Norge, følger norsk lov og ivaretar menneskerettighetene gjennom generelt fokus på etikk og overholdelse av lovkrav.

Arbeidstakerrettigheter & sosiale forhold

Arbeidstakeres rettigheter er regulert gjennom tariffavtaler, interne retningslinjer og samarbeid gjennom faste møter med tillitsvalgte og verneombud. Det er etablert elektronisk personalhåndbok, HMS-håndbok og lederhåndbok som til enhver tid er oppdatert på gjeldende lover og retningslinjer. Det vises til ytterligere omtale i styrets årsberetning.

Samfunnsbidrag på 50 millioner i 2019

Vårt overordnede ansvar for samfunnet er å skape verdier for vår region, og som sparebank har vi alltid satt av deler av overskuddet og bidratt med økonomiske gaver til allmenntilretteleggende formål der vi er til stede. Vi skal bidra til lokal verdiskapning og tilrettelegge for at Østfold og Follo er et attraktivt område for de menneskene som bor og driver næringsvirksomhet her.

Våre to eierstiftelser SpareBank 1 Østfold Akershus Stiftelsen og SpareBank 1 stiftelsen Halden er viktige samarbeidspartnere for å få til dette. Da SpareBank 1 Stiftelsene Halden og Østfold Akershus ble opprettet 1. november 2011, tok de over det meste av eierskapet i banken. Stiftelsene og banken deler nå oppdraget om å forvalte verdien som er bygget opp gjennom generasjoner, samt gi tilbake til samfunnet. Basert på årsresultatet i 2018, ble det i 2019 avsatt 119,2 mill. kr i utbytte til eierstiftelsene og 12,4 mill. kr i gaver til regionen. Pengene er vårt samfunnsbidrag, og forvaltes av banken og eierstiftelsene SpareBank 1 Østfold Akershus Stiftelsen og SpareBank 1 stiftelsen Halden.

Det er enkelt å søke gavemidler via nettsidene til banken og stiftelsene, og vi er en aktiv og vesentlig støttespiller for en rekke ulike kulturbegivenheter, idrettsarrangementer og allmenntilretteleggende prosjekter i hele markedsområdet. Sammen med stiftelsene har vi de siste årene bidratt med betydelige beløp, og for 2019 nesten 50 millioner kroner. Slik er SpareBank 1 Østfold Akershus med på å løfte regionen og bidra til bærekraftige lokalsamfunn.

2019 har vært nok et år hvor banken og stiftelsene har fått muligheten til å engasjere oss i mange flotte prosjekter. Listen er lang, og her følger noen eksempler; Vi har startet et spennende samarbeid med Smart Innovation i Halden om grunderprogrammet «Pangstart» og vi har videreført vårt mangeårige regionale samarbeid med Ungt Entreprenørskap. Vi har også startet et samarbeid med Blender Collective i Fredrikstad, og vi har fortsatt samarbeidet med Østfold og Follo Nyskapsfond for å hjelpe oppstartbedrifter.

Med et økende fokus på bærekraft, har vi blant annet engasjert oss i en rekke sosiale prosjekter innenfor integrering og mangfold. Eksempler på dette Fargespill Østfold i Halden som jobber med integrering av barn og unge, Byttehelgen som gir folk mulighet til å selge og kjøpe brukt sportsutstyr gjennom lokale idrettslag, Generasjon M i Moss hvor unge får muligheten til å jobbe med eldre, Moving Mamas i Follo som er en sosialentreprenør for og med innvandrerkvinner, samt støtte til et pilotprosjekt for integrering av innvandrerkvinner i regi av Evje golfpark og Moss og Rygge golfklubb. Vi har også hatt et samarbeid med Fontenehuset Rygge rundt arbeidsrettet rehabilitering, og vi har støttet arbeidet med å bygge en aktivitetsarena for barn og ungdom på Godsbygget ved jernbanen i Halden.

Bærekraft i lokalsamfunnene

En viktig del av vårt samfunnsansvar som sparebank har alltid vært å bidra til å bygge bærekraftige lokalsamfunn rundt oss. Å skape bærekraftige lokalsamfunn var årsaken til at vi ble stiftet for 180 år siden, og det er fortsatt vår viktigste misjon.

Med utviklingen av nye samfunnsutfordringer innen klima, miljø og voksende sosiale og økonomiske forskjeller, blir det viktig for oss som finanshus å tenke nytt, innovativt, og langsiktig rundt utøvelsen av vårt samfunnsansvar.

Satsing på bærekraft

Bærekraft blir derfor et av våre viktigste samfunnsbyggende satsningsområder fremover, og sammen med kundene og næringslivet skal vi søke å finne nye gode løsninger for en bærekraftig utvikling av regionen og våre lokalsamfunn.

Skal vi nå klimamålene om et lavutslippssamfunn, blir det viktig å tenke nytt og ansvarlig for at det Det grønne skiftet skal bli en realitet. Gjennom å finansiere, investere og bidra med rådgiving i vår region, kan vi som bank være en pådriver for omstilling og lede bedrifter og privatpersoner i en bærekraftig retning.

Satsningen på bærekraft er godt forankret i konsernets virksomhetsstrategi, og vi er i gang med å utarbeide en egen strategi for bærekraft som skal gi oss et best mulig utgangspunkt for målrettet jobbing med aktiviteter som bidrar til bærekraftig utvikling i fremtiden. Målet er å bli en organisasjon som har et enda mer aktivt forhold til bærekraftig utvikling, og som bidrar med å ta ansvar for de utfordringene innen klima, miljø og sosiale forhold som samfunnet står overfor.

Foto: Mulighetsriket

Bidrag til samfunnet gjennom kompetanseoverføring

Vi har åtte kontorer som dekker hele Østfold og søndre del av Akershus. Vi har et nært forhold til lokalsamfunnet og deler av vår kompetanse på forespørsel gjennom bl.a. undervisning om privatøkonomi og engasjement i Ungt Entreprenørskap. Her er vi engasjert både som bankforbindelse, rådgiver, mentorer og dommere.

Vi skal hjelpe folk med gode råd, produkter og tjenester som bidrar til at det blir enda enklere å holde orden på økonomien, og få mest mulig ut av pengene. Det er en del av vårt samfunnsoppdrag som bank. Som eiendomsmegler tilbyr vi hjelp til en trygg og god bolighandel. Vi er åpne når media henvender seg og strekker oss langt for å by på vår kompetanse.

Ytre miljø

SpareBank 1 Østfold Akershus er en miljøbevisst bedrift. Virksomheten til SpareBank 1 Østfold Akershus påvirker i liten grad det ytre miljø utover strøm, oppvarming, trykksaker og transport av ansatte. Konsernet vektlegger miljøriktige tiltak og har en utstrakt bruk av telefon- og videokonferanse i stedet for å benytte bil til møter. Jordvarme/fjernvarme benyttes til oppvarming og kjøling i noen av bankens bygninger. Avfall sorteres og gjenvinnes. Den samlede bruken av papir er redusert de siste årene gjennom økt bruk av elektronisk kommunikasjon med kunden og internt.

Det nye hovedkontoret har installert energieffektiv ventilasjon, behovsstyrt lys og nattsenkning av temperatur. Bygget har Sedumtak som forsinker avrenning av overvann til avløpsnett, og fjernvarme som leveres av Statkraft og kommer fra Mølla i Moss, hvor kornskall bl.a. brennes og gir varme. Utenfor er det installert ladepunkter for el-bil til kunder og ansatte og det er tilrettelagt for «ansattesyking» med stor sykkelparkering under tak.

Konsernet har rutiner for kredittvurdering som krever at eventuell risiko knyttet til forurensing av det ytre miljø skal vurderes. Miljørelatert risiko skal vurderes på lik linje med andre risikoforhold. Sentralt i denne vurderingen er kundens holdning og økonomiske evne til å kunne etterleve miljøkrav som er og vil bli pålagt. Banken skal ikke finansiere prosjekter som ikke har nødvendig godkjenning fra offentlige miljøvernmyndigheter.

Forebygging av korrupsjon

Konsernets etikkregler skal bidra til bevisstgjøring og etterlevelse av den etiske standard som kreves.

Våre etiske regler for ansatte og tillitsvalgte inneholder korrupsjonsbekjempelse gjennom fokus på gaver, andre fordeler eller koblinger til seg selv eller nærstående i forhold til ansettelsesforhold eller verv.

Korrupsjon og økonomisk kriminalitet har fokus i risikoanalyser for å forebygge interne misligheter og gjennom antihvitvaskingsarbeidet. Konsernretningslinjer for mislighold og uregelmessigheter er implementert.

Etikk, bekjempelse av korrupsjon og økonomisk kriminalitet er tema på samlinger for ledere og ansatte. Etiske dilemmaer blir også forankret gjennom AFR-sertifiseringen av våre rådgivere. Registrerte tilfeller av forsøk på korrupsjon skal rapporteres i egen hendelsesdatabase og benyttes som anonymiserte case i forbindelse med opplæring og kunnskapsdeling.

Det er etablert egen varslingsplakat med rapporteringslinjer i tillegg til omtale av varsling i våre etiske retningslinjer. Det er ikke registrert brudd på retningslinjene knyttet til korrupsjon.

Bekjempelse av hvitvasking

At banken blir brukt til hvitvasking og terrorfinansiering ved å kanalisere midler som stammer fra kriminell virk-

somhet er en vedvarende trussel i finansbransjen. Konsernet jobber målrettet med å forebygge og motarbeide hvitvasking, terrorfinansiering og økonomisk kriminalitet. Konsernet er opptatt av at ansatte skal forstå vårt samsfunnsansvar og hvorfor arbeid med antihvitvasking er viktig. Enhver som jobber i konsernet skal kjenne og følge regler og rutiner for antihvitvaskingsarbeid og varslingsrutiner, og jobbe aktivt for å forebygge, avdekke og rapportere forhold eller transaksjoner som er knyttet til utbytte av straffbare handlinger eller tilknytning til terrorvirksomhet. Kompetanse er en forutsetning for etterlevelse og dermed god kvalitet i dette arbeidet. Det gjennomføres obligatorisk og tilpasset opplæring til styret og ansatte ved hjelp av e-læringskurs, i tillegg til jevnlig informasjon og opplæringsrunder i avdelinger.

Gjennom løpende vurderinger og den årlige risikoanalysen for hvitvasking kartlegges det hvilke risikofaktorer vi må ha spesiell oppmerksomhet mot. Risikovurderingen danner grunnlaget for arbeidet innenfor området, herunder rutiner, opplæring og regelsetting for fortløpende overvåking av transaksjoner og kunder knyttet til ulike risikoklasser.

Det undersøkes og rapporteres hvert år en rekke mistenkelige transaksjoner til Økokrim. Det avdekkes hyppig svindelforsøk hvor privatkunder blir utnyttet til såkalt muldyrsvirksomhet, det vil si at kunder på vegne av svindlere mottar midler som stammer fra kriminalitet og videresender dette til kriminelle i Norge eller i utlandet. Flere svindelforsøk er avverget som følge av bankens transaksjonskontroller og oppfølging.

Banken har fokus på å kjenne sin kunde og har i den sammenheng hatt en totalgjennomgang siste året for å sikre at kunder er rett legitimert ut fra produkter/tidspunkt for kundeoppsettelse og at vi har oppdaterte og lett gjenfinnbare opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktet art via elektronisk lagrede svar på kundeerklæringsskjema. Fremover vil banken fortsette arbeidet med utvikling av både manuelle og automatiserte prosesser innen antihvitvaskingsområdet.

Ansvarlig forvaltning hos fondsleverandører

SpareBank 1 Østfold Akershus tilbyr verdipapirfond fra flere fondsforvaltere. Felles for leverandørene er at de er meget bevisste på bærekraftige investeringer og sitt samsfunnsansvar. Det avsettes betydelige ressurser i fondsselskapene på dette området.

Vår prefererte fondsleverandør er ODIN. Med ODINs investeringsfilosofi og langsiktighet er bærekraftsvurderingen en naturlig del av arbeidet med å finne gode selskaper å investere i.

ODIN er en aktiv forvalter med konsentrerte porteføljer som bruker sine eierrettigheter til å påvirke ansvarlig forretningsdrift. Hvis noe kritikkverdig dukker opp, er det

fokus på hvordan selskapet håndterer dette og hva de gjør for å unngå at noe lignende skjer igjen. ODIN er opptatt av selskaper som skaper verdier over tid. Langsiktig verdiskapning krever at selskapene det investeres i har en bærekraftig forretningsmodell. Med dette menes at selskapenes virksomhet drives i samsvar med de krav samsfunnet setter til sosiale og miljømessige forhold. I tillegg må selskapenes ledelse ha evne og vilje til å gjennomføre de tiltak som skaper langsiktig konkurransekraft.

Det finnes imidlertid ikke en predefinert standard for beste bærekraftmetode. SpareBank 1 Østfold Akershus setter krav om at alle våre fondsleverandører skal ha tilfredsstillende retningslinjer knyttet til ESG-praksis. Som et minimum må produsent overvåke og følge opp brudd på oljefondets eksklusjonsliste. I tillegg må produsent heller ikke være i strid med de til enhver tid gjeldende FN-prinsippene for bærekraft.

FORHOLDET TIL EGENKAPITALBEVISEIERE

(anbefalingens pkt. 3, 4 og 5)

Nåværende egenkapitalbeviskapital i banken utgjør NOK 1 238 856 000 fordelt på 12 388 560 egenkapitalbevis hvert pålydende NOK 100. Egenkapitalbevisene er registrert i VPS og notert ved Oslo Børs.

Styret vurderer til enhver tid konsernets behov for tilstrekkelig egenkapital relatert til konsernets mål, strategi og risikoprofil. Styret har utarbeidet føringer for bankens utbyttepolitikk. Bankens Representantskap fastsetter det årlige utbyttet basert på forslag fra styret.

Banken forholder seg til finansieringsvirksomhetslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Nærmere informasjon om bankens egenkapitalbevis fremkommer i note 40. Utbyttepolitikk fremgår av styrets beretning.

LOVPÅLAGTE STYRINGSORGANER – SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

(anbefalingens pkt. 6, 7, 8 og 9)

Styringsprosesser

Styring og kontroll foregår gjennom forskjellige prosesser, hvor de forskjellige organene i banken enten alene eller sammen med andre er involvert. Representantskapets styring og kontroll av virksomheten skjer gjennom ordinære og ekstraordinære møter og sentrale beslutningsprosesser knyttet til behandling av årsregnskapet og disponeringer som følge av dette, valg av medlemmer til styret, og valgkomité, samt eventuelle endringer av bankens vedtekter. Styret i banken gir forslag til årsregnskap og forslag til utbytte overfor Representantskapet.

Styring og kontroll på de operative plan skjer gjennom administrerende direktør og de ansvarlige innenfor bankens definerte forretningsområder.

Den finansielle rapportering til egenkapitalbeveierne og andre interessenter skjer ved at disse mottar finansiell informasjon gjennom bankens kvartalsrapporter. Informasjon gjøres tilgjengelig for alle som er interessert, blant annet på bankens hjemmesider.

Bankens styrings- og kontrollorganer har hver sine oppgaver og formål, der de ulike organenes roller og ansvar på øverste nivå er definert gjennom lovgivning, forskrifter og vedtekter.

Representantskapet

Representantskapet er bankens øverste organ og skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og Representantskapets vedtak. Representantskapet fastsetter regnskapet samt velger medlemmene til styret og valgkomité. Videre vedtar Representantskapet godtgjørelse til bankens tillitsvalgte og valgte revisor.

Representantskapet i SpareBank 1 Østfold Akershus har 25 medlemmer. 10 representanter for egenkapitalbeveierne, 10 representanter for innskytere og 5 representanter valgt av ansatte.

Hvert annet år avholdes valg møte for egenkapitalbeveiere hvor representanter til Representantskapet velges.

Dette møtet benyttes også til å oppdatere egenkapitalbeveierne på konsernets finansielle stilling og fremtidsutsikter.

Innkalling skjer ved brev til eierne av registrerte egenkapitalbevis senest 14 dager før møtet. Hvert egenkapitalbevis gir rett til en stemme. Alle egenkapitalbeveiere kan delta på møtet og det er anledning til å stemme med fullmakt. Det er innført stemmerettsbegrensning på 30 % av bankens totale antall utstedte egenkapitalbevis.

Valgkomitéer

Representantskapet velger valgkomité blant Representantskapets medlemmer bestående av 6 medlemmer og 6 personlige varamedlemmer. Valgkomiteen skal ha representanter fra alle grupper i Representantskapet. Ingen styremedlemmer eller representanter fra ledelsen er medlem av valgkomiteen. Valgkomiteen skal forberede valg til leder og nestleder i Representantskapet og valgkomiteen og øvrige medlemmer til valgkomiteen, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til styret. I tillegg skal valgkomiteen foreslå godtgjørelse til Representantskapet, styret og valgkomiteen.

Styret

Styret i banken velges av Representantskapet og består av 6-8 medlemmer og inntil 4 varamedlemmer, inkludert ansattes representanter. Administrerende direktør er ikke medlem av styret, men har møte- og talerett.

Ingen av styremedlemmene valgt av Representantskapet har noen ansettelsesforhold eller oppdragstakerforhold til konsernet utover sine verv som tillitsvalgte. Oversikt over medlemmer av styret finnes under avsnittet «Tillitsvalgte» i tillegg til på bankens hjemmeside.

Styret i SpareBank 1 Østfold Akershus tilfredsstiller kravene til uavhengighet som følger av Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

Styrets arbeid

I 2019 ble det holdt 11 ordinære styremøter og syv ekstraordinære styremøter. Styret fastsetter årlig møte- og arbeidsplaner for sitt arbeid. Agendaen for det enkelte styremøte fastsettes av styrets leder i samarbeid med administrerende direktør. Det legges vekt på at styremøtene skal være godt forberedt og at alle medlemmene skal kunne delta i beslutningsprosessen.

Styret har det overordnede ansvar for forvaltning og organisering av banken i tråd med lover, vedtekter og forskrifter. I tillegg skal styret fastsette instruksjoner for den daglige ledelse, strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål. Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Av dette følger at styret også har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styremedlemmer skal utøve forsvarlig skjønn ved utøvelse av sitt ansvar og oppgaver.

Ekstern revisor

(anbefalingens pkt. 15)

Ekstern revisors hovedoppgave er å vurdere hvorvidt bankens årsregnskap er gitt i samsvar med lov og forskrifter. Videre skal ekstern revisor vurdere om formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll. Ekstern revisor velges av Representantskapet. Bankens revisor er PricewaterhouseCoopers AS.

Revisjons- og risikoutvalg

(anbefalingens pkt. 9)

Revisjons- og risikoutvalgene velges av og blant styrets medlemmer og vil samlet ha den kompetanse som er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Utvalgene er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret.

RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

(anbefalingens pkt. 10 og 15)

Risikostyring i SpareBank 1 Østfold Akershus støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Bankens overordnede mål og strategiske veivalg gjøres gjennom regelmessige strategiprosesser, hvor bankens styre er involvert. Banken har engasjert EY som intern revisor.

Utfyllende informasjon om risikostyring og intern kontroll i SpareBank 1 Østfold Akershus fremkommer i styrets beretning og i note 7.

Godtgjørelse til styret og ledende ansatte

(anbefalingens pkt. 11 og 12)

Medlemmer av styret mottar en årlig godtgjørelse som fastsettes av bankens Representantskap, etter innstilling fra Valgkomiteen. Styremedlemmers honorar er ikke knyttet til bankens resultat eller lignende. Ingen av styrets medlemmer valgt av Representantskapet har oppgaver for konsernet utover styrevervet.

Fastsetting av lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør foretas av styret. Det er etablert eget Godtgjørelsesutvalg som underutvalg til styret. Nærmere informasjon om kompensasjon og lønn for ledende ansatte fremgår av note 21.

Informasjon og kommunikasjon

(anbefalingens pkt. 13)

Korrekt, tidsriktig og effektiv kommunikasjon om konsernets utvikling og resultater skaper tillit og troverdighet overfor investormarkedet og øvrige interessegrupper som ønsker å følge bankens utvikling. All rapportering er basert på åpenhet og likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet. Bankens finanskalender er tilgjengelig på bankens hjemmesider. Her vil i tillegg all informasjon vedrørende resultater og børsmeldinger være tilgjengelig til enhver tid.

Selskapsovertagelse

(anbefalingens pkt. 14)

Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert. Ved erverv av egenkapitalbevis som medfører eierskap utover 10 % av egenkapitalbeviskapital må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet. En oversikt over de 20 største egenkapitalbevisierne i SpareBank 1 Østfold Akershus finnes i note 40.

130 millioner i gaver og utbytte til å bygge fremtidens region

Idealister skaper gode overskuddssamfunn SpareBank 1 Østfold Akershus støtter de som bruker tid og krefter på å skape et levende og trivelig lokalsamfunn. At folk trives der de bor gjør det både lettere og mer meningsfylt for oss å være tilstede som bank. Sammen får vi bra ting til å skje. I motsetning til forretningsbankene som gir alt utbytte til aksjonærene, gir vi som sparebank deler av vårt overskudd tilbake til lokalsamfunnet. I 180 år har vi bidratt til allmenntilgjengelige formål i vår region. For regnskapsåret 2019 vil styrets forslag føre til at det avsettes 12,2 mill. kr til gaver og 117,6 mill. kr i utbytte til stiftelsene. Pengene er vårt samfunnsbidrag, og forvaltes av banken, samt våre eierstiftelser SpareBank 1 Stiftelsen Østfold Akershus og SpareBank 1 stiftelsen Halden.

Foto: Idyll

Foto: Sofie Alexandra Kitterød

Foto: Silje Waters

Vi støtter tiltak innenfor disse områdene:

Idrett og friluftsliv

En aktiv oppvekst er en viktig byggestein for et langt og sunt liv. Vi støtter lokale lag og foreninger som åpner for positive aktiviteter og friluftstilbud, spesielt for barn og unge.

Kunst og kultur

Kunst setter farge på lokalsamfunnet, og er med på å skape glede og engasjement. Vi vil tilrettelegge for at mange skal være med på å formidle, og nyte kultur i nærmiljøet.

Miljø, integrering og mangfold

Med økende fokus på bærekraft har vi sammen med stiftelsene våre engasjert oss i stadig flere sosiale prosjekter innenfor miljø, integrering og mangfold. Se eksempler under punktet Eierstyring selskapsledelse og samfunnsansvar.

Utdanning og forskning

Forskning og utdanning driver samfunnet videre, og bidrar til verdiskapning og næringsutvikling. Vi ønsker å bygge

opp under kunnskapsformidling og læring for kommende generasjoner.

By- og stedsutvikling

En felles historie gir oss identitet og danner en plattform for videre utvikling. Når vi vet hvor vi kommer fra, er det lettere å se hvor vi vil. Vi støtter tiltak som formidler lokalhistorie, og som bidrar til et bærekraftig lokalsamfunn i årene som kommer. Vi støtter formål som bidrar til et tryggere, gladere, og bedre lokalsamfunn for mange, i våre nabolag. Du kan søke om støtte til noe du brenner for på våre nettsider.

Idealister skaper gode overskuddsamfunn

SpareBank 1 Østfold Akershus støtter de som bruker tid og krefter på å skape et levende og trivelig lokalsamfunn. At folk trives der de bor gjør det både lettere og mer meningsfylt for oss å være tilstede som bank. Sammen får vi bra ting til å skje.

TILLITSVALGTE I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS

REPRESENTANTSKAPET

INNSKYTERVALGTE:

Åge Grønneberg
Thor Sanderød (ut 09.04.2019)
Peter T. Hansen
Pål Scott Hagen
Jarle Huseby
Siri Hov Eggen (inn 09.04.2019)

Peer Olsen
Inger-Lise Skartlien
Hilde Porsmyr
Monica Carmen Gåsvatn
Inger Line Schi

Varamedlem:

Arild Ruver Andersen (ut 09.04.2019)
Gunn Mona Ekornes
Renate Holm (inn 09.04.2019)
Shakeel Rehman (inn 09.04.2019)

Christian Fredrik Rybom
Elisabeth Torskenæs Krusinski (ut 09.04.2019)
Thor Sanderød (inn 09.04.2019)

EGENKAPITALBEVISEIERVALGTE:

Per Stubstad Wiik
Liv Monica Lundberg
Bjørn Elvestad
Just Erik Næss
Erling H. Nord-Varhaug

Tollef Myrvang Jensen
Ragnhild Sofie Lundeby Grimstad
Kjell Hagen
Hans Olav Bjerketvedt
Carine Engen

Varamedlemmer:

Kjell Kåsin
Johnny Trandem
Margareth Gjersøe

Tore Carlsen
Arne Martinsen

VALGT AV DE ANSATTE:

Mona S. Magnussen
Jan Egil Ellingsen
Øyvind Funderud
Jim Gangsøy
Trine Hansen

Varamedlemmer:

Bodil Skaug Hansen
Erik Pedersen

TILLITSVALGTE I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS (forts.)

STYRET:

Øyvind Karlsen, styreleder (ut 09.04.2019)
Per A. Lilleng, styreleder (inn 09.04.2019)
Tormod Melnæs, nestleder (ut 09.04.2019)
Elin Cathrine Hagen (inn som nestleder 09.04.2019)
Vidar Løfshus
Kristin Utakleiv
Tom Ragnar Grip
Unni Marie Rådalen (inn 09.04.2019)
Janne-Gerd Kanebog, ansattes representant
Øystein Ulrich Larsen, ansattes representant

Varamedlemmer:

*Ellen Vanem
Elisabeth Snerlebakken
Fredrik Alexander Rustad
Egil Frode Olsen (inn 09.04.2019)*

RISIKOUTVALGET:

Tom Grip, leder
Øystein Ulrich Larsen
Vidar Løfshus

REVISJONSUTVALGET:

Vidar Løfshus, leder
Øystein Ulrich Larsen
Unni Marie Rådalen

GODTGJØRELSESUTVALGET:

Elin Cathrine Hagen, leder (inn 24.05.2019)
Tom Ragnar Pettersen Grip (ut 24.05.2019)
Kristin Utakleiv (inn 24.05.2019)
Janne-Gerd Kanebog (ansattes representant i Styret)

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom SpareBank 1 Gruppen, SpareBank 1 Banksamarbeidet DA, deres datterselskap og andre felleseide selskap.

SpareBank 1-alliansen er Norges nest største finansgrup- pering. Alliansen består av 14 selvstendige banker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tje- nester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner. Alliansen har etablert en nasjonal markedsprofil og ut- viklet en felles strategi for merkevarebygging og kommu- nikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markeds- innsatsen er i hovedsak rettet mot privatmarkedet, små og mellomstore bedrifter samt forbund tilknyttet LO. Både bankene og produktområdene hevder seg godt i konkur- ransebildet, og resultatutviklingen er god.

Disse 14 selvstendige bankene er sammen om SpareBank 1-alliansen:

SpareBank 1
BV

SpareBank 1
Ringerike Hadeland

SpareBank 1
SMN

SpareBank 1
Lom og Sjøk

SpareBank 1
Modum

SpareBank 1
SR-Bank ASA

SpareBank 1
Søre Sunnmøre

SpareBank 1
Østlandet

SpareBank 1
Gudbrandsdal

SpareBank 1
Hallingdal Valdres

SpareBank 1
Nord-Norge

SpareBank 1
Telemark

SpareBank 1
Østfold Akershus

SpareBank 1
Nordvest

SpareBank 1-alliansen (forts.)

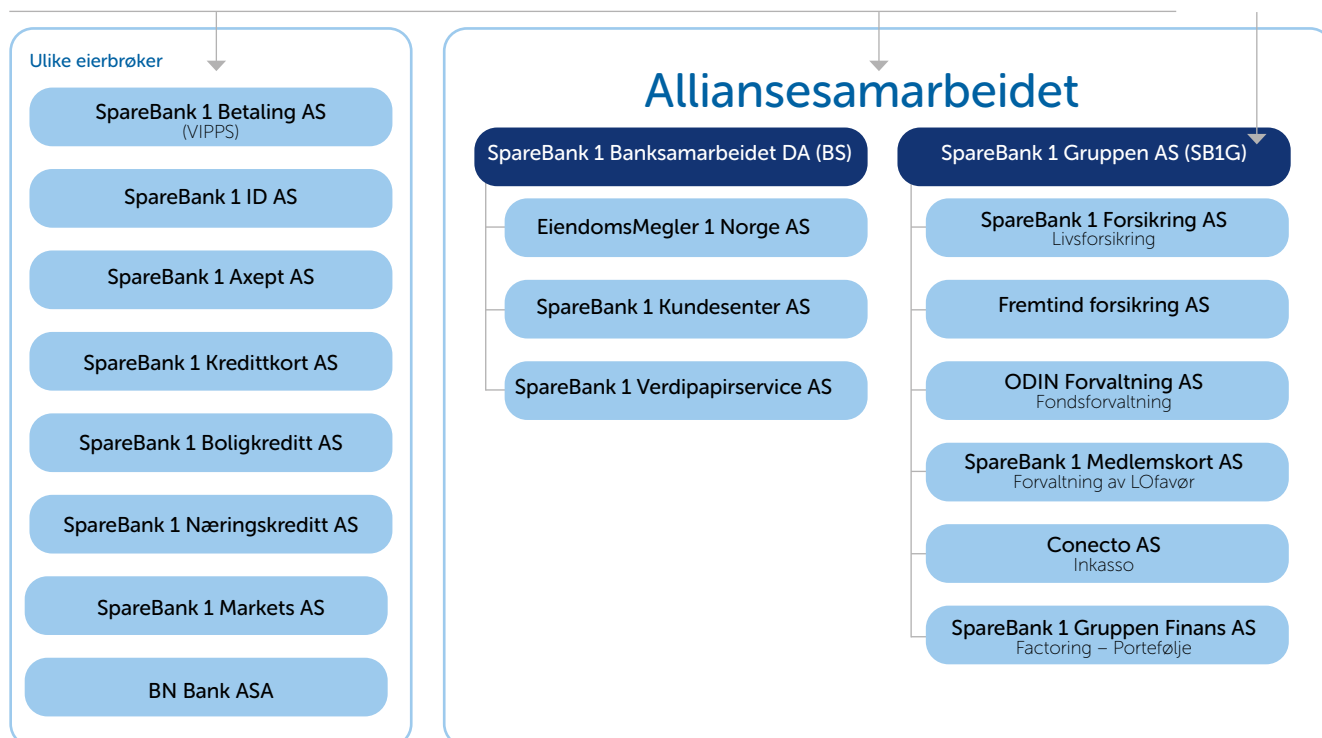
Kundene skal oppleve at SpareBank 1-alliansen er den beste på nærhet, lokal forankring og kompetanse. Totalt har alliansen ca. 7000 medarbeidere, hvorav ca. 1200 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet med datterselskaper.

SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet utgjør Alliansesamarbeidet. Hensikten med Alliansesamarbeidet er å levere attraktive produkter og tjenester med fokus på gode kundeopplevelser for å bidra til SpareBank 1-bankenes konkurransekraft og lønnsomhet, slik at de forblir sterke og selvstendige. Alliansesamarbeidets visjon er: Attraktiv for kundene og bankene.

SpareBank 1 Banksamarbeidet leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene som kunder, og bidrar til at felles utvikling og felles aktiviteter gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet SpareBank 1.

SpareBank 1 Banksamarbeidet utvikler og leverer felles IT/ mobiløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp.

Alliansepartnere/eiere:

SpareBank Østfold · Akershus

Varnaveien 43E, 1526 Moss
Postboks 130, 1501 Moss
Telefon: 915 057 00
E-post: kontakt@sparebank1oa.no
www.sparebank1.no/ostfold-akershus